g Et miſit. Hic tertio ponit̃ intẽtiõis ptolomei fruſtratio ꝑ iohãnẽ qui euadẽs ei⁹ dolũ pugnauit fortiter poſtea cõtra eũ ꝫ defendit ⁊ tenuit iudeã valde magnifice p⁹ patrẽ ſuũ. io dicit. Et miſit alios ſatellites ſuos. h In gazarã tollere iohannẽ. i. eũ cape ⁊ occidere. i Et tribunis. exercit⁹ iohãnis

k Ui. epl. ⁊c. ⁊ ꝑcurrẽs .i. ſatellites ptolomei miſſos ad ꝑdcã loca. l Qui. de pu. ſy mo. q̃z ptolome⁹ nõ oĩ occiderat ſed aliq̃s ex eis, vt dictũ eſt ſupra. m Et nũ. io. vt euaderet dicta pericula.
n Et audi. aũt ⁊c. i. admirat⁹ fuit de doloſitate tãta. o Et cõprehẽ. vi. ⁊c. ⁊ eodem mõ puidit aliis picul̃ ſollerter ⁊ puide. et ſic ptolom⁹ defraudat⁹ fuit a ſua peſſima intẽtiõe. p Et cete. ſer. iohã. q̃bꝫ docuit ꝓpĩm q Et bellorꝫ eius. q̃bus defendit eum.
r Et bo. vir. ⁊c. inter q̃s fuit victoria notabilis quã hũit de hircanis. ex q̃ cognominatus eſt hircanus.

s Et edificij murorũ ⁊c. in hiel'm ⁊ in iudea ad terre fortificationẽ
t Et reꝝ geſt. ei⁹. que fuerũt mirabiles ⁊ inſ te. vñ. dr ioſeph⁹ li. xiij. ꝙ ipſe habuit ſpm̃ prophetie. v Ecce hec ſcrip. ſunt in li. ⁊c. hũc aũt librũ nõ habem⁹ ſicut nec plures alios d̃ quibꝫ fit mẽtio in libris regũ ⁊ paralypomenon.

tributa[g] et miſit alios[h] ĩ gazarã tollere iohannẽ: [i]⁊ tribunis miſit epl̃as vt venirẽt ad ſe: ⁊ daret eis argẽtũ et aurum ⁊ dona. Et alios miſit occupare hiel'm ⁊ mõtẽ tẽpli. Et ꝑcurrẽs [k]q̃dã [m]nũciauit iohãni in gazara: q̃z perijt pr̃ ei⁹ ⁊ frẽs ei⁹: et q̃z miſit te q̃ꝫ interfici. [n]Ut audiuit aũt vehemẽter expauit[o] ⁊ ꝯphẽdit viros q̃ venerãt ꝑdere eũ ⁊ occidit eos. Cognouit eñ q̃z q̃rebãt perdere eũ[p] et cetera ſmonum iohannis[q] ⁊ belloꝝ ei⁹[r] ⁊ bonarũ virtutũ q̃bꝫ fortiter geſſit:[s] et edificij muroꝝ q̃s extruxit[t] et rerũ geſtaꝝ ei⁹: [v]Ecce hec ſcripta ſunt in libro dieꝝ ſacerdotij ei⁹. ex q̃ fact⁹ eſt princeps ſacerdotum poſt patrem ſuum.

Explicit liber primus Machabeorũ: Incipit ſecundus.

Poſtilla nicolai de lyra ſup. ſecũdũ libꝝ macha. īcipit.

Fratribꝫ q̃ ſunt ꝑ egyptũ iudeis. Liber iſte ſecundus machabeorũ quedã eſt abbreuiatõ cuiuſdã magniuoluminis a iaſone cireneo cõſcripti habẽtis. v. libros partiales. in q̃bꝫ facta iude machabei ⁊ socioꝝ ei⁹ diffuſe tractant̃. ſꝫ in h̃ libro ponũtur breuiter ⁊ ſuccincte. vtꝫ in fine ca. ſcdi. et q̃ ꝓpter pauptatẽ ꝑdictũ volumẽ magnum cõparare nõ poſſent. vel ꝓpter ei⁹ ꝓlixitatẽ attediati eẽnt legere. iſtud cõpẽdiũ poſſent habere de facili ⁊ ſine tedio ꝑcurrere legẽdo. Fuit aũt cõpilatio hec facta tẽpe demetrij ſecũdi. vt magis videbit̃ infra. ⁊ miſſa iudeis habitãtibꝫ in egypto ab illis q̃ erãt in iudea q̃ cũ h̃ in hui⁹ libri ꝑfatiõe rogauerũt eas aliq̃s ſolẽnitates ſuſcipe q̃ ab eis fuerãt rõnabilr̃ inſtitute. Igit̃ iſte liber in duas ptes diuidit̃ ſcꝫ in plogũ ⁊ tractatũ. q̃ incipit. iij. ca. In pria vo pte prio ponit̃ inuitatio ad obſuãtiã duplicis feſti. ſcdo breuiter tãgit̃ materia h⁹ li. ca. ſe. ibi. De iuda vo macha. Circa primũ prio ſcribẽtes captãt illoꝝ q̃bꝫ ſcribũt beniuolentiã. ſcdo inuitãt eos ad feſti duplicis obſeruãtiam. ibi. Regnãte demetrio. tertio ſuã inferũt intentionẽ. ibi. Facturi itaqꝫ. Circa primũ captãt dupl'r eoꝝ beniuolẽtiã, ſcꝫ eos amicabil'r ſalutãdo. ⁊ p eis humiliter exorãdo. ibi Benefaciat vobis. Circa primũ dicit̃. a Fratribꝫ. q̃d ẽ nomẽ amicabile: nã frater dr̃ quaſi ve alter ipe. ⁊ vocãt eos fratres. eo ꝙ erãt de eadẽ gente, ⁊ ſub eadem lege. b Qui ſũt ꝑ egyptũ iudeis. ſcꝫ diſperſis. Ptolome⁹ enĩ lagi fili⁹ q̃ poſt alexandrũ magnũ primus regnauit in egypto. ſicut ſupra dictũ ẽ in primi libri pricipio. multos iudeos captiuauit. q̃z aliq̃s ptoleme⁹ philadelph⁹ ei ſuccedẽs relaxauit in fauorẽ. lex. i. terptum q̃ ſibi libros moyſi. ⁊ ſm aliq̃s totũ vet⁹ teſtamẽtũ trãſtulerũt de hebreo in grecũ. multi tñ in egypto remãſerũt ⁊ ꝑcedente tpe acq̃ſierũt bona tẽporalia. ⁊ ꝑ plis pcreationẽ multiplicati ſũt q̃bꝫ iudei manẽtes in iudea ſcripſerũt. Ideo ſubditur.

Caplm. I.

Fratribꝫ[b] qui ſunt per egyptũ iudeis[c] ſalutẽ dicũt fratres qui ſunt in hieroſolimis iudei: ⁊ q̃ ĩ regione iudea: ⁊ pacẽ bonã [d]Benefaciat vobis deus[e] ⁊ meminerit teſtamenti ſui. [f]q̃d locutus eſt ad abraam [g]et yſaac[h] ⁊ iacob ſeruorum ſuorũ fidelium.[i] et det vobis cor omnibus vt colatis eum. [k]et faciatis eius voluntatem. [l]corde magno et animo volenti. [m]Adaperiat cor veſtrum in lege ſua. [n]et in preceptis ſuis. [o]et faciat pacem [p]exaudiat oratõnes veſtras. [q]et reconcilietur vobis: [r]Nec vos deſerat in tempore malo. [s]Et nũc hic [t]ſumus orantes pro vobis [v]Regnante Demetrio anno centeſimo ſexageſimo nono [a]nos iudei ſcripſim⁹

c Salutẽ dicũt frẽs ⁊c. ⁊ pacẽ bonã. nã bona gẽera elegibilior ẽ pace mala. d Benefaciat. Hic ꝯſir captãt eoꝝ beniuolẽtiã ꝑ eis exorãdo dicẽtes.
d Bñfac. vo. de⁹. in ſpũalibꝫ ⁊ tpalibus.
e Et mem. teſt. ſui. i. firme promiſſionis.
f Qd̃ locut⁹ ẽ ad abraam Geñ. xij. g Et yſaac. xxvi. h Et iacob. xxviij. et ſupplẽdũ ẽ q̃ ſunt de numero ſeruoꝝ ſuoꝝ fideliũ. vl' aliũ lr̃am ſic iungẽdo. Et meminerit teſtamẽti ſui. i. ꝓmiſſionis firme. Seruoꝝ ſuoꝝ fideliũ. i. ꝑ ſuis ſeruis fidelibus facte. q̃d ad abraã yſaac ⁊ iacob locut⁹ ẽ. prio q̃tũ ad patres illi⁹ teſtamẽti. i Et det vo. cor oĩbꝫ vt co. eũ. fide ſpe ⁊ caritate. q̃bꝫ colit̃ de⁹ cultu interiori. vt dr̃ aug. in enchiridion. k Et facia. ⁊c. ꝑ effectũ in cultu exteriori l Corde mag. ⁊c. q̃z deo nõ placẽt ſacrificia coacta ſꝫ voluntaria. m Adap. ⁊c. ſtudẽda ⁊ intelligẽda. n Et ĩ ꝑce. ſuis. ope adimplẽdis. o Et fa. pa. vt vacare talibꝫ valeatis. p Exau. ⁊c. vobis cõdeſcẽdẽdo. q Et rec. vo. pctã ꝑterita remittẽdo. r Nec vos deſe. ⁊c. vos ĩ tribulatõibꝫ cõſolãdo. s Et nũc hic. in hiel'm ⁊ iudea. t Sum⁹ orã. ꝑ vo. q. dicãt. ita debetis orare ꝑ nobis et acquieſcere petitionibꝫ noſtris: maxime de ſolennitatibꝫ deuotis. v Regnante demetrio. Hic ꝯſir inuitãt eos ad obſeruantiã duplicis feſti. ſcdm ponitur ibi. Et diem ignis. Prima in tres. quia primo ponitur eorum inuitatio. ſecundo dicti confirmatio. ibi. Anno cente. tertio intẽta concluſio. ibi. Facturum igitur. Circa primum notat̃ tps cũ dicit̃. v Regnante demetrio ⁊c. Dicit hic gloſa rabani ꝙ iſte fuit demetrius fili⁹ ſeleuci q̃ regnauit tpe

iude machabei. vt pz. vij. ca. primi li. ſz huic dicto mani feſte cōtradicit qḋ ſequiť anno. clxix. hic aūt demetri⁹ aū tps hoc fuit mortu⁹. nā fili⁹ ei⁹ intrauit regnū patrū ſuo rū anno. clxv. vt hř. ſ. prio li. x. ca. ꝛ ante ipm regnauerat alexander duob⁹ annis. q̄ interfecerat patrē ſuū. vt pz in prin. eiuſdē ca. decimi Iſte vo demetri⁹ fili⁹ primi demetrij regna uit vſq; ad annū. clxxij in quo fuit capt⁹ et in carceratus. vt hř prio li. xiiij. ca. Ex q̄ patz q̄ iſte demetri⁹ fili⁹ pri mi demetrij adhuc re gnabat anno. clxix. Et iō q̄ dicitur hic.

x Regnāte demetrio anno. clxix. intelligitur de ipo. Ipe vo aū ca ptionē ſuā cū ſymone ſummo ſacerdote ꝛ gē te iudeoꝝ renouauit a miciciā. et cōceſſit plu res libertates ꝛ priui legia q̄ ante cōceſſerat tpe ionathe. nec alij re ges pdeceſſores ſui. vt hř. xiij. ca. primi li. pro pter hoc ſubditur ibi. Ablatū ē iugū gentiū ab iſrl. ꝛ fuit pplš in magna leticia et in pace bona toto tpe ſymonis. ꝛ ſic ē veriſimile. vt di cit ſup locū iſtū dñs Hugo cardinalis. q̄ illo tpe ſcripſerūt iudeis habitātib⁹ in egypto de ſolēnitatib⁹ iſtis recipiē dis. licet enī tpe iude primū feſtū fuit inſtitutū. nō tamē a iudeis in egypto manētib⁹ receptū. vt pz ex ei⁹ epla ſe quēte in qua nulla fit mētio de hoc feſto licet ſcribať iu deis manētib⁹ in egypto. x Nos iudei. manentes in hierlm ꝛ iudea. y Scripſim⁹ vobis. de ſolēnitatibus hic cōtētis. ꝛ de alijs in hoc libro ſcriptis. Sz cōtra hoc obijciť. q꞉ ſicut dictū eſt hec ſcripſerūt adepta libertate tpe ſymonis ꝛ demetrio regnāte. hoc fuit anno. clxx. vt hř. ca. xiij. primi li. Ad h̄ pōt dici q̄ hoc negociū fuit in choatū anno. clxix. ꝛ cōſummatū anno ſeqnti. Hic autez poniť data p tpe inchoatōis. ibi vo p tpe cōſummatōis Diciť aūt nos iudei ꝛc. q꞉ idē pplš fuit tpe iude ꝛ ſymōis et cū hoc etiā eedē pſone nūero in multis. vt pz de iu da ꝛ ſymone q̄ fuerūt frēs ꝛ ɔtēperanei. vt z. ij. c. primi li. et idē erat de multis alijs. z In tribulatōe. i. de tribu latiōe.

a Et impetu qui ꝛc. ſcribendo enim de ſue libertatis adeptiōe ꝛ feſtoꝝ receptiōe. habuerūt tāgere de pcedenti tribulatiōe. b Ex quo receſ. iaſon ꝛc. Hic enī ambiēs ſacerdotiū iuit ad regē antiochū incitās eū de trāſlatiōe iudeoꝝ ad gētiliū ritū. vt hř infra. iiij. ca. ꝛ iſtud fuit prin cipiū maloꝝ q̄ fecit antiochus epiphanes i hierlm. vt hř ſ. i. li. ꝛ etiā infra in h̄ ſcdo. iō ſubdiť. c Portā ſuccen. id eſt portas ciuitatis ꝛ tēpli. vt hř. iiij. ca. i. li. d Et ef fuderūt ꝛc. vt hř prio li. ꝛ in hoc ſecūdo. e Et ora. ad dñm. magis pugnātes or ōnib⁹ q̄ cū armis. f Et exa. ſum⁹. antiochi ducib⁹ debellatis. g Et obtu. ꝛc. in tē plo recupato ꝛ purificato. vt hř. i. li. iiij. ca. ꝛ diciť hic ſa crificiū. oblatio de aīalib⁹ ſimilago farina eſt frumēti de licatiſſima. de qua fiebāt panes ppoſitionū. h Et nūc frequētate. i. ſingulis annis celebrate. i Dies ſcenop. id eſt purificatiōis tēpli quā cōſtituit iudas. viij. dieb⁹ celebrari a. xv. die mēſis caſleu. k Anno. c. Hic ɔſiter poniť declaratio ſeu cōfirmatio dicti. ſ. de tribulatōne q̄

vobis[z] in tribulatiōe[a] ꝛ im petu q̄ ſupuenit nobis in iſtis annis:[b] ex quo receſſit iaſon a ſancta terra et a re gno.[c] Portā ſuccēderūt[d] et effuderūt ſanguinē innocē tē[e] Et orauim⁹ ad dñm[f] et exauditi ſum⁹:[g] et obtulim⁹ ſacrificiū ꝛ ſimilaginē. ꝛ ac cendimus lucernas ꝛ ppo ſuimus panes.[h] Et nūc fre quētate[i] dies ſcenophegie menſis caſleu.[k] Anno cēte ſimo octogeſimooctauo po pul⁹ q̄ eſt hieroſolimis ꝛ in iudea ſenatuſq; ꝛ iudas[l] a riſtobolo mgr̄o ptolomei regis[m] q̄ ē de genere chriſto rū ſacerdotū: ꝛ his q̄ in egy pto ſūt iudeis[n] ſalutē[o] ꝛ ſa nitatē[p] De magnis piculiſ[q] a deo libati[r] magnifice gra tias agim⁹ ipi[s] vtpote q̄ ad uerſus talē regē[t] dimicaui mus.[a] Ipſe enī ebulire fe cit de pſide eos q̄ pugnaue rūt cōtra nos ꝛ ſanctā ciui tatē[c] Nā cum in pſide eſſet dux ipe ꝛ cū ipo imēſ⁹ exer cit⁹[d] cecidit in tēplo nanee

ſupuenerat eis tpe antiochi. ꝛ h̄ fit p quādā eplam i egy ptū tpe iude miſſaz. cui⁹ tenor hic recoliť. cū dr. k An no. clxxxviij. ꝛc. ſz h̄ videť falſuz. q꞉ data eple pcedentis q̄ fuit ſcripta poſt mortē iude. q̄ſi. xx. annis talis ē anno. cl xix. vt dictū ē. ꝛ ſic iudas lōgo tpe ſcripſiſſet poſt mortez ſuā. Dicēdū q̄ in epla iude. initiatio annoꝝ nō incipit a principio regni grecoꝝ ſicut alia ſz ante vt hic innuit glo. ſz vbi icipit ſi dicit pōt aūt dici q̄ incipit a. xij. anno regni aſſue ri. in q̄ mirabili mō li berat⁹ fuit pplš iſrl a pſecutiōe aman. vt hř Heſter. iij. ca. ꝛ h̄ pter duo. prio q꞉ liberatio iſta fuit valde mirabi lis ꝛ notabilis. Iudei vo incipiebāt nūeratō nes annoꝝ a factis no tabilib⁹. vt dictū eſt. ſ ſcdo q꞉ liberatō illa fu it ſilis iſtis tpib⁹ anti ochi. ppter q̄ epla iude loquens de hac libera tōne incipit ab illa nu merare. Aſſuerus vero ſcḋm ɔputatiōnē quā poſui Dan. ix. regnauit annis. xl. vel circiter. ꝛ ſic a. xij. anno regni ei⁹ incluſiue in quo fuit fa cta liberatio ppli ab aman pſecutiōe. remanēt de regno ei⁹. xxix. anni. cui ſcḋm hebreos q̄s in h̄ ſecut⁹ ſum in pce dētib⁹ ſucceſſit dari⁹ ipi⁹ Heſter regine fili⁹. q̄ regnauit vi. annis vſq; ad ɔſummationē tēpli ſcdi. vt z. i. Eſdre. vi et neemie. xv. vſq; ad debellationē ei⁹ p alexādrū magnū ſcḋm hebreos. ſicut dixi plen⁹ ſup librū eſdre ꝛ danielis. a quo alexādro incipit regnū grecoꝝ. vt dictū eſt in princi. primi li. cui⁹ regni fluxerāt. cxlviij. anni qñ purificatū fu it tēplū p iudā machabeū. vt hř. ſ. i. li. iiij. cap. ducib⁹ an tiochi debellatis. Iſti vo anni ſil iuncti faciunt annos. clxxxviij. in epla iude nūeratos. l Ariſto. mgr̄o ptolo. ſcz philometoris q̄ fuit nepos ātiochi epiphanis. vt oñ ſum fuit Dan. xi. ꝛ adhuc oñdeť infra. iiij. ca. ꝛ p ɔñs fuit tpe iude machabei. vt z ex ſupradictis prio li. huius aūt ptolomei diciť ariſtobol⁹ mgr̄. q꞉ fecit ſibi cōmentarios ſup libros moyſi. et erat natiōe iude⁹. iō ſubditur.

m Qui eſt de gene. chriſtoꝝ ſacer. i. vnctoꝝ. Chriſt⁹ ei a chriſmate dr. deſcēdit enī ab aaron. tñ linea recta ſacer dotalis nō puenit vſq; ad eū. n Salutē. ſ. anime. o Et ſanitatē corpis. ꝛ ſubdiť eple narratio. in qua po nitur prio euaſio ſui piculi. ſcdo pſtratio antiochi. ibi. nā cū in pſide. Circa primū dr. p De magn. piculis tpe antiochi epiphanis. q A deo liberati. ſua grā nō vir tute nr̄a vel meritis. r Magni. grās agim⁹ ipi. tanq̄ de beneficijs eꝰ grati. s Vtpote q̄ aduerſus talē re gē. ſ. ſyrie ꝛ pſidis. cui⁹ regnū erat valde magne potētie et vtutis. t Dimicaui. debellatis ei⁹ ducib⁹. a Ipe enī ebu. i. in magna mltitudie venire. b Fec de p. ꝛc. et pz ex dictis. i. li. c Nā cū i pſi. Hic ɔñr fit narratio d ātiochi pſtratiōe cū ſubdiť. d Ceci. i tē. na. dicūt aliq̄ q̄ h̄ dr d ātiocho epiphāe q̄ fuit ɔtpane iude machabeo et ſic vr̄ hec expoſitō pcedētib⁹ ɔcordare. ſz huic obuiat qḋ dictū ē. ſ. i. li. ca. vi. q̄ antioch⁹ epiphāes mortu⁹ ē in lāguore i lecto ſuo nō in tēplo nec gladio. ſic dr hic. ſic. j. ix. ca. dr q̄ mortu⁹ fuit in mōtib⁹ miſerrime reuertēdo d pſide. Ad h̄ aūt rñdēt doctores dicti q̄ p tanto diciť hic

in tẽplo nanee cecidiſſe eo ꝙ ibi mortui fuerũt amici ei' vt hic dicit. q̄ erãt robur ſui exercit'. ſicut de hoĩe cui contingit magnũ infortuniũ. dr̄ cõiter ꝙ ẽ mortu'. licet in ꝑſona ſua ſit viuus. ⁊ ſic dicũt ꝙ de illo tẽplo euaſit antiochus. Sed huic ſnĩe videt̃ obuiare qḋ ſubdit̃. clauſerũt tẽplũ cũ intraſſʒ antiochus. ⁊ ſic nõ videt̃ euaſiſſe, quia ſacerdotes mortẽ ei' magis q̄rebãt q̄ʒ alioꝝ. iõ ſubdit̃. Percuſſerunt ducẽ. p̄io ⁊ principalr̃. Et eos q̄ cũ eo erãt cõſequẽter. Et diuiſerũt mẽbratim. Qḋ autẽ ꝑ ducẽ intelligat̃ rex antiochus patet ex principio partis hui' vbi dr̄. Nam cũ in ꝑſide eſſet dux ipſe. i. antioch' epiphanes, vt dicunt iſti. Igit̃ ꝓpter iſta dicunt aliq̄ ꝙ ſcriptura loquitur hic de morte antiochi magni q̄ fuit p̄r antiochi epiphanis. ⁊ q2 pater ⁊ fili' ſunt quaſi vna ꝑſona. Nã pater q̄dammodo manet in filio. ſm illud Eccleſi. xxx. Mortu' ẽ p̄r eius. et quaſi nõ ẽ mortuus Reliq̄t enĩ filiũ ſimilẽ ſibi. Jdõ nõ ẽ mirandũ ſi ſcriptura ante loq̄ns immediate de filio trãſit ad patrẽ. Frequẽter enĩ in ſacra ſcriptura fit tal' trãſit' d' vna ꝑſona ad aliã ꝓpter affinitatẽ. ſicut oñdi in p̄i. gen̄. loquẽdo de modis exponẽdi ſcripturã ſacrã. ſic igit̃ intelligendo dicit̃. nã cũ i ꝑſide eſſet dux. i. antiochus magn' cecidit in tẽplo nanee. nã fugat' de bello a ſcipione aphricano. rediẽs ad terrã ſuã mortuus fuit in h̄ tẽplo. vt dixi plen' Dan̄. xi. e Cõſi. de. ſa. nanee. nã vt interficerẽt eũ eo ꝙ eſſet ꝑdator tẽploꝝ. induxerũt ad illud qḋ ſubdit̃. f Etenĩ cum ea. i. nanea. g Habitatur' venit. i. factur' ei reuerẽtiã. h Et vt ac. pecu. mul. Hoc enĩ ſibi ꝓmiſerãt ſacerdotes ꝙ facta diuine debita reuerẽtia traderẽt ei pecunias q̄ erãt in tẽplo. i Dotis noĩe. i. q̄b' dotatũ erat tẽplũ. ⁊ decerãt neceſſarie ad ſumpt' tẽpli vel ſacrificioꝝ. k Cunq; ꝓpo. eas. vt magis alliceret eũ. l Clauſe. tẽplũ. quaſi habẽtes ad eũ negociũ ſecretũ. m Aptoq; occul. adi. tẽpli. per quẽ introirẽt hoĩes ad ei' mortẽ parati. n Et diui. mẽbra. ⁊c. ꝓpter qḋ corp' ei' nõ fuit cognitũ. nec honore regio ſepultũ. ſicut dixi Dan̄. xi. o Per oĩa bñ. de'. h̄ dixerũt nõ zelo vindicte ſʒ iuſticie diuine. ⁊ in h̄ terminat̃ ep̄la iude. p Facturi. Hic ponit̃ cõcluſio iudeoꝝ qui ſcripſerãt iudeis habitãtib' in egypti tp̄e demetrij. intẽdẽtes eos inducere ad celebrationẽ purificationis tẽpli.

[e] cõſilio decept' ſacerdotũ nanee. [f] Etenĩ cũ ea [g] habitatur' venit ad locũ antiochus, ⁊ amici ei' [h] ⁊ vt acciperet pecunias multas [i] dotꝭ nomine. [k] Cũq; ꝓpoſuiſſẽt eas ſacerdotes nanee: ⁊ ipſe cũ paucis ingreſſus eſſet itra ambitũ phani [l] clauſerũt tẽplũ. Cũ aũt itraſſet antioch' [m] aptoq; occulto aditu templi mittẽtes lapides ꝑcuſſerũt ducẽ ⁊ eos q̄ cum eo erãt: [n] ⁊ diuiſerũt mẽbratim et capitib' amputatis foras pięcerũt. [o] Per oĩa bñdict' de' q̄ tradidit impios. [p] Facturi igit̃ q̄nta ⁊ viceſima die menſis caſleu [q] purificationẽ tẽpli [r] neceſſariũ [s] duxim' ſignificare vobis [t] vt ⁊ vos q̄ʒ agatis [v] diẽ ſcenophegie [x] ⁊ diẽ ignis q̄ datus ẽ qñ neemias edificato tẽplo ⁊ altari obtulit ſacrificia. [y] Nã cũ in ꝑſidẽ ducerẽt̃ p̄res nr̄i ſacerdotes q̄ tũc cultores dei erãt [z] acceptũ ignẽ d' altari occulte [a] abſcõderũt i valle [b] vbi erat pute' alt' [c] ⁊ ſicc' ⁊ in eo cõtutati ſũt eũ: ita vt oĩb' ignotus eẽt loc'. Cũ aũt p̄teriſſent anni m̃lti: ⁊ placuit deo vt mitteret̃ neemias a rege ꝑſidis: nepotes ſacerdotũ illoꝝ qui abſcõderãt miſit ad req̄rẽdũ ignẽ, ⁊ ſicut narrauerũt nobis nõ inuenerũt ignẽ ſʒ aquã craſſam. et iuſſit eos haurire ⁊ afferre ſibi, ⁊ ſacrificia q̄ impoſita erãt: iuſſit ſacerdos neemias aſꝑgi ipa aq̄ ⁊ ligna, ⁊ q̄ erãt ſup poſita. Utq; h̄ factũ ẽ ⁊ tp̄s affuit q̄ ſol refulſit q̄ pri' erat in nubilo [d] accẽſus ẽ ignis, magnus [e] ita vt oẽs mirarent̃. [e] Orõnẽ aũt faciebãt oẽs ſacerdotes dũ cõſummaret̃ ſacrificiũ, [f] ionatha inchoante: ceterꝭ aũt rñdentibus. Et neemie erat oratio hũc habẽs modum. Dñe de' omniũ creator [g] terribilis ⁊ fortis [h] iuſt' et miſericors [i] qui ſolus es bon' rex [k] ſolus preſtãs: ſol' iuſtus ⁊ omnipotẽs ⁊ eternus qui liberas iſrael de omni malo: [l] Qui feciſti patres electos [m] ⁊ ſãctifica-

vt dictũ eſt. s. ꝓpter qḋ ſic cõcludit. p Facturi igit̃. i. nos celebraturi. xxv. die mẽſis caſleu. i. nouembris. q Purificationẽ tẽpli. ſicut ſtatuit iudas ⁊ f̃res ei'. iiij. ca. primi li. r Neceſſariũ. i. vtile. s Duxi. ſigni. vo. amicis ⁊ f̃rib' nr̄is. t Ut ⁊ vos q̄ʒ agatis. ſicut ⁊ nos. v Diẽ ſcẽophegie. i. purificatõis ſeu dedicationis dicte. x Et diẽ ignis. Hic ↄ̃ſr ponit̃ inuitatõ ad feſtũ ſcḋm. circa quod p̄io ponit̃ feſti rõ. ſc̄do ei' celebratio. ibi. Orationẽ aũt. tertio euiſdẽ approbatio. ibi. Et hec manifeſtata. Circa p̄mũ dr̄. x Et diẽ ig. ⁊c. a deo de celo ſiũt celebretis. ⁊ ſubditur datõis tp̄s. Qñ neemias ⁊c. de h̄ tamẽ nulla fit mẽtio in Eſdra ⁊ neemia. ⁊ ſubdit̃ datõis mod' cũ dicit̃ y Nã cũ in ꝑſide ⁊c. iudei ẽ de regno. ⁊c. tribuũ fuerũt ducti captiui in regnũ aſſirioꝝ et ꝑſidis. vt h̃r. iiij. Reg. xvij. ſʒ de illis nõ videt̃ hic ſcriptura loq̄, ſʒ de illis de reg̃ iuda in q̄ erat tẽplum. ⁊ iſti trãſlati fuerũt in babylonẽ. ꝓpter qḋ dicunt aliq̄ ꝙ noĩe ꝑſidis hic intelligit̃ totũ regnum nabucho. regis. ſic totũ aliq̄ñ intelligit̃ per p̃tẽ. Põt etiã aliter dici ꝙ cũ nabucho. ↄtra hieruſ. venerũt multi de reg̃ ꝑſidis q̄ habuerũt p̃tẽ ſuã de captiuis et ſic duxerũt illos in ꝑſidẽ. z Accep. ignẽ de altari. holocauſtoꝝ. a Abſcõderunt i valle. ſ. ioſaphat vt dicũt aliq̄ eo ꝙ eſt ꝓpinqua loco templi. b Ubi erat pute' altus. i. ꝓfundus. c Et ſiccus. id ẽ aqua carẽs. Cetera patẽt in lr̃a vſq; ibi. d Accen. eſt ignis magn', nõ humanitus ſed diuinitus. iõ ſubdit̃. e Ita vt oẽs mirarent̃. nõ enĩ eẽt mirabile ſi accenſus fuiſſet ab hoĩe. e Orationẽ aũt. Hic ↄ̃ſr ponit̃ feſti celebratio quãtũ ad ei' initiũ. cũ dicit̃. e Orati. aũt ⁊c. ꝓpter ſacrificiũ ⁊ dationẽ ignis ad ei' cõſumptionẽ, ſicut datus fuerat tp̄e helye poſt aſꝑſionẽ aque. iij. Reg. xviij. f Jonatha inchoante. q2 principalis erat inter oratores. g Terribilis. peccatorib'. h Juſt' ⁊ miſericors. nã iuſticia ⁊ miſc̃dia relucẽt in oĩb' dei opib'. i Qui ſolus es rex bon'. ꝑ eſſentiã. alij vero ꝑ participatõnẽ tm̃. k Solus preſtãs. ſ. bñficia. nã alij nõ preſtãt niſi virtute diuina. l Qui feciſti patres electos. ſ. abrahã yſaac ⁊ iacob quos elegiſti ꝑ tuã miſc̃diam. m Et ſanc. eos ꝑ tuã gratiã. n Et cuſt. par. tuã. i. ꝓplm iſrl̃. qui in pluribus locis vete. teſta. dicitur pars ⁊ hereditas domini.

o Cōgrega diſpſionē nr̄am. nō enī redierāt oēs de ba
bylone ꝛ in alijs regnis multi erāt diſpſi. p Affli. ꝛc.
nos. hoc dixit neemias nō zelo vindicte ſed iuſticie.
q Cōſtitue ꝑplm ꝛc. i. in hierl'm ꝛ iudea. r Sic dix.
moyſes. Deut. xxx. Si ad cardines celi fueris diſſipatus.
inde retrahet te dñs
de⁹ me⁹ ꝛc. s Cum
aūt cōſumi. eēt ſacrifi
ciū p ignē celit⁹ datū.
erat enī oblatū in ho
locauſtū qd̄ incēdebat
totalr̄ ad honorē diuinū
t Et reſidua aq̄. q̄ nō
fuerat aſpſa ſup ſacri
ficia ꝛ ligna. v Nee
mias iuſſ. ꝛc. ſ. lapides
laterales altaris.

x Ex eis flāma ꝛc. ſi
militer diuinitus.
y Sꝫ ex lu. ꝛc. qꝛ ma
ior flāma cōſumit mio
rē. z At vo. Hic ɔſir
ponit̄ dicte celebratio
nis approbatio. cū dr̄.
ʒ Et vo mani. ꝛc. i.
dicta cōſumptio ſacri
ficioꝝ p ignē celit⁹ datū
a Cōſiderās aūt rex.
ꝙ h̄ nō erat factū hūa
num ſed diuinum.
b Et rē dilig. exam.
ne forte fuiſſet ibi ali
quid fictiū. c Fe
cit ei tē. ſi accipiat̄ hic
factio ꝑprie. iſte rex fu
it dari⁹ cui⁹ anno. vi.
ꝯſūmatū ē tēplū ſcd̄m
p'io Eſdre. vi. ꝛ h̄ con
ſonat dictis hebreorū.
q̄ inter cyrū ꝛ hūc da
riū ponūt tm̄ duos re
ges. ſ. cābiſen ꝛ aſſuer
vt dictū fuit. i. Eſdre.
et ca. ix. danielis. Nec
obuiat qd̄ alibi dr̄ iſte
rex Artaxerſes. qꝛ ſm
hebreos illo tpe oēs
reges pſaꝝ noie regni
vocabant̄ artaxerſes.
et cū h̄ habebāt nomē
ꝑpriū pſone vt cyr⁹ cā
biſes ꝛ hmōi. ſicut reges romani dicūt̄ ceſares noie cōi. et
cū h̄ habēt nomē pſonale. vt Juli⁹ auguſt⁹ tyberi⁹ ꝛc. ſm
alios hyſtoriographoſ neemias fuit miſſus poſt tēpli cō
ſummationē. ꝛ ſm hoc factio accipit̄ hic large cum dicit̄
c Fecit ei tēplū. i. factū decorauit ꝛ honorauit. Nō enī
pōt dici ꝙ in pſide fecerit tēplū ſacerdoti neemie. Nā ex
tra hierl'm nō erat licitū iudeis tēplum erigere, ſeu ſacrifi
care. ꝑpter qd̄ neemias q̄ ſanct⁹ erat h̄ nō ſuſtinuiſſet.
d Ut pba. qd̄ fac. fue. i. vt facto apparet tāꝗ̄ verū dictū
miraculū in hierl'm factū. e Et cū pbaſſet. i. approbaſſet.
f Sacerdo. ꝛc. p ducē noie ipi⁹ iudeā regētē. g Et ac
cipiēs ꝛc. i. nō ſolū p pdictū ducē dedit eis munera ſꝫ eti
am in pſona ꝑpria. qd̄ tripl'r pōt intelligi. vno mō venien
do in hierl'm ex deuotiōe. alio mō p ſeipm̄ diſponēdo in
pſide dona ſacerdotibꝫ in hierl'm trāſmittēda. tertio mō

ſti eos: accipe ſacrificiū p
vniuſo ꝑplo tuo iſrl'. [n] ꝛ cu
ſtodi ptē tuā ꝛ ſcifica. [o] Cō
grega diſpſionē nr̄am. libe
ra eos q̄ ſuiūt gētibꝫ ꝛ ꝯtē
ptos ꝛ abomiatos reſpice
vt ſciāt gētes qꝛ tu es deuſ
nr̄. [p] Affige opprimētes noſ
et ꝯtumeliā facientes i ſup
bia. [q] Cōſtitue ꝑplm tuū in
loco ſcō tuo [r] ſic dixit moy
ſes. [s] Sacerdotes aūt pſal
lebāt hymnos: vſquequo cō
ſūptū eēt ſacrificiū. [t] Cū āt
ꝯſūptū eēt ſacrificiū: [v] ex re
ſidua aq̄ neemias iuſſit la
pides maiores pfūdi. [x] Qd̄
vt factū ē [y] ex eis flāma accē
ſa ē: [z] ſꝫ ex lumie qd̄ refulſit
ab altari ꝯſūpta ē. [ʒ] Ut vo
māifeſtata ē res renūciatū
ē regi pſaꝝ ꝙ i loco i q̄ ignē
abſcōderāt hi q̄ trāſlati fue
rāt ſacerdotes: aq̄ apparu
it, de qua neemias ꝛ q̄ cum
eo erāt purificauerūt ſacrifi
cia. [a] Cōſiderās aūt rex [b] ꝛ rē
diligēter examinās: [c] fecit
ei tēplū [d] vt pbaret qd̄ factū
erat. [e] Et cū pbaſſet: [f] ſacer
dotibꝫ donauit multa bo
na: ꝛ alia atq̄ alia munera
[g] et accipiens manu ſua tri
buebat eis. [h] Appellauit āt

qꝛ ciuitate reedificata neemias ſacerdos rediit ad regē.
et cū eo aliq̄ alij ſacerdotes quibus manu ꝑpria dona de
dit. h Appellauit aūt neemias hūc locū. i. feſtū in hoc
loco notatū. i Nepthar qd̄ ꝛc. ꝛ idē ſignificat nephi.
idē enī idioma variat̄ ſm diuerſas partes terre. ſic galli
cū pſius ꝛ in picardia
aliter pronunciatur.

neemiaſ hūc locū [i] nepthar
qd̄ interptat̄ purificatio.
vocat̄ aūt apud plures ne
phi. .II.
[a] Jnueniē aūt in de
ſcriptionibꝫ hiere
mie ꝓphe ꝙ iuſſit eos ignē
accipe q̄ trāſmigrabāt vt ſi
gnificatū ē: [b] et vt mādauit
trāſmigrātiꝫ. [c] Et dedit illis
legē ne obliuiſcerēt̄ pcepta
dñi. ꝛ vt nō exerrarēt mēti
bus vidētes ſimulacra au
rea ꝛ argētea ꝛ ornamēta eo
rū ꝛ alia hmōi dicēs, horta
bat̄ ne legē amouerēt a cor
de ſuo. [c] Erat aūt i ipa ſcri
ptura [d] quō tabnaculū ꝛ ar
chā [e] iuſſit ꝑpha [f] diuino rñ
ſo ad ſe facto [g] comitari ſecū
[h] vſquequo exijt i mōte i q̄ moy
ſes aſcēdit ꝛ vidit dei here
ditatē. Et veniēs ibi hiere
mias [i] inuenit locū ſpelūce:
et tabnaculū ꝛ archā ꝛ alta
re incēſi intulit illuc [k] ꝛ oſti
um obſtruxit. Et acceſſerūt
q̄dā ſil' q̄ ſeq̄bāt vt notarēt
ſibi locū ꝛ nō potuerūt inue
nire. Ut āt cognouit hieremi
as culpans illos dixit ꝙ [l]
ignot⁹ erit loc⁹ donec ꝯgre
get de⁹ ꝯgregationē popli:
et propicius fiat. [m] Et tunc

Capitulum .II.
Jnuenit̄. Poſi
ta imitatione
ad obſeruātias
duplicis feſti. ꝛ hoc p
verba. hic ɔſir ponit̄ i
mitatio ad idē p ꝑpha
rū dicta. Et diuidit̄ in
duas partes. ſ. in par
tē pricipalē ꝛ incidētā
lē. q̄ incipit, ibi. Et vt
cōſtruens. Pria in du
as qꝛ inducit p'io ad
ſcd̄m feſtū vt cōtinuē
tur dicta dicēdi. ſcd̄o
ad primū. ibi. ſilr̄ ꝛ ſa
lomon. Circa primuꝫ
p'io ponunt̄ hieremie
dicta. cum dicitur.
a Jnueniuntur aūt ꝛc.
iſtas deſcriptiones nō
habem⁹, nec etiam he
brei.
b Et vt mādauit trāſ
migrātis ꝛc. hoc bene
h̄r in in epl'a q̄ denoīa
tur a baruch. eo ꝙ fuit
ei⁹ ſcriptor ꝛ portitor.
tm̄ tenet̄ cōiter ꝙ hie
re. fuit eius auctor.
c Erat aūt in ipa ſcri
ptura. ſ. dſcriptionū p
dictaꝝ q̄s nō habem⁹
d Quō taber. ꝛ arch
am q̄ fecit bezeleel in
deſerto. Exo. xxxvi.
e Juſ. ꝑpha. ſ. hiere.
f Diuino reſpōſo ad
ſe facto. i. ex diuio mā
dato.
g Comitari ſecū per
aliq̄s q̄ portabāt iſta.
h Uſquequo exijt in
monte ꝛc. i. nebo i ver
ticem phaſga. vt habe
tur Deuteronomij vltimo.
i Jnuenit locū ſpelūce. nō a caſu ſed ex diuina oſtēſiōe
ſm iſtā ſcripturā. k Et oſtiū obſtruxit. ſ. introitū illi
us ſpelūce incognoſcibilē ſua oratione reddidit. io ſubdi
tur. Et acceſſerūt quidā ꝛc. l Jgnotus erit locus ꝛc.
hanc autē cōgregationē ꝛ ꝑpiciationē expectant iudei fu
turā in aduētu meſſie. ꝛ nos intelligimus eſſe factam in
aduentu chriſti ſm ꝙ dicit̄ Joha. xi. ca. ꝙ cayphas cum
eſſet pontifex anni illius ꝑphetauit. quia ieſus erat mo
riturus pro gente. ꝛ nō tm̄ pro gente ſed vt filios dei qui
erant diſpſi cōgregaret in vnū. m Et tunc domin⁹ oſtē
det hec. Cū igit̄ iſta nō ſint oſtenſa in aduētu chriſti. qꝛ
ſm hebreos a tempore captiuitatis babylonice vſq̄ nūc
habita nō fuit archa domini. ꝑpter qd̄ locus iſte videtur
aliquibus falſus vel ſaltē dubius, pōt tamē ad hoc dici

dñs oſtēdet hec: et apparebit maieſtas dñi: et nubes erit ſicut ⁊ moyſi manifeſtabatᷣ.[n] ⁊ ſicut cū ſalomon petijt vt locꝰ ſanctificaretᷣ magno deo[o] manifeſtabat hec. Magnifice etenī ſapiētiā tractabat:[p] et vt ſapiētiam habēs obtulit ſacrificium dedicatiōis ⁊ ꝯſummationis tēpli.[q] Sicut ⁊ moyſes orabat ad dñm: ⁊ deſcēdit ignis de celo ⁊ ꝯſūpſit holocauſtū: ſicut ⁊ ſalomō orauit, ⁊ deſcēdit ignis de celo et cōſumpſit holocauſtū[r] ⁊ dixit moyſes eo ꝙ nō ſit comeſtū qd̄ erat ꝓ pctō: et cōſumptū ē.[s] Silr ⁊ ſalomō octo diebꝰ celebrauit dedicationē.[t] Inferebantᷣ aūt in deſcriptiōibꝫ ⁊ cōmētarijs neemie. hec eadē[v] ⁊ qualiter cōſtruēs bibliothecā ꝯgregauit de regiōibꝫ libros et ꝓphāꝝ ⁊ dauid: ⁊ epl̄as regū ⁊ de donarijs.[x] Similiter aūt ⁊ iudas ea que didicerat ꝑ bellū qd̄ nobis acciderat cōgregauit oīa: ⁊ ſunt apud nos. Si ergo deſideratis hec: mittite qui perferant vobis.[y] Acturi itaqꝫ purificationē ſcripſimꝰ vobis.[z] Bene ergo facietis, ſi egeritis hos dies.[a] Deus aūt qui liberauit populū ſuū[b] ⁊ reddidit hereditatē omībꝫ:[c] ⁊ regnū ⁊ ſacerdotiū[d] ⁊ ſanctificationē:[e] ſicut ꝓmiſit in lege:[f] ſperamꝰ[g] ꝙ cito nr̄i miſerebitᷣ:[h] ⁊ cōgregabit de ſub celo in locū ſctū.[i] Eripuit enī nos ḋ magnis ꝑiculis:[k] ⁊ locum purgauit.[l] De iuda vero machabeo ⁊ fribꝫ eiꝰ ⁊ de tēpli magni purificatōne et de are dedicatione: ſed ⁊ de prelijs que ꝑtinēt ad ātiochū nobilē ⁊ filiū eiꝰ eupatorē[m] et de illuminatōnibꝫ que de celo facte ſunt ad eos q̇ pro iudeis fortiter fecerūt

ꝙ ꝓdicta appa rebūt in fine mūdi in cōuerſione iudeorū ad fidē chriſti. Sꝫ hoc eſſe videtᷣ cōtra dictū Hiere. ca. iij. Et nō dicēt vltra archa dñi. neqꝫ aſcendet ſup cor neqꝫ fiet vltra. Itē qd̄ hic dicitᷣ de abſcōſione arche ⁊ altaris incenſi ꝑ hiere. nō habet magnā apparētiā, qꝛ hieremias in carcere fuit clauſus vſqꝫ ad diē captiōis hieruſalē ꝑ chaldeos. vtꝫ Hiere. xxxvij. ⁊ xxxviij. et ſic ante captionē ciuitatis iſta nō fecit nec poſt captionē vt vidtᷣ. qꝛ capta ciuitate ſtatī chaldei oīa ꝓcioſa nō ſolū aurea ⁊ argentea: ſed etiā erea cōfregerūt et totum rapuerunt et aſportauerūt. iiij. Reg. xxv. ⁊ hiere. vlt. ꝓpt qd̄ non vidꝫ veriſimile ꝙ hieremie dimiſerūt archā dñi ⁊ altare incenſi. que erāt de auro puriſſimo, vt hꝫ in Exod. Igitᷣ ꝓpter iſta et alia ſupradicta de morte antiochi a tpe demetrij que cū difficultate magna poſſunt cū alijs ſcripture locis concordari, vtꝫ ex ſupradictis liber iſte ſecūdꝰ et maxime quātū ad ꝓfatiōnē reputatᷣ a multis multū apocryfus. iſtud tñ maiorꝝ iudicio derelinquo.

n Et ſicut. Hic oſtēdit ꝯducuntᷣ ad ꝓpoſitū dicta ſalomonis ⁊ moyſi cum dicitur.

n Et ſicut cū ſalomō ⁊c. ij. paralip. vi. ⁊ iij. Reg. viij. o Manifeſtabat hec. ſ. nubes implēs domū dñi. iij. Reg. viij. ⁊ ij. Paral. v. p Et vt ſapiam ⁊c. poſt dedicationē. iij. Reg. viij. q Sicut ⁊ moyſes orauit ⁊c. Leui. ix. ſicut ⁊ ſalomō orauit ⁊ deſcēdit ignis de celo. ij. Paral. vij. r Et dixit moyſes ⁊c. hoc hꝫ Leui. x. vbi dꝛ ꝙ moyſes increpauit eleazar ⁊ ithamar. eo ꝙ hoſtiā pro peccato nō comederāt. ſed inuenit eā exuſtā. ⁊ iō cū dꝛ h. r Dixitqꝫ moyſes. ſubintelligendū ē increpatiōes ꝯtra aaron ⁊ filios eiꝰ. s Silr. Hic inducit ad primū feſtū ſcꝫ dedicatiōis ꝑ iudā ⁊ fratres eius inſtitutū ꝑ factū ſalomonis ⁊ dicta neemie. cū dicitᷣ. ſimiliter ⁊ ſalomon ⁊c. t Inferebantᷣ aūt ⁊c. quos nō habemꝰ nec etiā hebrei. v Et qualiter cōſtruēs. Hic additᷣ incidēs de libris ꝯſcriptis ⁊ cōgregatis tpe neemie. nam illo tpe Eſdras ſacerdos reperauit libros vet. te. q̄ fuerāt cōbuſti ꝑ chaldeos. x Silr aūt ⁊ iudas ⁊c. Ex q̄ videtᷣ ꝙ eiꝰ tpe etiā auctoritate fuerūt eiꝰ facta ⁊ fratrū ſuoꝝ deſcripta. y Acturi itaqꝫ. Hic vltimo ponitᷣ intēta ꝯcluſio. ſ. inductio iudeorū habitantiū in egypto ad celebrationē duoꝝ feſtoꝝ ꝯde quibꝫ dicitᷣ. z Bene igitᷣ facietis ⁊c. eos ſolennizātes. et vt hoc libentius faciāt dant eis ſpem de diuinis beneficijs amplioribus obtinendis cum dicitur.

a Deus autem ⁊c. dans ei plenam libertatem tempore ſymonis filij matathie. vt dictum eſt ſupra. i. li. ca. xiij. quo tpe iſti videntᷣ ſcripſiſſe iudeis cōmorantibꝫ in egypto. vt dictum eſt ca. ꝓcedēti. b Et reddidit hereditatē omībus. ſ. habitantibꝫ in iudea. nā habita pace quilibet poterat habitare in hereditate ſua. c Et regnum ⁊ ſacerdotiū. i. locum regni qui eſt hieruſalem vel ꝑ regnū intelligitᷣ regimē populi qd̄ habuerunt ſucceſſiue fratres machabei ſimul cū ſacerdotio. nō enim pōt dici ꝙ tūc habuerūt regnū ꝓprie. nā a captione regis ſedechie, nullus fuit rex de iudeis vſqꝫ ad ariſtobolū nepotem ſymonis predicti qui poſt captiuitatē babylonicā primꝰ impoſuit ſibi diadema regni. vt dicit Ioſephus libro. xiij.

d Et ſanctificationē ſcꝫ templū ⁊ dei cultū.

e Sicut promiſit in lege. Deute. xxx. Si ad cardines celi fueris diſſipatus inde retrahet te dñs deus ⁊c.

f Speramus. ex hac promiſſione.

g Quod cito noſtri miſerebitᷣ. maiora bona tribuendo.

h Et cōgregabit ⁊c. vos ⁊ alios iudeos q̄ eſtis diſperſi per mundum. et hoc impletum fuit per chriſtum. quia ſm ꝙ dicitur Iohannis. xi. Chriſtus paſſus eſt vt filios dei qui diſperſi erant congregaret in vnū. i. in vnam eccleſiā caritate vnitam. Iſti vero intelligebāt de congregatione corporali iudeorū in hieruſalem et iudea. ſicut ⁊ iudei moderni expectant hoc fieri in aduentu meſſie. Intentio tamen legis ⁊ prophetarum de congregatione fideliū fienda per chriſtū eſt de ſpirituali congregatione que iam partim impleta eſt modo dicto. ⁊ ꝑfectius implebitur circa finem mundi, quando omnes gentes conuertentur ad fidem chriſti.

i Eripuit enī nos de magnis periculis, vt patet ex ꝓceſſu primi libri.

k Et locum purgauit. vt habetur ſupra primo li. iiij. ca.

l De iuda vero. Premiſſa inuitatione ad obſeruātiam duplicis feſti. hic cōpendioſe ponit ꝓceſſus ꝓximus libri ſecundi. Et diuiditᷣ in tres partes. quia primo tangitur breuiter eius materia. ſecundo ſcribentium ratio motiua ibi. Confederantes enim. tertio ſcribendi modus et forma. ibi. Veritatem quidem. Prima pars patet ex dictis in primo libro vſqꝫ ibi.

l Et de illuminationibus, id eſt diuinis reuelationibus et angelicis apparitionibus que in hoc ſecundo libro magis explicantur, vt patebit locis ſuis proſequendo.

m Cū pauci essent vindicarēt.malos puniēdo.
n Et barbarā ⁊c.iudei eñ barbaros reputabāt oēs q̄ nō erāt de lege sua. o Ut leges q̄ abolite erāt.p edictū reg̃ antiochi.vt pz.i.c.primi libri.
p Restituerent̄.p iudā machabeū ⁊ socios eiꝰ.
q Dño cū omi ⁊c.i.
hec nō fuerunt facta virtute humana ſʒ di
r Itēq̄ a ia (uina. ſone ⁊c.q̄ ſcripſit diffuse iude ⁊ socioꝝ eius
s Tentaui (facta. mus nos.et q̄ videt̄ ꝙ fuerūt plures i hac cōpilatione.
t Uno volumīe breuiare.s.in h̄ ſcdo libro q̄ est satis breuis.
v Cōſiderantes eñ Hic ꝯſr describit̄ ſcribentiū motiua ratio q̄ ē vtilitas legentiū q̄ gaudēt breuitate.⁊ iō descripta breuiter. legūt libentius.⁊ memorie cōmendāt melius.ꝓpter qd̄ iſti ſi plures fuerint laborē ab breuiādi ſumpſerūt.⁊ idem fuit motiuū ſi vnꝰ tm̄ abbreuiauit.⁊ his dictis patʒ lr̄a.
x Ueritatē q̄dē.Hic ꝯſr ponitur ſcribēdi modus ⁊ forma cū dr̄
y Ueritatē q̄dē ⁊c.
.i.ꝯcedimꝰ va eſſe que ſcripſerūt aliq̄ diffuſe.
a Ipi aūt.i.nos.ſm datā ⁊c.quā breuitatis formā explicat p exemplum dicēs.
b Sicut enim noue domꝰ architecto.i.principali artifici.
c De vniuerſa ſtructura curandū eſt.ſ.de diſpoſitōe fundamēti parietū ⁊ tecti.
d Et ei vo q̄ pingere ⁊c.nā ad eū nō ptinet factio domꝰ.ſʒ eiꝰ ornatꝰ. e Ita eſtimādū ⁊c.q̄ n̄ habemꝰ hyſtoriā ſcribere ſʒ iā ſcriptā ab alijs abbreuiare.⁊ iō ſubdit opꝰ hyſtoriographꝰ cū dr̄.Etenī intellectū colligere ⁊c.⁊ ſilr̄ ſubdit officiū abbreuiātis hyſtoriogra
f Breuitatē vo dictōis ſectari.i.ſniaʒ (phi dicta cū dr̄. longā i breuib⁊ vbis colligere. g Et executōes rer.ſ.
h Uitare q̄ faciūt magnā digreſſionē a princi(geſtar. pali intentōe.Breuiāti ꝯcedēdū eſt. i Hinc g̃ narrationē icipiemꝰ.ſ.in principio ſeq̄ntis.c.De ꝑfatōe tm̄ di
k Stultū etenī ⁊c.Uidet̄ aūt ꝙ iſte vel (xiſſe ſufficiat. iſti ſi plres fuerint ꝯfiteant̄ ſuam ſtulticiā.q2 mīra poſita ſūt h̄ aū narratōeʒ reſpectu ſeq̄ntiū.Dicēdū ꝙ ꝑfatio ꝓprie dr̄ illud qd̄ narratōi vel executōi ꝑmittit̄ p modū ꝓlogi i q̄ breuit̄ ꝯtinet̄ materia libri ⁊ h̄ incipit ab illo loco.De iuda vo machabeo ⁊c.vbi ſatʒ breuit̄ tangit̄ mate

ita vt vniūſaʒ regionē cuʒ pauci eſſent vindicarēt et barbarā mltitudinē fugarēt:⁊ famoſiſſimū i toto orbe tēplū recuparent:⁊ ciuitatem liberarēt vt leges q̄ abolite erāt reſtituerēt dño cū oī tranq̄llitate ꝓpitio facto illꝪ. Itēq̄ a iaſone cyreneo q̄nq̄ libris cōprehenſa tentauimꝰ nos vno volumīe breuiare. Cōſiderantes eī mltitudinē librorū ⁊ difficultatē volentib⁊ aggredi narratōes hiſtoriaꝝ ꝓpt̄ mltitudinē rer cutauimꝰ volētib⁊ q̄dē legere vt eſſent animi oblectatio: ſtudioſis vo vt facilꝰ poſſint mēorie cōmēdare.oib⁊ aūt legētib⁊ vtilitas ꝯferatur. Et nob q̄dē ipis q̄ hoc opꝰ breuiādi cā ſuſcepimꝰ n̄ facilē laborē:imo vo negociū plenū vigiliaꝝ ⁊ ſudoris aſſumpſimꝰ. Sicut hi q̄ pparāt ꝯuiuiū:⁊ q̄rūt alioꝝ volūtati parere ꝓpt̄ mltoꝝ grāʒ libēter laborē ſuſtinemꝰ. vitātē q̄dē d ſingulꝪ auctorib⁊ ꝯcedētes:ipi āt ſm datā formaʒ breuitati ſtudētes. Sicut enī noue domꝰ architecto de vniuerſa ſtructura curandū eſt:ei vo q̄ pingere curat q̄ apta ſunt ad ornatū exq̄rēda ſūt:ita eſtimandū eſt ⁊ in nobis. Etenī intellectū colligere et ordinare ſermonē:⁊ curioſiꝰ ptes ſinglas q̄ſq̄ diſq̄rere hyſtorie ꝯgruit autori breuitatē vo dictōis ſectari:⁊ executōes rer vitare breuitati ꝯcedēdū ē. Hinc ergo narratōeʒ incipiemꝰ: de ꝑfatione tm̄ dixiſſe ſufficiat. Stultū etenī eſt an̄ hyſtoriā effluere:i ipa aūt hyſtoria ſuccingi. .III.

Capitulum .III.

Igitur cuʒ ſancta ciuitas habitaret in omi pace:leges aūt adhuc optime cuſtodirent̄ ꝓpt̄ onie pōtificis diſpoſitōneʒ ⁊ pietatē ⁊ aīos odio habētes mala:fiebat vt ⁊ ipi reges ⁊ pricipes locū ſūmo honore dignū ducerēt:⁊ templuʒ maximis munerib⁊ illuſtrarent ita vt Seleucꝰ aſie rex de redditib⁊ ſuis preſtaret oēs ſumptꝰ ad miniſteriū ſacrificioꝝ ptinētes. Symō aūt d tribu beniamin ꝑpoſitus

ria libri breuiādi cā.⁊ ſcribēdi forma.vt dictū ē.Qd̄ aūt ponit̄ d imitatōe ad duoꝝ feſtoꝝ obſeruātiā.nō ꝓprie ptinet ad huiꝰ libri ꝑfatonē.ſed magis eſt aliquid adiunctum vt ꝑambulum ſicut dictū eſt ſupra.

Capitulum .III.

i Igit̄ cū ſancta ciuitas ⁊c.Sicut pʒ ex p̄dictis i h̄ libro ſcdo tangit̄ breuit̄ liberatio iudeoꝝ ab afflictōib⁊ p iudā machabeū ⁊ socios eius.in q̄ etiā aliq̄ ponūt̄ q̄ ſupiꝰ i primo li.ſūt omiſſa.Sciēdū etiā ꝙ hyſtoriographi cōiter incipiūt ab aliq̄ ꝑcedēti hyſtoriā q̄m intēdūt principalr̄ deſcribere vt ſic ꝯueniēt̄ꝰ deſcēdāt ad ſuū ꝓpoſitū.⁊ iō veriſile eſt ꝙ iaſon cyreneꝰ q̄ hyſtoriā iude ⁊ socioꝝ eiꝰ ſcripſit diffuſe.icepit a tpe pōtific onie ⁊ eodē mō liber iſte q̄ ē abbreuiatio illiꝰ hyſtorie.vt dictū ē.icipit ſili mō.ꝓpt̄ qd̄ i duas ptes diuidit̄.q2 prio ponit̄ q̄dā liberatōis tē ptēpe onie.ſcdo ſubdit̄ liberatio templi ⁊ ꝑplī facta tpe iude.ca. ſeq̄n.ibi.Sed poſt ſeleuci.Circa primū ſciendum ꝙ oppoſita iuxta ſe poſita magꝪ eluceſcūt.⁊ iō prio ponit̄ tēpli veneratō ꝑcedēs ſcdo eius ꝯculcatio ſeq̄ns.ibi.Symon aūt Circa primū dicit̄.
a Igit̄ cū ſcā ciuitas.ſ.hieruſaleʒ.q̄ dr̄ ſcā eo ꝙ ibi vigebat cultus diuinus.
b Habitaret̄ i oī pace.ſub tributo cū regū
c Leges etiā (ſyrie. .ſ.date moyſi. d Adhuc opti.cuſtodirent̄.nā a reditu captiuitatis babylonice vſq̄ ad tps antiochi epiphanis. nō legit̄ iudei ad ydolatriā ſeu ritū gentiliū declinaſſe.
e Propt̄ onie pōtificꝪ pietatē.i.diligētiā i diuio cultu nā ſm tulliū pietas ē cultꝰ ſoli deo debitꝰ. Qd̄ aūt i aliq̄bꝰ libris ꝑmittit̄ diſpoſitōeʒ n̄ ē d textu.nec i libris correctis. f Et aīos.ſ.alioꝝ onie adherētiū. g Fiebat vt ipi re.⁊ princi.locū.i.hirlm ad diuinū cultū electa.
h Sūmo honore dignū ⁊c.i ea edificatū. i Maximis munerib⁊ illuſtrarēt.ita ꝙ n̄ ſolū honorabāt vbo ſʒ etiaʒ facto.⁊ ponit̄ exēplū cū dr̄. k Ita vt ſeleucꝰ.iſte fuit filꝰ antiochi magni.⁊ ei ſucceſſit i regno.ſic oſſum ē in pricipio primi libri. l Symō āt.Hic ꝯſr dſcribit̄ ipiꝰ tēpli ꝯculcatio.cuiꝰ prio ponit̄ occaſio.⁊ ſcdo ſubdit̄ execucio.ibi.Cūq̄ retuliſſʒ.Circa primū dr̄. l Symō aūt

rc. q̄tū ad res exteriores. q2 nō fuit ſacerdos cū eſſet d̄
m Contēdebat obſiſtēre rc.ſ.onia. (tribu beniamin.
n Iniquū aliq̄d rc.i.cū difficultate aliq̄d attētare r dr
a molo is.vñ etiā .ſ.iiij.c.dr q2 amici hui9 ſymonis ſub
alis ipi9 homicidia ꝑpetrabāt. o Sz cū vincere rc.
p ſe r ſuos. cogitauit
h facere p regiā pote
ſtatē.io ſubdit.
p Uenit ad apollo
niū.q̄ gentilis erat vt
ſic p ducē regē indu
ceret ad tēpli ſpoliati
q Et nūciauit (onē.
rc.loc9 erat ꝓpe tēplū
in q̄ cuſtodiebant de
poſita valētiū pſona
rū.r etiā bona ꝓ ſuſtē
tatiōe pauperꝝ colle
r Et cōes copi (cta.
as imenſas eſſe.ſ.i il
lo erario.r dicunt hic
cōes copie.bona frua
ta ꝓ cōitate.q̄ nō pti
nent ad rōez ſacrifici
orū h addidit iſte ꝓdi
tor.q2 ſciebat q2 rex q̄
ꝓ ſacrificijs ſumptus
dabat vt ꝑmiſſū ē.nō
libēter acciperet bona
ꝓ ſacrificijs cuſtodita
ideo ſubdit.
s Eſſe aūt poſſibile
ſine offenſa.
t Sub ptāte reg ca
dere vniuerſa.i.fiſco
regio applicari ꝓ bo
no regni.
v Cūqz.h ōſr ponit
dicti ōtēpt9 executio.
circa quā primo poni
tur mādatū reg cū dr
Cūqz retuliſſz rc.r pz
ſecūdo obediētia du
cis cū dicit.
a Statimqz heliodo
rus.vbi primo ponit
ei9 attētatio.ſcdo ꝓpli
trepidatio.ibi.nō mo
dica vo.tertio attē
tantis ꝑcuſſio.ibi.he
liodor9 aūt.q̄rto ꝑcuſ
ſi ſanatio.ibi.Tūc q̄
dā.Circa primū dr.
a Statimqz heliodo
rus rc.ad exequēdū
reg mandatū.
b Spē q̄dē.i.ſimula
c Quaſi p ce. (tone.
leſſyriā rc.ad ſciēdū earꝫ diſpoſitōez tn̄ ne iudei ſe muni
rent ad defendēdū erariū ↄ ipm.cetera patet vſqz ibi.
d Oſtēdit depoſita eſſe hec.r victualia rc.In tribꝫ eīm
ānis fiebat q̄dā decima paupibꝫ diſtribuēda.q̄ aliq̄n vē
debat r ꝑciū i tēplū ad cuſtodiā mittebat.fiebāt etiā cū
h alique collectōes a diuitibꝫ q̄ ſilr ibi ſeruabant.
e Quedā vo eſſe hyrcani thobie.i.depoſita ab eo.
a Uiri valde eminētis.i virtute r fama.r h dr ad oſtēden

tēpli ōſtitut9:[m] cōtendebat obſiſtēre ſibi pncipe ſacerdotū[n] iniquū aliq̄d i ciuitate moliri[o] Sed cū vincere oniam nō poſſet.[p] venit ad apolloniū tharſee filiū q̄ illo tpe erat dux celeſſyrie et phenicis:[q] r nunciauit ei pecunijs innūerabilibꝫ plenū eſſe erariū hieroſolymis:[r] r cōes copias imēſas eſſe q̄ nō ptinent ad rōez ſacrificiorū[s] eſſe autē poſſibile[t] ſub ptāte reg cadere vniuerſa [v] Cūqz retuliſſz ad regē apollonio de pecunijs q̄ delate erāt:ille accitū heliodorꝫ q̄ erat ſup negocia ei9: miſit cū mādatis vt ꝑdictā pecuniā trāſportaret[a] Statimqz heliodor9 iter ē aggreſſus:[b] ſpecie quidē[c] q̄ſi p celeſſyriā r phenicē ciuitates eſſet pagraturus:reuera aūt reg ꝑpoſitū pfecturus. Sz cū veniſſet hieroſolymā et benigne a ſūmo ſacerdote i ciuitate eſſet except9:narrauit d̄ dato indicio pecuniaꝝ:r cui9 rei gr̄a adeſſet aperuit. Interrogabat āt ſi vere hec ita eſſent. Tūc ſūmus ſacerdos[d] oſtēdit depoſita[e] eſſe hec ad victualia viduaꝝ r pupilloꝝ:[e] q̄daz vo eē hyrcani thobie[a] viri valde eminētis:in his q̄ detulerat impi9 ſymon:vniuerſa aūt argēti talenta eſſe q̄dringēta r auri ducēta[b] decipi vo eos q̄ credidiſſent loco r tēplo qd̄ p vniuſum mūdū honorat ꝓ ſui venerarōe r ſctītate oīmīo[c] impoſſibile eſſe[d] At ille[e] ꝓ his q̄ habebat in mandatis a rege:[f] dicebat oīmi genere[g] regi ea eſſe deferēda[h] Cōſtituta aūt die intrabat de his heliodor9 ordinatur9:[i] Non modica vo p vniuerſam ciuitatē erāt trepidatio[k] Sacerdotes aūt aū altare[l] cū ſtolis ſacerdotalibꝫ iactauerūt ſe:[m] r inuocabāt d̄ celo eū:[n] q̄ d̄ depoſitis legē poſuit:[o] vt his q̄ depoſuerant ea ſalua cuſtodiret[n] Iā vo q̄ videret ſummi ſacerdotis vultū[o] mente vulnerabat: facies eīm r color immutatus:declarabat internum animi dolorē. Circūfuſa ei erat meſticia quedā viro:r horror corpis:per quē manifeſtus aſpiciētibꝫ dolor cordis eius efficiebatur. Alij etiā gregatim d̄ domibus ōfluebant publica ſupplicatione obſecrantes:ꝓ eo q2 in ōtemptū loc9 eſſet ventur9.[q] Accinctecqz mulieres cilicijs pect9 p plateas ōfluebāt:[r] ſz r vgines que cōcluſe erāt pcurrebāt ad oniā:alie aūt ad muros.q̄dā vo p feneſtras aſpiciebant:vniuerſe aūt proten

dū q2 ibi nō reſuabāt depoſita maloꝝ hoīm vl̄ īfideliū.
vñ r neemias fecit ꝓijci vaſa thobie gentil d̄ gazophila
tio dom9 dñi.Neemie.xiij. b Decipi vo eos q̄ credi
diſſent.i.cōmēdaſſent depoſita ſua ibi cuſtodiēda.r ſup
plendū ē ſi portarent regi. c Impoſſibile oīmīo eſſe.
hec ē ōſtructio ſuſpēſi
ua.ꝓpt qd̄ refert ad in
terrogatōez heliodori
q̄ ꝑmittit. Si vere hec
ita eſſent.ſ.q̄ dixerat
ſymon.ſ.q2 ſine offen
ſa dei poſſent ad regē
dicta deportari.r ꝓpt
h onias i ſua rñſione
dicit īpoſſibile eſſe.q2
h nō ſolū erat aliena
rape.ſz etiā dei tēplo
ōtumeliā inferre.
d At ille.ſ.heliodor9
e Pro his q̄ ha.i mā
datis a rege.cui vole
bat ſimplicit obedire
f Dicebat oīmi gene
re.i.oībꝫ modis.
g Regi ea eſſe defe
renda.ideo ſubdit.
h Cōſtituta aūt die
intrabat ad exequēdū
regis mandatū.
i Non modica vo.h
ōſiter ponit ꝓpli trepi
datio.ne ōtempt9 īfer
ret dei templo.ad qd̄
euitandū ſubdit cōis
orō.r primo ſacerdo
tū cū dicit.
k Sacerdotes āt aū
altare.ſ.holocauſtoꝝ.
l Cū ſtolis rc.in ſi
gnū humiliatōis vt ꝑ
ces eoꝝ eſſent magis
exaudibiles ſm illud
Eccl.xxxv. Orō humi
liantis ſe nubes pene
m Et inuo (trabit.
cabant d̄ celo.i.vt ex
audirent de celo.
n Qui d̄ depoſitis le
gē poſuit Exo.xxij.
o Ut his q̄ depoſita
erant.ab inuaſiōe he
n Iā vo q̄ (liodori.
videret ſūmi ſacerdo
tis vultū ſupple ſibi
cōpareret.r ſubdit ra
tio cū dicit.
o Mēte vulnerabat
qd̄ ōſr declarat p im
mutatōez faciei.i q̄ mag ꝗ̄ i alijs ptibꝫ corpis relucet
p Pro eo q2 i ōtemptu rc.niſi de9 (diſpoſitio animi.
adiuuaret.ꝓpter qd̄ eius auxiliū ſup h implorabat.
q Accictecqz mu.cili.pect9.ſe macerādo ꝓ ſubſidio dei
r Sz r vir.q̄ ōclu.erāt.i.d̄ domibꝫ parētū (impetrādo.
ſi exibāt rōe verecūdie r pudicitie vginal.tn̄ i illa turba
tiōe exibāt ꝑter morē ſolitū currētes ad oniā.Aliq̄ tn̄ ex
ponūt h dicētes q2 aliq̄ vgines nobiles ꝓpe tēplū cuſto

diebant incluſe vſqꝫ q̄ nuptui traderent. s Erat enī
miſera ↄmixte mltitudīs i deo rcuiuſcūqꝫ ſtat⁹ ꝛ ſexus.
t Et magni ſacer .i. agōe ↄſtituti .i. in anxietate mētis.
v Expectatio. p ↄtēptu tēpli ſuſo. cetera patent.
x Heliodor⁹. Hic ↄſīt dſcribit exeqnt pcuſſio: cum dr.
Heliodor⁹ āt rc. i. p
ficere intēdebat.

tabili ſanatiōe. ſcd̄o coram rege ſpecialiter dicens.
k Si quē hēs hoſt. aut reg. tui inſidiatorē. de q̄ caute
velis te expedire. l Mitte il. ꝛ flagellatū eū recipies.
hoc enī erat expt⁹ in ſeipo. m Si tñ euaſerit. ſ. mor
tē. h aūt adidit: q2 firmit tenebat ſe mortē ſi euaſiſſe ni
ſi p pces onie. Cete
ra patent.

y Sz ſpūs oīpo. dei
id eſt eius virtus.
z Magnā fecit rc.
ↄuertēdo heliodorū
et ſuos ſatellites in
tantā mēt formidinē
et robor diſſolutiōez
q̄ ñ poterāt pſtare il
lā executiōz. ꝛ ſubdit
a Appa. (cū eū dr.
runt enī ill' q̄dā equ⁹
terri. ha. ſeſſorē. i. an
gelū loci defenſorē i
ſpecie hoīs eqſt appa
b Heliodo. (rentē.
ro pri. cal. eliſit. i. pri
ores partes pedū: et
inde dr calcitrare.
c Alij ēt ap. duo iu
uenes. i. angeli i ſpe
cie iuuenū apparen
d Virtute de (tes.
cori. i. apparebāt eīn
fortes ꝛ pulcri ꝛ bñ
ornati. ad deſignan
dū angelor fortitudi
nē ꝛ pulcritudinē na
ture et ornatū glīe.
e Subito āt helio
dor⁹ ↄcidit ī terrā. ex
eor pcuſſiōe.

f Cūqꝫ mlta caligi
ne circūfuſuz. ad de
ſignādū tenebroſita
tem mentis ſue.
g Rapuerūt. ſ. ſacdo
tes. de loco ſacro cū
amouentes. eo q̄ vi
debatr mortu⁹ vl mor
ti ppinqu⁹. ne ex ca
dauere mortui cōta
minaret loc⁹. ceſa pa
h Tūc vo. (tent.
Hic ↄſīt dſcribit ſpi⁹
pcuſſi ſanatio. ꝛ ſcd̄o
ſubdit ſanātis infa
matio: in prin. ſeqn
tis ca. Circa primuz
prio ponit pcuſſi ſa
natio. cū dr. Tūc vo
ex amic heliodori rc
et pſtra. ſcd̄o ponit
ſanati grāꝛ actio:
cū dr: Teſtabatr autē
Et prio gñalr. cū ſub
i Omib⁹ ea (dit.
q̄ ſub ocul' viderat. in
ſua flagellatōe ꝛ mi

dentes manus in celū dep
cabant. Erat eniz miſera
cōmixte multitudīs ꝛ ma
gni ſacerdot in agone ↄſti
tuti expectātio. Et hi qdē
inuocabāt oīpotētē deū vt
credita ſibi his q̄ credide
rāt cū oī integritate ↄſua
rent. Heliodor⁹ aūt qd̄ de
creuerat pficiebat, eodē lo
co ipſe cū ſatellitib⁹ circa
erariū pſens. Sz ſpūs oī
potent dei magnā fec ſue
oſtenſiōis euidētiā. ita vt
oēs q̄ auſi fuerāt parere ei
ruētes dei vtute ī diſſolu
tionē ꝛ formidinē ↄuterent
Apparuit ei ill' qdā equ⁹
terribilē hñs ſeſſorē optis
opimētis adornat⁹. iſqꝫ cū
impetu heliodoro priores
calces eliſit. Qui aūt ei ſe
debat videbatr arma hr̄e
aurea. Alij etiā apparuerūt
duo iuuenes vtute deco
ri: optimi glīa: ſpecioſiqꝫ
amictu: q̄ circūſteterūt eū
et ex vtraqꝫ pte flagellabāt
ſine intermiſſione multis
plagis verberātes. Subi
to āt heliodor⁹ ↄcidit ī ter
rā: eūqꝫ mlta caligīe circū
fuſum rapuerūt. atꝫ in ſel
la geſtatoria poſitū eiecerūt
Et his q̄ cū mlt' curſorib⁹
ꝛ ſatellitib⁹ pdictū igreſſ⁹
eſt erariū portabatr nllo ſi
bi auxiliū ferēte māifeſta
dei cognita vtute. Et ille q̄
dē p diuinā vtutē iacebat
mut⁹ atꝫ oī ſpe ꝛ ſalute pri
uat⁹. Hi āt dñz bñdicebāt
q2 magnificabat locū ſuuz
et tēplū qd̄ paulo añ timore
ac tumultu erat plenū: ap
parēte oīpotente dño gau
dio ꝛ letitia ipletū ē. Tūc

vero ex amic heliodori q̄
dā rogabāt ↄfeſti oniā vt ī
uocaret altiſſimū ꝛ vt vitaz
donaret ei. q̄ ī ſupmo ſpū
erat ↄſtitut⁹. Cōſiderās āt
ſūm⁹ ſacdos ne forte rex ſu
ſpicaret maliciā aliquā ex
iudeis circa heliodor ↄſū
matā: obtulit p ſalute viri
hoſtiā ſalutarē. Cūqꝫ ſūm⁹
ſacdos exoraret iidē iuue
nes eiſdem veſtib⁹ amicti
aſtātes heliodoro dixerūt
Onie ſacerdoti grās age
Nā ppt eū dñs tibi vitam
donauit. Tu āt a deo flagel
lat⁹ nuncia oīb⁹ magnalia
dei ꝛ ptātē. Et his dict ſi
cōparuerūt. Heliodor⁹ aūt
hoſtia deo oblata et votis
magnis pmiſſis ei q̄ viue
re illi conceſſit: ꝛ onie grās
agēs. ſuſcepto exercitu repe
dabat ad regez. Teſtabatr
āt oīb⁹ ea q̄ ſb ocul' ſuis vi
derat opa mag̃ dei. Cū aūt
rex interrogaſſꝫ heliodor q̄s
eēt apt⁹ adhuc ſemel hiero
ſolymā mitti ait. Si quē
hēs hoſtē aut regni tui īſi
diatorem. mitte illuc ꝛ fla
gellatū euz recipies. ſi tñ
euaſerit: eo q̄ ī loco ſit ve
re dei qdā vt⁹. Nā ipe q̄ hꝫ
in cel' habitatō. viſitator
ꝛ adiutor eſt loci illi⁹: ꝛ ve
niētes ad malefaciēdū p
cutit ac pdit. Igr̄ de helio
doro et erarij cuſtodia ita
Symō (res ſe hꝫ. IIII
aūt pdictus pecūia
rū et patrie delator
male loqbatr de onia: tāqꝫ
ipe heliodor iſtigaſſꝫ ad h̄
ꝛ ipe fuiſſꝫ incētor malorū:
puiſorēqꝫ ciuitat ac defē
ſorē gent ſue ꝛ emulatorē

Caplm. IIII.
a Simon autem
Poſtqꝫ deſcri
pta ē heliodo
ri ſanatio. h ↄſīt po
nit ſanati infamatio
cū dr. Symō āt pdi
ct⁹ de tribu beniamī
de q̄ fit mētio ſpe pri
cipiū ca. pcedentis.
b Pecunia⁊ ꝛ ptrie
delator. i. accuſator:
vt hr̄ ibidē. c Ma
le loqbatr d onia. vo
lēs eū infamare. ꝛ h
odioſū reddē ſpplo.
d Tāqꝫ ipē. ſ. onias
e Heliodor inſti
gaſſet ad h. ſ. ad ſpo
liandū erariū: lꝫ exte
rius fingeret ↄtrium
f Prouiſorēqꝫ ciui
tatis. hierlm.
g Ac defen. gentis
ſue. ſ. iudaice.
h Et emula. leg̃ di
.i. ei⁹ amatorē. vn̄ vſ
Emulor inflatr amat
inuidet ac imitatur.
i Audebat inſidia
torē regni. ſ. iudee q̄
licꝫ tūc nō hrēt regē.
tñ erat vnū regnū.
k Dicē mēdacit. p
priū crimē retorq̄ns
in oniā. l Sz cū
inimicitie intm̄ pce
deret. nō ſoluz vbis
ſed etiā factis.
m Ut ēt p q̄ſdā rc
.i. familiares amicos.
Et dicuntur a necto
necti. quia tales ad
inuicē ↄnectūtur. Z
n Homicidia fie
rēt. occidebāt enī ali
q̄s de amicis onie.
o Conſiderās oni
as piclm ↄtētiōis. in
trinſece. q̄ picloſior
eſt illa q̄ eſt ↄ extra
neos. p Et apol
loniū inſanire. i. ar
dēter ꝛ male conari.
q Ad regē ſe ↄtulit
ſcꝫ ſeleucū: q̄ adhuc
viuebat apud quem
ſperabat grāꝫ ꝛ reme
diū inuenire p helio

dor quē ſuis pcib⁹ ſanauerat. t Sz poſt ſeleuci. de
ſcripte liberatōe tēpli p oniā. h̄ cōſīr deſcribit liberatio tē
pli ⁊ ppli p iudā. ⁊ primo tpe antiochi epiphanis ſcd̄o an
tiochi eupatoris. c. x ibi. Nūc aūt de eupatore. tertio tpe
demetrij filij ſeleuci. c. xiiij. Prima ī duas. q: primo de
ſcribit ppli tribulatio
ſcd̄o tribulati libera
tio. ca. viij. Prima ad
huc ī duas. q: prio po
nit inchoatio tribula
tionis p ambitōez ſa
cerdotij. ſcd̄o tribula
tionis cōſūmatio p in
uaſionē regis antiochi
c. ſeqnti. ibi. Vt is tra
ctū geſtis. Prima diui
dit in duas. q: primo
ponit triū ābitio. ſe
cūdo vnius. ſ. iaſonis
miſerabil terminatio
in pricipio ſeqntis. c.
Prima diuidit adhuc
ī tres ſm ambitionez
triū in principatu ſa
cerdotij ſibi ſucceden
tiū. ſcd̄a ibi. Et p⁹ trē
nij temp⁹. tertia ibi.
Cuā ob cām. Prima
adhuc ī duas. ī partē
ſ. pricipalē. ⁊ incidē
talē. q̄ icipit ibi. Diuī
ſo aūt. prima adhuc ī
duas. q: primo p am
bitionē iaſonis poni
tur gētilitatis introdu
ctio. ſcd̄o eiuſdē cōſum
matio. ibi. Cū aūt qn
quennalis. Circa pri
mum dicit.
t Sz poſt ſeleuci vi
te exceſſū. ī. ipſo mor
s Cū ſuſcepiſ (tuo.
ſet regū antioc⁹. frater
ei⁹ priuans regno ne
potē ſuū. vt declaratū
fuit ī pricipio primi li
t Ambiebat ia (bri.
ſon frater onie. ipo ad
huc viuēte.
v Sūmū ſacerdotiū
⁊ q: nō poterat h̄ licite
lō q̄ſiuit p vias illici
tas obtinere. ſ. p pecu
niā. ideo ſubdit.
x Addito rege pmit
tēs ei ⁊c. p trāſlatōne
ppli ad ritū gentiliū.
ideo ſequit. y Si ptāti ei⁹ cōcederet gymnaſiū. ī. ſcho
la gentilitatis ſicut dictū fuit primo libro. ī. c.
z Et ephebiā. ī. pſtibulū pulcerrimorum iuuenum.
a Et eos qui ⁊c. ī. q pmitteret ſe gentiliter viuere.
b Qd̄ cū rex annuiſſet. tū ppt pmiſſa. tū ppter dilatatō
nē gentilis rit⁹. q̄ ſibi placebat. eo q gentilis erat.
c Et obtinuiſſet principatū. ſ. ſacerdotij.
d Statim ad gēti. ⁊c. ubi eī libenti⁹ ei obediebant eo
q d ſua tribu erant. ⁊ p iſtos intēdebat trahere alios. iō
e Et amotis his ⁊c. ſyrie. (ſubdit.

legis dei audebat inſidiato
rē regni dicere. Sz cū ini
micicie intm̄ pcederēt vt
etiā p q̄ſdā ſymōis neceſſa
rios homicidia fierēt. cōſi
derans onias piculū cōtē
tionis ⁊ apollonium īſanire
vtpote ducem celeſſyrie et
phenicis: ad augēdā malici
am ſymōis: ad regē ſe cōtu
lit: nō vt ciuiū accuſator: ſz
cōem vtilitatē apud ſemet
ip̄m vniūſe mltitudīs cōſi
derās. Videbat eī ſine rga
li puidētia: ipoſſibile eē pa
cem reb⁹ dari: nec ſymonē
poſſe ceſſare a ſtulticia ſua
Sz poſt ſeleuci vite exceſ
ſū: cū ſuſcepiſſz regnū an
tioch⁹ q̄ nobil appellabat
ambiebat iaſon frī onie ſū
mū ſacerdotiū: adito rege
pmittēs ei argēti talenta
trecēta ſexaginta: ⁊ ex red
ditib⁹ alijs talēta octogīta
Sup h̄ pmittebat et alia
cētū qnqginta ſi ptāti eius
cōcederet gymnaſiū ⁊ ephe
biā ſibi cōſtituere ⁊ eos q̄ ī
hierosolymis erāt āntioche
nos ſcribere. Qd̄ cū rex an
nuiſſet ⁊ obtinuiſſet prīci
patū ſtatī ad gētilē ritū cō
tribules ſuos trāſferre ce
pit: ⁊ amotis his q̄ hūanita
tis cā iudeis a regib⁹ fue
rāt cōſtituta p iohem p̄rē
eupolemij. q̄ apd̄ romāos
d amicicia ⁊ ſocietate fun
ct⁹ ē legatōe legitima ciuiū
iura deſtituēs praua inſti
tuta ſanciebat. Etenī au ſ⁹
eſt ſb ip̄a arce gymnaſiū cō
ſtituere: et optimos q̄ſq̄
ephebor ī lupanarib⁹ po
nere. Erat aūt h̄ nō initiū ſz
incremētū qd̄dā ⁊ pfectus
gētilis ⁊ alienigene cōuerſa
tionis: ppt impij ⁊ nō ſacer
dotis iaſonis nephariū ⁊ in
auditū ſcel⁹: ita vt ſacerdo
tes iā nō circa altaris officia
dediti eēnt: ſz cōtēpto tēplo
⁊ ſacrificijs neglectis feſtina
rēt pricipes fieri paleſtre:
⁊ pbitōis ei⁹ iniuſte: ⁊ in ex
ercitijs diſci. ⁊ patrios q̄
dē honores nihil hn̄tes gre
cas glias optimas arbitra
bant. Quarū grā piculoſa
eos cōtentio hēbat. ⁊ eorū ī
ſtituta emulabāt. ac p oīa
his cōſiles eē cupiebāt. q̄s
hoſtes ⁊ pemptores habu
erāt. In leges eī diuīas ī
pie agere īpune nō cedit
ſz hoc temp⁹ ſequēs decla
rabit. Cum autem quin
quennalis agon tyro cele
braretur. et rex p̄ſens eſſz
miſit iaſon facineroſos ab
hyeroſolymis viros pecca
tores portantes argēti di
dragmas trecentas in ſa
crificium Herculis. quas
poſtulauerūt hi qui aſpor

f Fuerāt cōſtituta per iohannē iſta impetrātem.
g Patrē eupolemij. qui. ſ. eupolem ius.
h Apud romanos ⁊c. vt hr̄. ſ. ī. li. viij. c. pdicta eīn fa
uorabilia iudeis auferebat ab illis. q̄ nolebāt recipe vi
tam gentilitatis. vt ſic cogeret eos ad recipiendū.
i Etenim au. eſt ſub
ip̄a arce. ppe templū
k Gymnaſiū (cōſt.
cōſtituere. ī. ſcolā genti
litatis.
l Et optimos quoſ
q̄ ephebor. ī. pulcer
rimos iuuenes.
m In lupa. ponere
vt exercerent ī eis viciū
contra naturā. dr̄ enim
ephebus quaſi valde
lucid⁹.
n Erat aūt hoc non
initium tantū. ſ.
o Sz incremētū qd̄
dā gētili apud iudeos
cetera patēt vſq; ibi.
p Feſtinarēt prici
pes fieri paleſtre. eſt
aūt paleſtra loc⁹ vbi
exercetur lucta. ſicut ⁊
gymnaſium. ⁊ vtrūq;
trahit ad ſignificādū
ſcholā. eo q ibi diſpu
tant ſtudētes adinui
cē ⁊ idē ſignificat hoc
nomē paleſtre qd̄ ſu
pra nōie gymnaſij.
q Et pbitōis ei⁹ in
iuſte. ī. traditōnis ſue
peſſime doctrine. ⁊ dr̄
pbitio a pbeo pbes.
r Et ī exercitijs diſci
. ī. informari in exerci
tio talis doctrine.
s Et patrios q̄dem
honores. ī. diuinū cul
tū in quo gloriabātur
patres eorū.
t Grecas glias. ī. ri
tus ⁊ modos viuēdi ī
q̄b⁹ gloriabant greci.
v Quarū grā peric.
eos cōten. habebat. ali
qui. ſ. iaſoni aſſentiē
tib⁹ alijs diſſentiētib⁹
⁊ ſic ſciſma erat ī ppl'o
qd̄ ē valde piculoſum
x In leges eī ⁊c. ſi
cut eīn pietas eſt cul
tus diuin⁹. ita ipietas
ē cōtria diuino cultui. y Impune nō cedit. q: nō dimit
tit dedec⁹ culpe ſine decore iuſticie. z Sed ⁊ h̄ ſeqns
⁊c. in ſeqntib⁹ ei exponunt mlta grauiora q̄ venerūt ſup
a Cū aūt. Poſtq̄ poſita (ppli m̄ ppt iſtas trāſgreſſiōes.
eſt gētilitatis introductio. h̄ cōſīr ponit ei⁹ cōſummatio ſal
tē q̄tū ad iaſonē ſacerdotē q̄ miſit magnā pecuniā in ſa
crificijs herculis expēdendā. ta le eo ſacrificiū eſt gētili
a Cū aūt qnquēnalis agō (tatis ſummū malū. iō dr̄.
ī. lucta vl haſtiludiū ſeu aliqd̄ hmōi qd̄ ſemel fiebat in
qnq; ānis. ⁊ iſtud dq̄ h̄ agit fiebat ī veneratōez hercul.

b Et rex pñs eſſet.ſ.antioch⁹ nobil. c Miſit iaſon facinoroſos.i.facinoribꝰ plēos.vñ ꝟſus. Ꝟſus plena no tat.bund⁹ ſimulat.bilis aptat. d Uiros pctōres.de ſua ſecta.ꝓpt qḋ ꝺ illꝭ ꝯfidebat.tñ erāt minꝰ mali ꝗꝫ ille. qꝛ pecuniā quā portabāt ꝓ ſacrificijs herculꝭ rogauerūt expēdi i vſibꝫ alijs.iō ſequit poſtea.

beret.iō ſubdit. o At ille cōmendatꝰ regi.ꝓ miſtros aſſiſtētes ſibi.quibꝫ munera dederat menelaus. p Cū magnificaſſet fa.po.eiꝰ.ꝓ munera q̄ apportaue rat ꝛ noīe ſuo magꝭ ꝗꝫ iaſonis obtulerat.ꝛ alia mittere ꝺ futuro ꝓmiſerat.vt hꝫ.j. q In ſemetipꝫ retorſit ꝛc. a rege ſibi ꝯceſſū.cetera patēt vſqꝫ ibi.

e Propter pñtes āt id eſt ꝓpter pñtantes dictam pecuniā.
f Date ſūt i fabricā nauiū triremiū.a triſ qḋ ē tres ꝛ remꝰ remi habebāt ei ille naues tres ordines remoꝝ.
g Miſſo aūt. Decē ps incidētalis i q̄ po nit qḋdā incidēs illꝰ tpis. Ptolomeꝰ ei phi lometor cū adhuc eēt puer ſucceſſit pri i re gno egypti.et qꝛ erat nepos antiochi epi phanis.vtpote filius ſue ſororis ſicut oñdi plenꝰ Dañ.x.iō anti ochꝰ accepit aliqs ci uitates ꝺ regno egyp ti q̄ſi curā gerēs de re gno nepotis ſui.ſꝫ cū poſtea nollet eas red dere.principes egypti mouerūt ꝯ eū bellum zelantes ꝓ ſuo rege.ꝛ ſic fuit alienatus a ne gocijs nepotiſ ſui.ꝛ hꝫ eſt qḋ dicit.
g Miſſo aūt in egy ptū apollonio. iſte fu it miſſus a rege anti.
h Propter (ocho. primates ptolomei. nolētes ꝙ antiochꝰ ſe intromitteret ꝺ nego cijs egypti.ꝺ hꝫ eñi au dierat antiochꝰ rumo res.ꝛ voluit ſcire veri tatē p iſtū apollonium.qḋ ꝛ feīn fuit.iō ſubdit. Cū coguiſ

trauerāt ne i ſacrificijs ero garēt qꝛ ñ oporteret:ſꝫ i alioſ ſūptꝰ eas ꝺputari. Sꝫ hec oblata ſūt q̄dē ab eo q̄ miſe rat i ſacrificiū herculꝭ:ꝓpt pñtes aūt date ſūt fabri cā nauiū triremiū. Miſſo autē in egyptū apollonio neſthei filio ꝓpt primates ptolomei philometoris re gis cū coguiſſet antiochuſ alienū ſe a negocijſ regni eē fectū ꝓprijs vtilitatibꝫ cō ſulēs:pfectꝰ iñ venit ioppē ꝛ inde hieroſolymā. Et ma gnifice a Jaſone ꝛ ciuitate ſuſceptꝰ:cū facularū lumibꝫ ꝛ laudibꝫ ingreſſꝰ eſt:ꝛ ide i phenicē exercitū ꝯuertit. Et pꝰ trienij tps miſit iaſon menelaū ſupradicti ſy monis fratrē portātē pecu nias regi:ꝛ ꝺ negocijs ne ceſſarijs rñſa platur. At il le cōmēdatus regi cū ma gnificaſſet faciē ptātis eiꝰ: in ſemetipꝫ retorſit ſūmū ſacerdotiū:ſuppones iaſo ni talēta argēti trecēta. Ac ceptiſqꝫ a rege mādatis ve

nit:nihil q̄dē hñs dignū ſacerdotio:aīos vo crudelꝭ tyrāni:ꝛ fere belue irā ge rās. Et iaſon q̄dē q̄ ꝓprium frēꝫ captiuauerat:ipe ꝺce ptꝰ pfugꝰ i āmanitē expul ſus ē regiōeꝫ. Menelaꝰ aūt pricipatū q̄dē obtinuit:ꝺ pecūijs vo regi ꝓmiſſis ni hil agebat cū exactōeꝫ face ret ſoſtratꝰ q̄ arci erat ꝓpo ſitꝰ. Nā ad hunc exactio ve ctigaliū ptinebat:quā ob cām vterqꝫ ad regē ſūt euo cati. Et menelaꝰ amotꝰ eſt a ſacerdotio ſuccedēte lyſi macho fratre ſuo:ſoſtratꝰ aūt platꝰ eſt cyprijs. Et cū hec agerent ꝯtigit tharſē ſes ꝛ mallotas ſeditōꝫ mo uere:eo ꝙ āntiochi regꝭ cō cubine dono eēnt dati. Fe ſtinant itaqꝫ rex vēit ſeda re illos. Relicto ſuffecto vno ex comitibꝫ ſuiſ andro nico. Ratus autem mene laus accepiſſe ſe tempꝰ op portunū:aurea quedaꝫ va ſa e templo furatꝰ donauit andronico:et alia vendide

r Et iaſon q̄dē q̄ ꝓ priū frēm.ſ.oniam.
s Captiuauerat ipo exiſte i antiochia offi ciū eiꝰ male ipetraue rat.
t Ipſe deceptꝰ (rat. ꝓ menelaū.
v Profugꝰ.tū qꝛ pri uatꝰ erat ſacerdotio. tū qꝛ ſoluere nō pote rat ipoſitā ſibi ſūmā.
x Menelaꝰ aūt ꝛc. ſcilicet ſacerdotij.
y De pecu.vo.re.ꝓ miſ.vt dictū eſt.
z Nihil agebat ꝛ ſub dit cauſa cū dicit.
a Cū exa.face.ſoſtra tus.iō nō ꝑmittebat ꝙ ꝺ leuatōne pecunie ſe itromitteret mene
b Quā ob cāꝫ (laꝰ. hic ꝯtragit ꝺ ābitōe lyſimachi cuiꝰ primo ponit inſtitutio.ſcḋo eiꝰ deſtitutio.ibi. Mꝭ tis aūt ſacrilegijs.pri ma i duas.qꝛ p̄mo po nit iſtitutō lyſimachi ſcḋo mors oñie iuſti. ibi.ꝛ cū agerent. Cir ca primū dicit.
b Quā ob cāꝫ vterqꝫ .ſ.menelaꝰ ꝛ ſoſtratꝰ.
c Ad re.ſūt euo.me neſaꝰ eo ꝙ pecuniā ꝓ miſſaꝫ nō mittebat.ſo ſtratꝰ vo qꝛ menelauꝫ exactōeꝫ facere ñ ſine bat.ꝓpt qḋ menelauſ ipm accuſabat. d Et menelaꝰ ꝛc.hꝫ ꝓcurāte ſoſtrato ꝛ alijs modis qbꝫ poterat ꝑ ābitōeꝫ.ſic̄ dcm ē.ſ.ꝺ iaſo ne ꝙ officiū ſui frīs oñie male ꝓcurauerat. Dicūt tñ hꝫ ex poſitores aliq̄ ſeq̄ntes dicta ioſephi.ꝙ iſte lyſimachꝰ nō fuit frē menelai.ſꝫ dꝛ hꝫ eiꝰ frē.eo ꝙ fuit ſibi ſilis i malicia. ſic̄ dꝛ ꝙ turbil ꝛ chymera ſūt frēſ.ſꝫ hec expō videt extor ta.maxīe q̄ñ ſcribit hyſtoria.vbi ñ ē vtēdū metaphora ſi cut ē i ꝓpoſito.ꝓpt qḋ meliꝰ videt dici ſeq̄ndo tex.libri ꝙ iſti tres.ſ.lyſimachꝰ.menelaꝰ.ꝛ ſymō tēpli ꝓpoſitꝰ frēſ e Soſtratꝰ āt pla.ē ciprijs.ſic̄ freq̄nt mutāt ba(fuerūt. ſui regꝭ.iſula vo cipri ſubiecta tūc erat āntiocho regi.
f Et cū hec.hꝫ iterponit mors oñie.cuiꝰ p̄mo deſcribit occiſio.ſcḋo vidicatio.ibi. Ob quā cāꝫ. Circa primū ꝑmit tit tpis opportūitas cū dꝛ. g Cōtigit thar.ꝛ mallo.i.ci ues duaꝝ ciuitatū. h Seditōeꝫ mouere.ꝯ regē āntiochū i Eo ꝙ antio.re.ꝯcu.i datiuo caſu. k Dono eſſent dati.dolebāt eñi ꝙ ſub dñio talis mlieris eēnt poſiti.
l Feſtināter itaqꝫ ꝛc.ne maiꝰ malū orirent ꝯ ipꝫ.ſꝫ ꝑ quē modū ñ dꝛ hꝫ.ſꝫ viſile ē ꝙ donū illḋ retractauit.ꝛ ꝯcubie

i Proprijs vtili.ꝯſulēs.ſ.vt ciuitates q̄s priꝰ (ſet ꝛc. accepat tenere poſſet i augmētū ſui regni.cetera patēt.
k Et poſt trienij tps.poſt ambitōeꝫ iaſonis.hꝫ ꝯtr po nit ambitio menelai.cū dꝛ. l Miſit iaſon menelaū. q̄ ꝺ ſua mala ſecta erat.ꝛ ſic i eo ꝯfidebat. m Supra dicti ſymōis.ꝺ tribu bēiamin.vt hꝫ.c.pce. n Frēm.i. in malicia ſibi parē.vñ exponūt aliq̄ ſeq̄ntes dictū ioſe phi dicētis ꝙ iſte menelaꝰ ꝛ iaſon fuerūt frēs oñie pōti ficis.ſꝫ qꝛ ꝓpt dictū ioſephi ꝺ q̄ certū ē ꝙ mlta falſa po nit.ñ videt autoritas huiꝰ libri dimittēda.nec eiꝰ lrā ex torte exponēda maxīe cū ad legēdū ſit receptꝰ ab eccl̄ia ꝓpt qḋ ſaluo meliori iudicio videt mihi ꝙ iſte menelaꝰ ꝓprie dicat frē ſymonis ꝺ tribu bēiamin. Si vo ꝯtr hꝫ obiici at ꝙ iſte menelaꝰ factꝰ fuit ſummꝰ ſacerdos.vt dꝛ i lrā. ꝙ retorſit i ſemetipm ſūmū ſacerdotiū qḋ debebat filijſ aarō tm̄.dicēdū ꝙ hꝫ nō valet.nā hꝫ ſacerdotiū obtinuit ꝑ antiochū ydolatrā ꝛ gentilē.ꝓpt qḋ nō curabat ꝺ q̄ tribu iudeoꝝ pōtifex eſſet.ſꝫ ſolū ꝺ vtilitate tpali quā inde ha

ſue aliter ꝓuidit. m Relicto ſuffecto .i. ſub ſe facto
locũ ei tenẽte. n Uno ex co. ſu. an. i. antiochena ci
uitate. o Ratus .i. opinatꝰ. et dr̃ teor ris.
p Menelaꝰ accepiſſe ꝛc. ad mortẽ onie pcurãdũ i regꝫ
abſẽtia ꝑ andronicũ cupidũ. Ceterera patent vſqꝫ ibi.
q Arguebat eũ. de furto notabili rei ſacre.

menelai reſtitutio: qui cũ predictis debuiſſet ad mor-
tem ↄdemnari: ꝑ pecunias tñ ſuit reſtitutꝰ ad pricipatũ
ſacerdotij. dic igit. g De his .ſ. de auro furtiue ſub
lato de tẽplo. h Cepit iudiciũ ꝛc. qꝛ factũ fuerat eiꝰ
ↄſilio. ꝛ qꝛ ad. ꝺ ſecuta fuerat plurĩũ occiſio. i Et cũ
ſuparet̃ menelaꝰ .i. cõuinceret de dictꝫ criminibus.

r In loco tuto ſe cõ
tinẽs. in q̃ nullꝰ ſub
pena mortꝫ audebat
aliquẽ ledẽ. ꝓpter qð
dicebat̃ aſylum. ab a
qð ẽ ſine ꝛ ſylen qð ẽ
tractꝰ .i. qꝛ nõ ẽ phas
alicui ibi tãgere ꝛ of-
fendẽ aliũ. cetã patẽt
s Ob quã cãꝫ Dic
ↄſit ponit̃ occiſionis
dicte vindicatio. et
ptꝫ lr̃a vſqꝫ ibi.
t Defũ c. ſobrietatẽ
in pocibus et cibis.
v Et modeſtiã. in
ↄbis ꝛ factꝫ. x An-
dronicũ pur. exutuꝫ.
tanqꝫ de ſtatu digni
tatꝫ depoſitũ ꝛ degra
datũ. y Per totã
ꝛc. vt vindicta ſcele-
ris oĩbꝫ appareret.
z Et ĩ eodẽ loco ꝛc.
vt ſic culpe rñderet
a Vultiõe. (pena.
Poſtqꝫ .ſ. poſita ẽ ly
ſimachi iſtitutio hic
ponit̃ eiꝰ deſtitutio.
et ſcðo menelai reſti
tutio: ibi. De his g̃.
Circa primũ dicit̃.
a Multꝫ ãt ꝛc. .ſ. in
diminicultꝰ diſſipatõ
ne. ꝛ vaſoꝝ aureoꝛuꝫ
furtiua ſubtractiõe.
b Menelai ↄſilio.
vt de auro prẽ hrẽt.
ꝛ vt ꝑ ꝓ lo ↄ liſimachũ
cõcitato ipẽ ſacerdo
tiũ recuparet. ſic ꝛ fa
ctũ fuit vt ex ſeq̃nti-
bus patebit. c Et
diuul. fama. de dictꝫ
ſacrilegijs a lyſima-
cho cõmiſſis.
d Cõgregata ẽ mlt
titudo ꝛc. iniq̃s ma
nibꝫ vti cepit mltitu
dinẽ ↄ ſe comotã in-
terficiẽdo ꝑ iniq̃s q̃s
armauerat. cetera pa
tẽt vſꝫ ibi. e Oẽs
ↄo ĩ fu. ↄuerſi ſt̃. ſ. q̃
erãt cũ lyſimacho.
f Ipm ẽt ſacrilegũ
ſcꝫ lyſimachũ ſecꝰ er-
rarii interfecerunt.
g De his g̃. Dic cõ
ſequẽter deſcribitur.

rat thiro ꝛ ꝓuicinas ciuita
tes. Qð cũ certiſſime cogꝫ
uiſſet onias: [q] arguebat eũ
ipſe [r] in loco tuto ſe ↄtinẽs
antiochie ſecus daphnem
Unã menelaꝰ accedens ad
andronicũ rogabat vt oni
am interficeret: q̃ cũ veniſſet
ad oniã: ꝛ dat dextris cuꝫ
iureiurãdo quis eẽt ei ſu
ſpectꝰ ſuaſiſſet de aſylo ꝓce
dere. ſtatĩ eũ pemit nõ veri
tus iuſticiã [s] ob quã cãm ñ
ſolũ iudei ſꝫ ẽt alie q̃ꝫ natõ
nes ĩdignabãt̃. et moleſte
ferebãt de nece tãti viri in
iuſta. Sꝫ regreſſuꝫ regẽ ð
cilicie locꝫ adierunt iudei
apð antiochiã ſilꝛ ꝛ greci:
ↄq̃rentes ð iniq̃ nece onie
Cõtriſtatꝰ itaqꝫ ẽ aĩo antio
chus ꝓpt̃ oniã. ꝛ flexus ad
miſcðiam lacrimas fudit:
recordatꝰ [t] defũcti ſobrieta
tẽ [v] vt modeſtiã. Accẽſuſqꝫ
aĩs [x] andronicum purpura
exutũ [y] ꝑ totã ciuitatẽ iubꝫ
circũduci. [z] ꝛ in eo loco in q̃
in oniã ĩpietatẽ cõmiſerat
ſacrilegũ vita priuari: dño
illi ↄdignam retribuẽte pe
nã. [a] Multis ãt ſacrilegijs
in tẽplo a liſimacho cõmiſ
ſis [b] menelai ↄſilio [c] ꝛ diuul
gata fama: [d] congregata eſt
mltitudo adũſum lyſima
chũ: mlto iã auro exporta-
to. Turbis ãt inſurgẽtibꝫ
et aĩs ira ĩpletꝫ: liſimachꝰ
armatꝫ fere tribꝫ milibus:
iniq̃s maĩbꝰ vti cepit: duce
quodã tyrãno etate parit̃
et demẽtia ꝓuecto. Sꝫ vt
intellexerũt conatũ lyſima-
chi: alij lapides. alij fuſtes
validos arripuere. q̃dã ve

ro cinerẽ in lyſimachũ ie-
cere. Et mlti q̃dẽ vlnerati
q̃dã aũt ꝛ pſtrati: [e] oẽs ↄo ĩ
fugã ↄũſi ſt̃. [f] Ipm ẽt ſacri
legũ ſecꝰ erariũ interfecerũt.
[g] De his g̃ [h] cepit iudiciũ
adũſꝰ menelaũ agitari Et
cũ veniſſet rex tyrũ ad ipm
negociũ ðtulerũt miſſi tres
viri a ſenioribꝫ. [i] Et cuꝫ ſu-
peraret̃ menelaus [k] pmiſit
ptolomeo mltas pecũias
date [l] ad ſuadẽdũ regi. Ita
qꝫ ptolomeꝰ in q̃daꝫ atrio
poſitũ q̃ſi refrigerãdi grã
regẽ adijt [m] ꝛ ðduxit a ſnĩa
et menelaũ q̃dẽ vniũſe ma
licie reũ crimĩbꝫ abſoluit:
[n] miſeros ãt [o] q̃ etiã ſi apud
ſcithas cãm dixiſſent ĩno-
cẽtes iudicarent: hos mor-
te dãnauit [p] Cito g̃ [q] iniuſtã
penã dederũt [r] q̃ ꝓ ciuitate [s]
et ꝑ ꝓ lo [t] ꝛ ſacrꝫ vaſis [v] cãm ꝓ
ſecuti ſt̃. Quobrẽ tyrij q̃ꝫ in
dignati: erga ſepulturã eoꝝ
liberaliſſimi extiterũt [x] Mene
laꝰ aũt ꝓpt̃ eoꝝ q̃ ĩ potẽtia
erãt auariciã [y] pmãebat in
ptãte: creſcẽs ĩ malicia ad
inſidias ciuium. V.

Eodem tpe ãtiochꝰ
[a] ſecũdã ꝓ pfectiõeꝫ
parauit ĩ egyptũ [b] Cõtigit ãt
[c] ꝑ vniũſaꝫ hieroſolymorũ
ciuitatẽ videri diebꝫ q̃dra
ginta ꝑ aera eq̃tes diſcur-
rẽtes [d] auratas ſtolas hñtes
et haſtas q̃ſi cohortes ar-
matas: [e] ꝛ curſus eq̃ꝝ ꝑ or-
dines digeſtos [f] ꝛ ↄgreſſio-
nes fieri cõminꝰ [g] et ſcutoꝝ
motꝰ: [h] et galeatoꝝ mltitu-
dinẽ gladijs diſtrictꝫ: et te-
loꝝ iactus ꝛ aureoꝝ armo-
rũ ſplẽdorẽ: oĩſqꝫ generꝫ lo

k Promiſit ptolo
meo. regi familiari.
l Ad ſuadẽdũ regi
pro menelao rꝫ ↄ ad-
uerſarios ſuos.
m Et ðduxit a ſen
tentia. quã cogitaue
rat dare ↄ menelaũ:
dãs ſnĩam ꝓ ↄtrium.
n Miſeros ãt. ſ. ac
cuſantes menelaũ.
o Qui ẽt ſi apð ſci
thas. q̃ ſunt barbari
irrõnales ꝛ crudeles
p Cito g̃. (populi.
.i. ꝑcipitãter ꝛ male.
q Iniuſtã penã de
derũt. ſupple eis.
r Qui ꝓ citate. hie
ruſalem.
s Et ꝑ ꝓ lo. fideli.
t Et ſacrꝫ vaſis. fu-
ratis.
v Cauſam pſecuti
ſunt ↄ menelaũ.
x Menelaus autẽ
ꝛc. quia ꝓpter dona
eius cõmẽdabãt euꝫ
apud regem.
y Permanebat in
ptãte ſummi ſacer-
dotij.

Capĩm. V.

Eodem tẽpe.
Poſtqꝫ ſupꝰ
deſcripta ẽ ia
ſonis fuga. hic dſcri
bit̃ eiꝰ miſabilis ter
minatio. cuiꝰ pmo ſi
gnũ pmittit̃ ſcðo ſi-
gnatũ ſubdit̃. ibi. Sꝫ
cũ falſus rumor. Cir
ca primũ dr̃.
a Eodẽ tpe. antio-
chus .ſ. epiphanes.
a Scðam pfectiõꝫ
parauit ĩ egyptũ. Priꝰ
enĩ itrauerat egyptũ
q̃i curã gerẽs nepotꝫ
ſui. ſꝫ alienatꝰ a nego
ciis eiꝰ ꝑ pimates
egypti. vt dcm ẽ ca.
pce. ſcðo ꝓpauit ex-
ercitũ ad itrãdũ ibi.
b Cõtigit aũt. illo
tpe. c Per vniuer
ſaꝫ ꝛc. nõ ẽ ꝑ ꝺ itelli-
gendũ q ſingulꝰ die
bus fieret apparitio
iſta: ſꝫ q infra ſpaciũ

quadraginta dierꝫ pluries fuit viſa: ſic̄ Act. i. dr̄ ꝙ xp̄us poſt reſurrectōez ſuā p dies. xl. appuit diſcipul̄. ⁊ tn̄ nō apparuit eis ſingul̄ dieb. d Auratas ſtolas. i. tunicas q̄ induūt ſup arma ad decorē. e Et cur. eq̄r. ⁊c. i. diſpoſitos ſm̄ artē militarē. f Et ɔgreſ. fieri cōmun⁹ id eſt de prope.

legis. c. ſequenti. Pn̄a in duas. qꝛ primo pōit̄ vaſtatio plebis in reḡ p̄ſētia. ſcd̄o in ei⁹ abſētia. ibi Igit̄ antioch⁹. Circa p̄mū p̄io ponit̄ vaſtatio ppl̄i. ſcd̄o violatio tēpli. ibi Sz nec iſta. Circa primū p̄io dr̄ x Hijs itaqꝫ geſtꝫ ſcꝫ ꝙ citas hierl̄m a iaſone capta fuiſſꝫ. ⁊ ꝙ menel⁹ ab eo pōtifex deſtitut⁹ i arcē refugiſſet. vt p̄dictū ē. y Suſpicat⁹ ē rex antiochus z Societatē deſeru. iudeos. i. tributū ſibi negaturos.

g Et ſcu. mot⁹. q̄ in pugna aliq̄s leuātur ſurſū. aliq̄n ad dexterā. aliq̄n ad ſiniſtraꝫ mouēt̄. h Et galeator. i. hoīꝫ galeas h̄ntiū. i Oſtentationē gla. diſtri. i. diuerſimode morꝫ ɔmūc ferīēdo p̄ſcuti: nunc ceſim. k Quapropter oēs ⁊c. i. ꝙ talia eēnt ſigna futuri boni fuerūt tn̄ ſigna mali. ſcꝫ depopulatōis ciuitatis: P̄rio p iaſonē. poſtea p antiochū epyphanē: ſic̄ an̄ ſubuerſionē hierl̄z p romanos appuerūt ſigna mlta ſic̄ narrat Joſeph⁹ li. ꝺ iudaico bel. q̄ tn̄ h̄ ꝓpt̄ pliritateꝫ omitto: ⁊ qꝛ eoꝝ aliq̄ ponūt̄ hic in gloſa.

l Sꝫ cū fal. rumor. Hic ɔn̄t pōit̄ ſignatū ad iaſonis ipetū. cū dr̄. l Sꝫ cū fal. ⁊c. ſcꝫ ꝺ morte ātiochi. m Aſſūptis. n̄ mi. mil. virꝫ imo magis plurib⁹. n Aggreſ. eſt ciuita. repēte. hierūſalē vn̄ fuerat pfugus p factū menelai vt dc̄m ē. c. p̄ce. credebat eni iaſon regem mortuū. ⁊ ſciebat ei⁹ filiū adhuc eē puerꝝ. ⁊ ſic credebat hēe tēpus aptū ad recupandū ſacerdotiū: q̄ puat⁹ fuerat p Antiochū. cetā patēt vſꝫ ibi o Abijt i āmanitē. vn̄ venerat hierl̄m.

ticaꝝ. Quapropt̄ oēs rogabāt i bonū mōſtra ɔūti. Sꝫ cū falſus rumor exiſſꝫ tāq̄ꝫ vita exceſſiſſet ātioch⁹ aſſūptis iaſon nō minus mille viris aggreſſus ē ciuitatē repente ⁊ ciuib⁹ ad murū ɔuolātib⁹ ad vltimū appheſa ciuitate menela⁹ fugit in arcē. Jaſon vō nō parcebat i cede ciuib⁹ ſuis nec cogitabat p̄ſpitatē aduerſuꝫ cognatos malū eſſe maximū arbitrās hoſtiū ⁊ n̄ ciuiū ſe trophea capturꝝ. Et pncipatū q̄dē nō obtinuit. finē vō inſidiaꝝ ſuaꝝ ɔfuſionē accepit: ⁊ pfugus iterꝝ abijt in āmanitē. Ad vltimū i exitiū ſui ɔcluſ⁹ ab aretha arabū tyrāno fugiēs de ciuitate in ciuitatē oīb⁹ odioſ⁹ vt rfuga legū ⁊ execrabil̄ vt p̄tie et ciuiū hoſt̄: in egyptū extruſus ē ⁊ q̄ mltos de p̄tia ſua expulerat: pegre perijt lacedemonas pfect⁹ q̄ i p coḡtiōe ibi refugiū habitur⁹: et q̄ inſepultos mltos abiecerat: ipſe ⁊ illamētat⁹ ⁊ inſepult⁹ abijcit̄ ſepltura: neqꝫ pegrina vſus: neqꝫ patrio ſepulcro participās. Hijs itaqꝫ geſtis ſuſpicat⁹ ē rex

ſocietatē deſerturos iudeos ⁊ ob h̄ pfect⁹ ex egypto efferatꝫ aīs ciuitatē quidē armis cepit. Juſſit āt militib⁹ inficere. ⁊ nec parcere occurſātib⁹. ⁊ p domos aſcendētes trucidare. Fiebāt ḡ cedes iuuenū ac ſenioꝝ mulieꝝ ⁊ natoꝝ exterminia: virginūqꝫ ⁊ puuloꝝ neceꝫ. Erāt autē toto triduo octagita milia iterfecti q̄dragita milia vincti nōmin⁹ āt venūdati. Sꝫ nec iſta ſufficiūt. Auſus ē etiā intrare tēpluꝫ vniūſa terra ſancti⁹ menelao du ctore q̄ legū ⁊ patrie fuit proditoꝛ ⁊ ſceleſt̄ maīb⁹ ſumēs ſcā vaſa q̄ ab alijs regibus ⁊ ciuitatib⁹ erāt poſita ad oꝛnatū loci ⁊ glīam cōtrectabat indigne ⁊ cōtaminabat. ita alienatus mēte antioch⁹ nō ɔſiderabat ꝙ ꝓpter pctā hītantiū ciuitatē modicū deus fuerat iratus: ꝓpter qd̄ ⁊ accidit circa locum deſpectio. Alioqn niſi ɔtigiſſꝫ eos mltis pctīs eē iuolutos: ſic̄ heliodor⁹ q̄ miſſ⁹ ē a ſeleuco rege ad expoliādū erariuꝫ etiā hic ſtatim aduenieꝰs flagellat⁹ ⁊ repulſus vtiqꝫ

a Et ob h̄ pfect⁹ ex egypto. vn̄ reuertebat̄ de mādato romāoꝝ b Efferatꝫ animis. tum ꝓpt̄ repulſioneꝫ ſui de egypto. tū qꝛ credebat iudeos receſſiſſe a ſuo dn̄o. c i Ciuitatē q̄dē hierūſalē. d Armis cepit. eo ꝙ erat intra diuiſa. vtꝫ p p̄dicta. e Juſſit āt militibus inficere gn̄alr̄ abſqꝫ ſex⁹ vl̄ etatꝫ diſtinctōe. f Erāt aūt toto triduo quo durauit illa occiſio. g Octogita milia infecti. qꝛ ɔrebātur in loꝫ occ̄ꝫ vbi ſe abſcōderāt. h Quadragita mil. vincti. vt ducerēt̄ i captiua i Nō min⁹ āt (rē. venūdati. in ſuos et ācillas mercatorib⁹ q̄ ad h̄ venerant. k Sꝫ nec iſta. Hic ɔn̄t pōit̄ tēpli violatio cū dr̄. l Auſus ē ⁊c. qꝛ dedicatū erat cultui diuino. cetā xo cultoribus idoloꝝ. m Menelao ductore. q̄ ecōtrario debuiſſet p emunitate tēpli zelare. ideo ſeq̄tur. n Qui leguꝫ

p Et vlti. in exitiū ſui. i. ad ſuū exterminiū. q Cōcluſus ab aretha ara. tyrāno. q̄ pſeq̄bat̄ eū. ⁊ ſic pꝫ ꝙ n̄ ſolū erat odioſus iudeis ſꝫ ēt gētib⁹ extraneis. r Ut refu. legū. i. apoſtata a lege diuīa. s Peregre perijt. i. in aliena t̄ra. t Lacedemōas pfect⁹. iſti erāt ſpartiate q̄ erāt iudeis ɔfederati. vt dc̄m ē. ꝺ. i. li. c. xij. ꝓpt̄ qd̄ credidit ibidē hēre r̄fugiū ſꝫ inuēit ɔtrariū. qꝛ ſpartiate coḡuerūt mala q̄ fecerat gēti iudeoꝝ. iō ſubdit̄. v Ipſe ⁊ illamētat⁹ ⁊c. ⁊ ſic vr̄ ꝙ ibi fuerit occiſus ⁊ corp⁹ ei⁹ piectū beſtijs ⁊ auib⁹ deuorādū. x Hijs itaqꝫ geſt̄. Poſtqꝫ deſcripta ē inchoatio tribulatōis iudeoꝝ ꝓpt̄ ambitōeꝫ ſacerdotij. h̄ ɔn̄t pōit̄ ei⁹ ɔſūmatio p oppreſſōeꝫ reḡ ātiochi. Circa qd̄ p̄io ponit̄ vaſtatio plebis. ſcd̄o ſubuerſio

diuinaꝝ. o Et patrie. ſ. iudee. p Fuit pditoꝛ ⁊c. ſumēs ſcā vaſa q̄ ab alijs regib⁹ ⁊c. ſ. cyro ⁊ dario. vt pꝫ. i. eſdre ⁊ ſeleuco. ꝺ. iij. c. q Cōtrect. idigꝫ. ɔp̄tīs māib⁹ r Et ɔtami. applicādo alijs vſib⁹. s Ita alienat⁹ ⁊c. nō qꝛ pdidiſſꝫ vſū rōis. ſꝫ qꝛ n̄ ɔſiderabat potētiā dei q̄ heliodoꝝ flagellauerat ꝓpt̄ euaſionē tēpli. ꝺ. iij. c. qd̄ factū erat p regnū aſſirie notoriū. ꝓpter qd̄ nō eſt veriſil̄e q̄n ad notitiā antiochi deueniſſꝫ. ſꝫ dn̄s ꝓpt̄ pctā ppl̄i pmittebat locū ɔtēni. ſic̄ dixerat dn̄s ſalomoni. iij. Reg. ix. cetera patent. t Igit̄ antioch⁹. Hic ɔn̄t deſcribitur vaſtatio populi in regis abſentia. ⁊ diuiditur in duas partes. ſcꝫ in principalē ⁊ incidētalē que incipit ibi. Judas aūt. Circa primum primo ponitur receſſus

antiochi de iudea ſpoliato templo. ⁊ ptʒ lr̃a vſqȝ ibi.
v Eriſtimās ſe ⁊c. hyperbolica locutio ē ad exprimēdū
ſupbie ſue magnitudinē. x Reliq̃t aūt ꝑpoſitos ⁊c.
iudeoꝝ poſt ſuū receſſuʒ. y Hieroſolymis q̄dē ⁊c. i.
oriūdū de phrigia in q̄ regiōe eſt troia. z Moribꝰ cru
deliorē eo. ſ. ātiocho

a In garizim. q̄ eſt
mōs i regiōe ſamarie
b Qui grauiꝰ q̄ȝ ce
teri ⁊c. q2 ſamaritani
ſp fuerūt moleſti iude
is. vtʒ in Eſdra ⁊ nee
mia. c Cūqȝ a ꝓpo
ſitus eēt ꝯ iudeos. i.
firmatꝰ i ꝓpoſito no-
cēdi eis. d Miſit
odioſuʒ prin. apolo.
de cuiꝰ neq̃tia ⁊ mor
te hr̃. i. libro. iij. c.
e Pacē ſimulās vt
hrēt ingreſſum in ci
uitatē. f Oēſqȝ q̄
⁊c. et h̄ videnꝛ ꝙ ar-
matiōeʒ illā ſimula-
ret fieri ad aliquē lu
dū exercēdū vt haſti
ludiū ⁊ hmōi. ad qḋ
vidēdū ꝯuenerūt plu-
rimi. ⁊ illos p̄io iuſ
ſit inſici q̄ꝫtū ad vi
ros etatꝭ ꝑfecte ſm̄
iuſſum regꝭ. g Iu
das aūt. Hec ē ꝑs in
cidentalꝭ in q̄ ponit̄ fu
ga iude cum pluribꝰ
alijs ad loca deſerta
eo. ꝙ nō poterāt; ma
la q̄ fiebāt in hierl'm
impedire. ſic ḡ dr̄.

g Iudas āt ⁊c. nō
in nūero fratꝝ ſuoꝝū
ſʒ mag̃ꝗnt'. vt hr̃. s
i. li. c. ij. ſʒ in numero
ſummoꝝ ſacerdotuʒ.
vt dic̄ glo. nō tamē
incipiēdo ab Aaron
q2 mlto plures fuerūt
ſʒ a principio regni
grecoꝝ. qḋ vt dicunt
gloſitores aliq̃. ince
pit a ſeleuco: q̄ in ſyria ſucceſſit alexādro magno. et tūc
ſummꝰ ſacerdos fuit onias iaddi filꝰ. q̄ ſm̄ h̄ dc̄m fuit
primꝰ. Symō iuſtꝰ ſcḋs eleazarꝰ filius onie tertiꝰ. Ma-
naſſes q̄rtꝰ eleazari auūculꝰ. q̄ntꝰ onias ſymōis iuſti fi-
lius. ſextꝰ ſymō onie filꝰ. ſeptimꝰ onias hꝰ ſymōis filius
quē inſfecit andronicꝰ. vt dc̄m ē ca. p̄cedē. octauꝰ iaſon
nonus menelaꝰ. decimꝰ iudas machabeꝰ. Hoc accipit̄
de glo. rabani ſup locū iſtū: q̄ accipit̄ de dictꝭ ioſephi. ſʒ
vidr̄ in duobꝰ deficere. Primo q2 liſimachꝰ ſucceſſit me-
nelao ſm̄ textū hꝰ libri. ſ. iiij. c. qui maiorꝭ ē auctꝭ q̄ȝ di
ctū ioſephi vel rabani. ⁊ ſic eadē rōe q̄ nūeranꝛ hic ia-
ſon ⁊ menelaꝰ numerari debʒ liſimachꝰ in decimo loco
et nō iudas. ſcḋo deficit. q2 ponit regnū grecoꝝ recipe
a ſeleuco: qḋ tn̄ incepit ab alexādro magno. vt dc̄m ē. ſ.
p̄io caplo primi libri. ꝑpt̄ qḋ vr̄ mihi ꝙ hec enūeratio

fuiſſʒ ab audacia. Uez nō
ꝑpt locū gētē ſʒ ꝑpt gētē lo
cū d's elegit. Ideoqȝ ⁊ ipe
locꝰ p̄ticeps factꝰ ē ꝑplī ma
loꝝ. poſtea aūt fiet ſociꝰ bo
noꝝ: ⁊ q̄ derelictꝰ in ira dei
oipotentꝭ eſt iterꝭ i magni
dn̄i reconciliatōe cū ſūma
glīa exaltabit̄. Igit̄ antio-
chus mille ⁊ octingētꝭ ab-
latis de tēplo talētis velo
citer antiochiā regreſſus ē
eriſtimās ſe p̄ ſupbia t'raȝ
ad nauigādū. pelagꝰ vero
ad iter agēdū deducturū
ꝑpter mētis elatōem. Re
liq̃t aūt ꝑpoſitos ad affli-
gendā gentē. hieroſlymis
q̄ dē philippū genere phry-
gem: moribꝰ crudeliorē eo
ipſo a q̄ ꝯſtitutꝰ ē: in gari-
zim āt andronicū ⁊ mene-
laū q̄ grauiꝰ q̄ȝ ceteri imi-
nebāt ciuibꝰ. Cūqȝ a ꝓpoſi
tus eēt ꝯtra iudeos: miſit
odioſū p̄ricipē apolloniū
cū exercitu vigintiduobꝰ
milibꝰ p̄cipiēs ei oēs ꝑfe-
cte etatꝭ inſicere. mlieres
ac iuunes vēdere. Qui cū
veniſſet hierl'ymā pacē ſi-
mulās q̄euit vſqȝ ad diem
ſctm̄ ſabbati. ⁊ tūc feriatꝭ
iudeiſ arma cape ſuis p̄ce
pit. Oēſqȝ ſiꝰ q̄ ad ſpecta-
culū ꝓceſſerāt: trucidauit
⁊ ciuitatē cū armatꝭ diſcur
rēs ingētē mltitudinē pe-
remit. Iudas aūt macha
beꝰ q̄ decimꝰ ſuāt: receſſerat
in deſertū locū. ibiqȝ inter
feras vitā in mōtibꝰ cū ſu-
is agebat: et feni cibo ve-
ſcentes demorabāt̄ ne par
ticipes eēnt coinq̃natōis.

.VI.

Sed nō poſt multū tēpis miſit rex ſenē q̄ndā antio
chenū q̄ cōpelleret iudeos
vt ſe trāſferrēt a patrijs ⁊
dei legibꝰ: ꝯtamīare etiaȝ
qḋ in hierl'ymis erat tem
plū: ⁊ cognominare iouis
olympij. ⁊ in garizim ꝓut
erāt hi q̄ locū inhītabāt
iouis hoſpitalꝭ. Peſſima āt
⁊ vniūſis ḡuis erat maloꝝ
incurſio. Nā tēplū luxu-
ria ⁊ comeſatōibꝰ erat ple-
nū ⁊ ſcortātiū cū meretri-
cibus. ſacratiſqȝ edibꝰ mu
lieres ſe vltro ingerebant:
introferētes ea q̄ non lice
bant. Altare etiā plenum
erat illicitis: q̄ legibꝰ ꝓhi-
bebanꝛ. Neqȝ āt ſabbata
cuſtodiebanꝛ: neqȝ dies
ſolēnes patrij ſeruabātur:

incipe debeat a tp̄e alexādri magni. ⁊ tūc ſm̄ oēs hiſto
riographos iaddus erat ſummꝰ pontifex iudeoꝝ: cū ſi
cōnumereꝛ onias filꝰ eius ⁊ alij ꝯſeq̄nꝛ noiati vſqȝ ad
oniam: quē inſfecit ondronicꝰ. inuenieꝛ ꝙ iſte vltimus
onias fuit nonꝰ: ⁊ ꝑ ꝯñs iudas decimꝰ q̄ꝫtū ad intran
tes legitime. Iaſon
autē menelaus ⁊ liſi
machus ſunt ab hoc
numero eſſciendi. tū
quia male intrauerūt
tum q2 cultū diuinū
diſſipauerūt. vtʒ ex ſu
pradictꝭ. et ſic ñ fue
runt ſummi ſacerdo
tes ſm̄ rem ſed tm̄
ſm̄ nomen ⁊ vſurpa
tionem. h Et fe
ni cibo veſcentes. i.
refrenaſcentibꝰ q̄ po
terāt in deſerto repe-
riri. q2 ſolo feno non
poterant ſuſtētari.

Cap. VI.

Sed non poſt multū tēpis. Poſtq̄ȝ deſcri
pta eſt plebis vaſta-
tio. Hic conſeq̄nter
deſcribit̄ legis abo-
litio. Et p̄io in regꝭ
abſentia. ſcḋo in eiꝰ
p̄ñtia. ca. ſeq̄nti. Pri
ma in duas. q2 p̄io
introducit̄ gētilitatꝭ
forma. ſcḋo rebellibꝰ
impoit̄ pēa: ibi Erat
autem. Circa primū
introducitur forma
gentilitatꝭ. p̄io q̄ꝫtū
ad modū viuēdi cuꝫ
dicatur.
b Miſit rex ſenem
⁊c. i. vnū ſacerdoteʒ
gentilē. Idem eni ſi
gnificat ſenex in gre
coqꝫ qḋ p̄ſbyter in la-
tino. Ūn̄ p̄io de aīa
vbi tranſlatio noſtra
habet: Si ſenex ha-
beret oculum iuuenis: videret vtiqȝ vt iuuenis. In an
tiqua tranſlatione habet̄: Si preſbyter haberet oculuʒ
iuuenis ⁊c.
c Qui compelleret iudeos. primo vbis ꝑſuaſiuis. po
ſtea tormētis. d Et ſe transferrēt ⁊c. a legibꝰ datꝭ in
monte ſynai patribus. e Contaminare etiam. Hic
ſecundo q̄ntū ad contaminatōem templi cum dicitur.
e Contaminare etiaȝ ⁊c. dedicando ipm̄ cultui iouis
olympij. quod prius erat dedicatū cultui veri dei.
f Et in garizim ⁊c. Ad intellectū huiꝰ ſciendū qḋ ſicut
dicit Ioſephus antiq̄tꝭ iudaice libro. xij. ſanaballath ſa
maritanus dedit filiam ſuā vxorē Manaſſe fratri ſum-
mi ſacerdotis iudeoꝝ. Qui volens hr̃e honorem ſacer
dotalem. rogauit ſocerum vt edificaret ſibi in mōte ga
rizim tēplū: quod nomiauit tēplū ſūmi dei. et hoc ſu-

nec ſimplr̃ ſe quiſq̄ iudeū cõfitebat̃. Ducebant̃ aũt cū amara neccitate in die natal' reg. ad ſacrificia: et cū liberi ſacra celebrarent̃ cogebãt̃ hedera corõari li bero circuire. Decretū aũt exijt in ꝓximas ciuitates gẽ tiliū ſuggerẽtib' ptolome is vt pari mõ et ipi aduſus iudeos agerẽt vt ſacrifica rẽt. eos aũt q̄ nollẽt trãſire ad inſtituta gẽtiliū interfice rẽt. Erat g̃ videre miſeriã. Due enĩ mulieres delate ſũt natos ſuos circuncidiſſe quas ad vbera infãtib' ſu ſpẽſis cū publice p ciuita tẽ circũduxiſſent: p muros ꝓcipitauerũt. Alij vo ad ꝓ ximas coeũtes ſpeluncas et latẽter ſabbati diẽ cele brãtes cum indicati eẽnt philippo flãmis ſucceſi ſũt eo q̄ verebant̃ ꝓpter reli

gionẽ et obſeruantiã: manu ſibimet auxiliū ferre. Obſecro aũt eos q̄ hunc librũ lecturi ſũt ne abhorreſcãt ꝓpter aduſos caſus ſed re putent ea q̄ acciderũt non ad interitū ſʒ ad corruptiõ nem eſſe generis nr̃i. Etenĩ multo tempe nõ ſinere pec catorib' ex ſententia agere. ſed ſtatĩ vltiones adhibe re: magni bñficij ẽ iudici um. Nõ enĩ ſic in alijs na tionib' dñs patiẽter expe ctat vt eas cū iudicij dies aduenerit in plenitudine pctõꝝ puniat: ita et in nob ſtatuit vt pctis nr̃is in finẽ deuolutis ita demū in nos vindicet. Propter quod nunq̄ quidẽ a nob miſeri cordiã ſuã amouet. corri piẽs vero in aduſis ppl'm ſuū nõ derelinquit. Sed hec nobis ad cõmonitiõem

tpe alexãdri magni. ſʒ poſtea vidẽtes ſamaritani q̄ an tiochus rex hr̃et iudeos exoſos. ſcripſerũt antiocho ſe nil hr̃e cõe cū iudeis. petẽtes q̄ tẽplū apd eos edifica tū in monte garizim ioui dedicaret̃. et hoc eſt qd dicit̃. f Et in garizim put erãt ſupple poſtulãtes. g Hi q̄ lo. inhitabãt. ſ. ſama b Jouis (ritani. hoſpital. idẽ erat cū ioue olympo. ſʒ du plicit̃ noĩabat̃ p duo bus locis in qb' ſolẽ nit̃ colebat̃. ſicut apud nos dr̃ ſctũs michael de mõte gargano et de mõte tumba. ſʒ ſunt alia multa loca in qb' ſctũs michael venera tur. i Peſſima aũt et vniuerſis. vere iu deis. k Grauis erat malorũ incurſio. nã eis multa ſũt occur rebãt mala. l Nã tẽplū deo dedicatū. m Luxu. et comeſſa tiõib' erat plenū ⁊c. inter oferẽtes ⁊c. ſ. ob latiões idolaticas. n Altare etiã. holo cauſtoꝝ. o Plenū erat illicitis. i. hoſtijs gẽtiliū imũdis. p Neq̄ aũt. Hic ter tio ponit̃ gẽtilitatis introductio in vio latõe tpis ſacratiſſimi dr̃ p Neq̄ aũt ſab. cu ſtodiebãt. cū tñ erat ꝓceptū Exo. xx. in me moriã beneficij crea tionis. q Neq̄ dies ſolẽnes patrij id eſt a patrib' obſeruati ſicut dies paſche in memoriã liberatiõis po puli de egypto: et pẽthecoſtes. in mẽoriã datiõis leg̃ in mõte ſynai. et ſic de alijs vt plenĩ fuit dcm̃ in Exo. et leuiti. r Nec ſimplr̃. i. manifeſte. s Se quiſq̄ iudeũ ⁊c. mor tis timore. erãt tñ aliq̄ qui ſe cõſtãter et manifeſte cõfitebant̃ vt ex ſeq̄ntib' apparebit. q: tñ erãt pauci cõparatiue. iõ p nullo reputãt̃ ſic dr̃ cõit̃ q̄ null' ẽ in eccia q̃n ſũt ibi pau ci reſpcu multitudis q̄ deberet ibi eẽ. et ſʒ phũm. dr̃ q̄ il lud qd modicũ ẽ q̃ſi nihil reputat̃. t Ducebãt̃ aũt. Hic q̃rto ponit̃ gẽtilitatis introductio in veneratõe idoli cũ dr̃. t Ducebãt̃ aũt. ſ. iudei. v Cū in ama. neceſ. nã ſe faciebãt mortis timore. x In die natal' reg̃. antio chi. a Ad ſacrificia. q̄ tũc fiebãt ſolẽnit̃ ad honorẽ bachi. nã rex credebat eũ fauiſſe ſue natiuitati. b Et cū liberi. i. bachi. vñ v'ſus. Liber. i. bachus. vel vir ſine ſpe de nat'. c Cogebant̃. iudei. d Hedera coronari. i. hñtes ſerta in capitib' de hedera. eo q̄ hʒ ſilitudiñe cū vi te. et inuenit̃ viridis oĩ tpe. nõ ſicut vitis. et maxĩe tpe natal' dicti reg̃. e Libero circuire. i. ad honorẽ ei' chorizare. f Decretū. Hic q̃nto ponit̃ introductio gentilitatis in oblatõe ſacrificij. nã multi iudei nõ ſolū in hierl'm et iu dea. ſʒ et in ciuitatib' gẽtiliū hitabãt diſpſi. et illis ciuita tib' mãdatū fuit p reg̃ decretū. vt iudeos hitantes ibi cõpellerent ad dimiſſionẽ ſue leg̃. et ſuſceptõem ritus gẽtilis. et ſe ẽ qd dr̃ f Decretū aũt exijt ⁊c. et pʒ ex dictis

lr̃a hoc excepto. g Suggerẽtib' ptolo. i. ſeq̄ntib' pto lomei. q̄ p falſam ſuggeſtionẽ deduxit regẽ a ſnĩa cõ me nelai ferẽda. ſ. iiij. ca. h Erat g̃. Introducta gẽtili tatis forma. hic cõſir remittẽtib' infligit pẽa. et p'o p cir cũciſiõis tenore. ſcdo p ſabbati honore. ibi. Alij vo. ter tio p illiciti cibi hor rore: ibi. Igr̃ eleaza rus. Circa primū dr̃ h Erat g̃ vide. mi ſeriã. ſic hñt libri cor recti. et ẽ ſenſus. Erat aũt. i. cõtigebat tũc oĩ bus aſſiſtẽtib' vidẽ miſeriã q̄ ſubditur. i Due enĩ muli. de late ſũt. i. accuſate. k Natos ſu. circũ cidiſſe qd apparebat ex ꝓputij pciſione. l Quas. ſic hñt li bri correcti. m Ad vbe. infã. ſu ſpẽſis. qd erat valde miſerabile. ſ. q̄ pueri ſuſpẽdio necaret̃ ad vbera: qb' deberent nutriri. ꝓpter qd ꝓce ptũ fuit iudeis Exo. xxiij. Nõ coq̄s hedū in lacte mr̃is ſue. vi debat̃ enĩ nimis du rū et crudele q̄ hed' coq̄ret̃ in lacte. vñ ſole bat viuẽ. ſic ibidem plenĩ fuit dictũ. n Alij vo. Hic cõſir pẽa obſuãtiũ ſabba tũ ponit̃. et p'o ſe pe na. ſcdo remouet̃ opi nio falſa: ibi. Obſe cro aũt. Circa primũ dr̃. o Ad ꝓxi. coeũtes. i. conuenĩẽtes p Speluncas. i. latẽter ⁊c. ibidẽ meditatiõib' diuis et orõib' vocãdo. q Cū indicati eẽnt philippo. q̄ poſit' erat in hierl'm ad affligẽdū iudeoꝝ gẽtẽ. vt hr̃. c. pcedẽn. r Flãmis ſucceſi ſũt. ſ. fumiferis vt dic̃ Joſephus. qb' ne cati ſunt in ſpeluncis. s Eo q̄ vere. ꝓpt̃ religionẽ ⁊c. ꝓpt̃ qd p matathiã et alios ſapiẽtes fuit declaratū. ſ. p'o li bro. ij. ca. q̄ licitū erat eis ſe defendẽ in dieb' ſabbatoꝝ. a Obſecro. Hic cõſir remouet̃ opio falſa. q: poſſʒ ali q̄s credẽ q̄ ds ꝑmitteret iudeis talia cõtigiſſe ex ei' odio cõ eos. ad qd remouẽdū dr̃ hic q̄ talia nõ ſũt ſignũ odij dei ſʒ dilectõis. ſic pr' pt̃ ꝓpriū filiũ quẽ diligit p defectib' ſuis p flagella corripit: nõ aũt alienũ quem negligit. et ex his ptʒ lr̃a paucis exceptis q̄ diſcurret̃. b Ne abhor. ge. gen' noſtrũ. ſ. iudaicũ. c Etenĩ mul. tpe nõ ſinẽ ⁊c. i. p ut ſentiũt ſm ptẽ irrõnabilẽ pctã cõtinuare. d Sʒ ſta tim vl. adhibẽ. p flagella cohibẽtia. e Magni bñfi cij ẽ iudiciũ. ſ. q̄ nõ ſuat̃ ad penã futurã ſʒ purgãt ad vi f Nõ eĩ ſic in alijs natõib'. idola colẽtib'. (tã brãm. g Dñs patiẽter expectat. eaꝝ punitõẽ differẽdo. vt ſic appareat dei miſcdia maior expectãdo eoꝝ pniam. et p cõñs eoꝝ punitio iuſtior p' talẽ expectatõeʒ. iõ cõcludit̃. h Propt̃ qd nũq̄ q̄dẽ ⁊c. nã ex amore corripit. vt dc̃m eſt. i In aduerſis ⁊c. ei patientiam tribuendo. s Sed hec nobis. i. a nobis ad cõmonitõem legẽtiũ: ne credãt penas nobis inflictas ex odio dei ꝓceſſiſſe.

legentiū dicta ſint pauc.
ᵐ Iā aūt veniēdū ē ad nar
ratōēz ⁿ Igiť eleazarᵒ vnus
de primorib⁹ ſcribaꝝ: vir
etate puecť⁹: ⁊ vultu deco
rus. ᵖ apto ore hians ᵠ ꝯpel
lebať carnē porcinā mādu
care. ʳ at ille glioſiſſimam
morteˢ magis ꝗ̄ odibilem
vitā cōplectēs: ᵗ volūtarie
ꝑibat ad ſuppliciū. ᵛ Intu
ens āťˣ queādmodū opor
teret accedere: patiēter ſu
ſtinēs ʸ deſtinauit ñ admit
tere ᶻ illicita ꝑpť vite ᵃ amo
rē. ᵇ Hi aūt q̄ aſtabātᶜ iniq̄
m eratōe cōmoti ꝑpť an
tiquā viri amicitiā tollen
tes eū ſecreto rogabāt af
ferri carnes q̄b⁹ veſci ei li
cebat vt ſimulareť mādu
caſſe ſic̄ rex impauerat ᵈ de
ſacrificij carnib⁹: vt h̄ fcō
a morte libareť. ⁊ ꝑpť vete
rē viri amicitiā hāc ī eo fa
ciebāt hūanitatē. ᵈ At ille
cogitare cepit etatꝭ ac ſene
ctutis ſue eminētiā dignaz
ᵉ ⁊ ingenuā nobilitatꝭ cani
ciē. atꝫ a puero optīe ꝯūſa
tiōis act⁹: ⁊ ꝭm ſctē ⁊ a deo
cōdite legꝭ ꝯſtituta: ᶠ rñdit
cito ᵍ dicēs: ꝑmitti ſe velle
in īfernūʰ Nō enī etati nrē
dignū eſt inq̄t fingere vt
m̄lti adoleſcētes arbitran
tes eleazar nonagīta ānoꝝ
rū tranſiſſe ad vitā alienī
genaꝝ: ⁊ ipi ꝑpter meā ſi
mulatōēz ⁊ ꝑpt ex modicū
corruptibilꝭ vite tpus deci
pianť ⁊ ꝑ h̄ maculāᵃ atꝫ exe
cratōēmᵏ mee ſenectuti cō
q̄rā. ˡ Nā etſi ī ꝑñti tpe ſup
plicijs hoīm eripiar ſꝫ ma
nū oīpotētis nec viu⁹ nec
defūct⁹ effugiāᵃ Quobrē for
titer vitā excedendo: ᵇ ſene
ctute q̄dē dign⁹ apparebo:
adoleſcētib⁹ aūt exēplū for
te reliquā. ſi ꝑmpto aīo ac
fortiťᶜ ꝑ grauiſſimis ac ſctiſſi
mis legib⁹ honeſta morte
ꝑfungar. ᵈ His dictꝭ ꝯfeſtim
ad ſuppliciū trahebať. ᵉ Hi
aūt q̄ eū ducebāt: ⁊ paulo
añ fuerāt mitiores in iraꝫ
ꝯūſi ſūt ꝑpter ꝭmones ab
eo dictos: q̄s illi ᵈ ꝑ arrogā
tiā platos arbitrabāť. Sꝫ
cū plagꝭ ꝑimereť ingemu
it ⁊ dixit: Dñe q̄ hēs ſctāz
ſciam: manifeſte tu ſcis qꝛ
ᵉ cū ꝑ morte poſſēz liberari:
ᶠ duros corpis ſuſtineo do
lores. ᵍ ꝭm aīaꝫ vo ꝑpť tīorē
tuūʰ libēter hec patior. Et
iſte q̄dē h̄ mō vita deceſſit
nō ſolū iuuēib⁹ ſꝫ ⁊ vniūſe
gēti mēoriā mortis ſue ad
exemplū virtutis ⁊ fortitu
dinis derelinq̄ns. .VII.

Contigit aūt ſeptem
ᶜ frēs vnacū mr̄e ap
ꝑhenſos cōpelli a re
ge edere ꝯ̄ phas carnes
porcinas ᵇ flagrꝭ et taureis
cruciatos ᶜ Unus aūt ex illꝭ
q̄ erat prim⁹ ſic ait. Quid
querꝭ ⁊ q̄d vis diſcere a no
bis. ᵈ Parati ſumus mori
magꝭ ꝗ̄ patrias dei leges
ꝑuaricari. Irat⁹ itaq̄ rex
iuſſit ſartagīes ⁊ ollas ene

l Dicta ſint pauc. ſ. verbis: qꝛ m̄lto pl̄a poſſent indu
ci ad ꝑpoſitū oſidēdū. m Iā aūt ve. ē ad narratōz. ſ.
penaꝝ q̄s electi ꝑ legꝭ obſuātia ꝑtuleꝛt. n Igiť. Hic
ꝯſit deſcribiť pe̅a ꝑ horrore illiciti cibi inflicta. nā elea
zar⁹ magꝭ elegit mo
ri ꝗ̄ cibo lege ꝑhibi
to coinq̄nari: nō ſolū
ex ei⁹ comeſtiōe. ſꝫ et
ex comeſtiōis fictōe
nā ex h̄ ꝑbabiliť vide
bat ſeq̄ trāſgreſſiōēz
m̄ltoꝝ. ⁊ h̄ ē q̄d dr.
o Eleazar⁹ vn⁹ ⁊c.
.i. de excellētiorib⁹ in
ſcia virtute ⁊ fama.
p Apto ore hians
ꝑ violētiā carnificū.
q Cōpellebať carnē
⁊c. q̄d ē ꝑhibitū ī le
ge Leuit. xi. r At
ille glioſaꝫ ⁊c. i. glie
meritoriā xp̄i tamē
tempe ꝯſequende.
s Magꝭ ꝗ̄ odi. vi
tam .i. viciosam.
t Volūtarie ꝑibat
⁊c. ꝑpť ſeq̄ns ꝑmiū.
v Intuēs āt. ocul'
cordis. x Queād
modū opꝫ accedere
ad beatitudinē.
y Deſtinauit nō ad
mittē. i. perpetrare.
z Illicita. ꝑpť vite
ſcꝫ ꝑñtꝭ. a Amo
rē. nā bonū virtutis
mai⁹ ē ꝗ̄ bonū vite
corpal. mai⁹ āt bonū
nō ē exponēdū ꝑ ſal
uatōe minoꝝ boni. ſꝫ
magis econuerſo.
b Hi āt q̄ aſtabāt.
ad exeq̄ndū regꝭ mā
datū. c Iniq̄ mi
ſe. cōmoti ⁊c. dr aūt
iniq̄ mĩſatio. eo qꝛ i
ducebat ad iniq̄tatē
licꝫ enī comedē car
nes illas d q̄b⁹ ſua
debāt cōedere eleaza
ro eēt ei licitū abſo
lute. tñ ī illo cāu erat
illicitū. nā in tali fi
ctiōe erat falſitas et
mēdaciū facto ⁊ alio
rū ſeductio. ex eo qꝛ
doctor legꝭ erat. et iō
ꝑ illū factū alij tracti
fuiſſent ad trāſgredi
endū legē. iō ſeq̄tur.
d At ille cogi. ce
pit etatis ac ſenectutis ⁊c. propter virtutis et ſcientie
concomitantiā. e Et inge. nobili. caniciē. Nobili
tas enī generis ꝑuenit ex ḡñatiōe. nobilitas vo vtutꝫ ex
opatōe ꝗ̄tū ad vtutes acq̄ſitas. ⁊ ex datōe diuīa. ꝗ̄tū
ad infuſas. ⁊ iſte vtutes reddūt caniciē nobilē in īgeni
ta nobilitate. f Rñdit cito. nā in ꝑñtib⁹ hītū nō req̄
riť lōga deliberatio. g Dicēs ꝑmitti ſe ⁊c. i. pon⁹ ſu
ſtinere penā oēm ꝗ̄ facē talē fictōz. ⁊ ſudit ad h̄ rōz. d.
h Nō ei etati nrē dig. ⁊c. ⁊ ꝑ h̄ maculā īfamie ꝗ̄tū ad
hoīes i Atꝫ exe
cratōz. apd deū ⁊ an
gelos ſctōs.
k Mee ſenectuti
acq̄rā. ⁊ diuinū iudi
ciū incurrā. iō ſubdit
l Nā ⁊ ſi ī ꝑñti tpe
ꝑ talē fictiōz. Sꝫ ma
nū oīpotētꝭ dei ⁊c. iō
a Quobrē ꝯcludit.
fortiť vi. exceden. i.
eā ꝑ lege dei exponē
b Senectute (do.
q̄dā dign⁹ apparebo
ad gliaꝫ dei ⁊ edifica
tionē ꝑximi. c Pro
grauiſſimis. i. hone
ſtiſſimis. ſicut hō dr
honeſt⁹ grauis mori
bus. cetera patēt vſq̄
d Per arrogā (ibi.
tiā ⁊c. q̄d ñ erat veꝝ
ſꝫ h̄ dixerat ꝑ ꝯſtātiā
mētꝭ ad dei gliaꝫ. et
ꝑximoꝝ edificatōēz.
e Cū a morte ⁊c. ꝑ
dictā fictōēm.
f Duros corpis ⁊c.
ꝭm pte̅ ſenſitiuā.
g Scdm aīaꝫ vo. in
tellectiuā. h Libē
ter hec patior. ſic̄ ſa
piens ꝑ ſanitate ꝯſe
q̄nda libēter accipit
potionē ſenſui guſt⁹
amarā. cetera patēt.

Capitulū. VII.

Contigit āt ſe
ptē frēs. Poſt
ꝗ̄ deſcripta ē
cōpulſio ad gētilita
tē ī regꝭ abſentia. vtꝫ
ex dictꝭ. hic ꝯñter fit
idē in ei⁹ ꝑñtia. vt ex
ſeq̄ntib⁹ apparebit.
Et ꝑmo fit h̄ in ḡñali
ſcdo ī ſpālitibi. Cir⁹
aūt. Circa primū dr.
a Contigit aūt ⁊c.
Hoc ñ vr̄ ꝯtigiſſe in
hierlm vel iudea. qꝛ
rex antioch⁹ nō legiť
ibi rediſſe poſtꝗ̄ in
de receſſerat fcā ſtra
ge populi ⁊ ſpoliatio
ne templi. vt habeť ſupra capitulo. v. propter quod vi
detur hoc contigiſſe in antiochia ſeu aliqua alia ciuita
te notabili ad quam venerat edictū regis de cōpulſiōe
iudeorum ibidem habitantium ad ritum gentilium. vt
habetur capitulo ꝑcedēti. b Flagris ⁊ taureis cru

cruciatos. flagꝝ flagri ē ſummitas virgulaꝝ ad inuicē li
gataꝝ: q̄ facit ſtrepitũ pcutiendo ⁊ pruritũ p calefactōis
modũ. taurea taurec: ē flagellũ de corio thauri factum.
c Un⁹ aũt. Hic ↄſir ponit ↄpulſio in ſpāli. ⁊ p̄io pōit
afflictio fiīs p̄iogeniti qui p ſe ⁊ alijs dixit. d Para
ti ſum⁹ ⁊c. i. a deo datas p̄rib⁹ noſtris in monte ſynai.

ita ꝙ ly patienter nō eſt nota virtutis ſed breuitatis vi
te temporalis. ideo ſubditur.
t Et videbis. cito. v Magnā ptātē ipi⁹: cui nō pōt
reſiſti. x Qualr̄ te ⁊ ſemē tuū. i. imitatores tuos.
y Torq̄bit. eṫnalr̄ in gehēna. z Poſt hūc. Hic ↄſir
ponit vexatio ſexti. ⁊ pȝ vſq̄ȝ ibi.

e Juſſit ei q̄ prior
fuerat locut⁹ ⁊c. ꝓpt
veritatis ↄfeſſionē.
f Juſſit ignē admo
ueri. i. exhiberi ſeu
apponi. g Queād
modū p ꝓteſtatiōeȝ
cantici ⁊c. Deut. xxxij.
h Et i ſuis ſuis ⁊c̄
Mortuo itaq̄ȝ. Hic
ↄſir ponit afflictio ſe
cūdi. ⁊ pȝ lr̄a vſq̄ȝ ibi.
patria voce dixit. i.
ſm̄ doctrinā ſcōꝝ pa
trū. i Tu q̄dē ſcele
ſtiſſime. i. in ſuꝑmo
gradu ſcelerȝ exiſtēs.
k Poſt hūc terti⁹.
Hic ponit tormēta
tio tertij. l Et lin
ſtulat⁹ ⁊c. nō abhor
rēs ei⁹ ꝑciſionem p
pter diuine legꝭ obſer
uantiā. cetera patēt.
m Et h̄ ita defun
cto. Hic ponit vexa
tio q̄rti. ⁊ pȝ vſq̄ȝ ibi.
n Tibi enī reſurre
ctio ⁊c. licȝ eni oēs ī
fine mūdi reſurgant
immortales. q: tunc
ceſſabit generatio et
corruptio. tamen ſo
li boni reſurgēt ad vi
tam imortaleȝ q̄ erit
p gloriā anime redū
dantē ad corp⁹ p do
tem impaſſibilitatis
Corpa vo malorum
erūt imortalia vt ſp
crucienť igne gehen
ne. vt hr̄ Math. xxv.
que eſt mors ſecūda
Apocalipſ. xx.
o Et cū admo. Hic
ponit tormētatio q̄n
ti cū d̄r. Et cū admo
uiſſēt. i. applicaſſent
quintū. p Uexa
bant eum. ſimili mō
ſicut p̄cedentes.
q Facis q̄d vis. vo
luntate nequiſſima.
r Noliāt putare ge
nus nr̄m ⁊c. eo ꝙ per
mittit nos a te cru
ciari. q: h̄ facit ad au
gmentū meriti nr̄i.
s Patiēter ſuſtine.
i. modicum expecta

as ſuccēdi: q̄b⁹ ſtati ſuccē
ſis iuſſit ei q̄ prior fuāt lo
cut⁹ amputari linguā: ⁊ cu
te capitiȝ abſtracta ſūmas
q̄ȝ man⁹ ⁊ pedes ei p̄cidi. ce
teris ei⁹ frib⁹ ⁊ m̄re inſpici
entib⁹. Et cū iā p oīa inutil
fact⁹ eſſet iuſſit ignē admo
ueri: ⁊ adhuc ſpirantē tor
reri in ſartagīe in q̄ cū diu
cruciareť: ceteri vnacū ma
tre inuicē ſe hortabāť mori
fortiť dicētes Dñs d̄s aſpi
ciet veritatē: ⁊ ↄſolabiť i no
bis. quēadmodū ī ꝓteſta
tiōe cātici declarauit moy
ſes. ⁊ ī ſuis ſuis ↄſolabiť
Mortuo itaq̄ȝ illo p̄io. h̄
mō ſeq̄nteȝ deducebāt ad
illudēdū ⁊ cute capitis ei⁹
cū capillꝭ abſtracta: interro
gabāt: ſi māducaret p̄ri⁹ q̄ȝ
toto corpe p mēbra ſinglꝭa
puniret. At ille rn̄dēs pa
tria voce dixit. Nō faciam
Propť q̄d ⁊ iſte ſeq̄nti lo
co primi tormēta ſuſcepit:
⁊ in vltimo ſpū ↄſtitut⁹ ſic
ait. Tu q̄deȝ ſceleſtiſſime ī
p̄nti vita nos p̄dis: ſed rex
mūdi d̄fūctos nos ꝓ ſuis
legib⁹ eťne vite r̄ſurrectōe
ſuſcitabit. Poſt hūc terti⁹
illudiť: ⁊ linguā poſtulat⁹
cito ꝓtulit. ⁊ man⁹ ↄſtāter
extēdit: ⁊ cū fiducia ait: e
celo iſta poſſideo. ſȝ ꝓpť dei
leges nūc hec ipſa deſpicio
q̄m ab ipo me ea recepturū
ſpero: ita vt rex ⁊ q̄ cū ipſo
erāt mirarenť adoleſcētis
animū ꝙ tanq̄ȝ nihil duce
ret cruciat⁹. Et h̄ ita de
functo. q̄rtū vexabāt ſimi
ter torq̄ntes: ⁊ cū iam eēȝ
ad mortē ſic ait: Poti⁹ eſt

ab hoīb⁹ morti datos ſpeȝ
expectare a deo: iterū ab ipo
reſuſcitandos. Tibi eniȝ
reſurrectio ad vitā nō erit
Et cuȝ admonuiſſent q̄n
tū vexabant eū. at ille re
ſpiciēs in eū dixit. Pote
ſtatē inť homīes habēs
cum ſis corruptibilis. fa
cis quod vis. Noli auteȝ
putare genus noſtꝝ a deo
eſſe derelictū. Tu autem
patienter ſuſtine ⁊ videb
magnā ptātem ipſi⁹ qua
liter te ⁊ ſemē tuū torq̄bit
Poſt hunc ducebant ſe
xtum: ⁊ is mori incipiens
ſic ait. Noli fruſtra errare
Nos enī ꝓpter noſmetip
ſos hoc patimur peccātes
in deū noſtrū: ⁊ digna ad
miratiōe facta ſunt in no
bis. Tu aūt ne exiſtimes
tibi impune futurū: quod
contra deum pugnare ten
taueris. Supra moduȝ
autem mater mirabilis et
bonorum memoria digna
que pereūtes ſeptē filios
ſub vni⁹ diei tpe ↄſpiciēs.
bono animo ferebat ꝓpť
ſpem quā in deo habebat
ſingulos illorū hortabať
voce patria fortiter reple
ta ſapientia: ⁊ feminee co
gitationi maſculinuȝ ani
mū inſerens dixit ad eos.
Neſcio qualr̄ ī vtero meo
apparuiſtis. Neq̄ȝ eniȝ ego
ſpiritū et animā donaui
vobis et vitam: et ſingu
loruȝ membra nō ego ipſa
compegi. Sed enī mūdi
creator q̄ formauit homīs
natiuitatē: quiq̄ȝ oīm inue
nit originem: ⁊ ſpm̄ vobis

z Nos enī ꝓpť noſ
metipſos ⁊c. Licȝ eīn
ſancti eēnt ⁊ ī nocen
tes. tñ ↄfitenť ſe pati
ꝓpť pctā: imputātes
ſibi alioꝝ delicta. eo
ꝙ eſſent d̄ eodē ꝑplo
Et ſilr̄ facit Dan. ix.
a Tu aūt ⁊c. ↄ̄ deū
⁊c. eius cultū auffe
rendo ⁊ ei⁹ ꝑplm cru
deliter occidendo.
b Supra mo. Hec
eſt ps ſeptima: in q̄
inſponiť m̄ris ↄſtā
tia. cū d̄r Supra mo
dū autē m̄r mirabil
Nā antea nō legiť fu
iſſe aliq̄ tāte ↄſtātie.
c Que pereūtes ſe.
filios. q̄ntū ad vitaȝ
p̄ntē. ſȝ ſaluatos q̄n
tū ad futurā. iō ſub
diť. d Bono aīo
ferebat ꝓpť ſpem. ſcȝ
alteri⁹ vite. e Sin
gulos āt illoꝝ ⁊c. i.
ſctōꝝ patꝝ doctrine
ↄſona. iō ſubditur.
f Repleta ſapīa. ſā
ctorum patꝝ. g Et
feminee cogitationi
que ē de mollicie et
remiſſiōe. h Ma
ſculinū aīm inferēs
qui tēdit ad ardua
⁊ difficilia. i Di
xit ad eos. et magno
feruore. k Neſcio
qualr̄ ⁊c. tūc enī ap
paret puer eē in vte
ro m̄ris qn̄ incipit
ſe mouere. mot⁹ aūt
et ſenſus ſūt ab ani
ma q̄ eſt in puero p
infuſiōeȝ. mod⁹ āt in
fuſiōis ē ſoli deo co
gnit⁹. iō ſubdiť
l Neq̄ȝ ei ⁊c. i. aiaȝ
itellectiuā q̄ ē ſpūal
nate. m Et aiaȝ. i.
potētiā ſenſitiuā q̄ ē
ipi⁹ ↄiūcti. n Et
vitā. i. opatiōes vite.
o Et ſing. mēbra ⁊c̄
q: vi⁹ formatia ñ ē a
m̄re ſȝ a p̄re. ⁊ illa ni
hil agit niſi in vtute
p̄rie cauſe. iō ſubdit
p Sȝ eī mōi cre. ⁊c̄
et pȝ ex dictꝭ vſq̄ȝ ibi.

q Sicut nūc voſmetipſos deſpicitꝭ.ãntū ad vitã cor
r Antioch⁹ aūt. Hec ē octaua ps in q̄ ponit ꝯporalē
martyriū ſeptimi.ꝑmittit tñ ei⁹ ꝑſuaſio .ſcðo põit ei⁹
vexatio:ibi. Cū hec illa. Circa primū p̄io ponit ꝑſua
ſio a rege cū dr̄. r Antioch⁹ ãt cō.ſe arbitrat⁹.ꝑ vi
ctos filios q̄ dicerẽ
bãt eū ſceleſtū ⁊ incē
dio gehēne refuatū
s Sil' ⁊ exp̄brãtis
⁊c.q͛ vocē dictor̄ fra
trū reputabat deſpe
ctã.ſic ꝑſonas eoruꝫ
deſpicabiles reputa
bat.⁊ ſic duplici rõe
reputabat ſe ꝯtēptū
.ſ.rõe ꝟbor̄ ⁊ ꝑſonar̄
deſpicabilium.
t Cū adhuc ⁊c. vt
ſaltē illū ſuparet.
v Nō ſo.ꝟbis hor
tabat ⁊c.⁊ p₃ lr̄a vſ₃
ibi. x Cū ãt mr̄t
Hic põit ꝑſuaſio iu
uenis a mr̄e: q̄ ꝑmi
ſit ſuaſuram ſe filio i
ſuo .⁊ vex dixit.q͛ ꝑ
miſſio abſoluta ſic ē
iſta intelligēda: ē de
bono.iō ſubditur.
y Irridēs cru. ty
rãnū.q͛ ꝑſuaſio ſua
erat ad ꝟtutꝭ bonū.
et patet lr̄a vſq₃ ibi.
z S₃ dign⁹ ⁊c.i.eor̄
ꝯſortio ꝑ palmã mar
a Ut i illa ꝯ tyrã
miſatõe. q̄ fiet ſctis
in reſurrectiõe.
b Cū frib₉ ⁊c. ad au
gmētū gl'e vr̄e ⁊ mee
c Cū h̄ illa ad. dice
ret. Hic ꝯſr̄ põit ei⁹
vexatio: cū dr̄. Cū h̄
illa dicer₃ .et magno
feruore ñ expectauit
finē ꝟbor̄ mr̄is ꝯple
d Quē ſuſtiēt ꝯte.
.i.differtꝭ vexare ſub
ſpe vana q̄ debeã re
gi obedire. e Noſ
eni ꝑ pctis nr̄is ⁊c.
exponat ſic.ſ.de ſe
xto lr̄e. f Dñs ds
nr̄ mo.ē irat⁹.nã oīs
pēa i p̄ſñti: modica ē
reſpcū fute. g No
li fru.extol.⁊c.ſic h̄nt
libri correcti.q.dicat
nō ptingēs ad illud
qð ſperas dei iudicō
īpedit⁹. h Nã fra.
mei modico ⁊c. re
ſpectu dolorꝭ futuri
i Sub teſtamento
.i.promiſſione futu
ra.

rex cum miſc̄dia reddet ⁊
vitã. ſic nūc voſmetipſos
deſpicit' ꝓpt leges ei⁹ An
tioch⁹ ãt ꝯtēni ſe arbitrat⁹
ſil' ⁊ exprobrãtꝭ voce deſpe
cta cū adhuc adoleſcētior
ſupeſſet: nō ſolū ꝟbis hor
tabat: ſ₃ ⁊ cū iuramēto affir
mabat diuitē ſe ⁊ btm̄ fa
cturū ⁊ tranſlatū a patrijs
legib⁹ amicū habiturū: et
res nccīas ei p̄biturꝭ Sed
ad hec cū adoleſcēs neq̄q̄
incliaret vocauit rex mr̄e₃
⁊ ſuadebat ei vt adoleſcēti
fieret i ſalutē Cū ãt m̄ltis
eã verb eēt hortat⁹: ꝑmiſit
ſuaſurã ſe filio ſuo. Itaq₃
incliata ad illum irridēs
crudelē tyrānū. ait patria
voce Fili mi miſere mei q̄
te i vtero nouē mēſib₉ por
taui: ⁊ lac triennio dedi et
alui ⁊ i etatē iſtã ꝑduxi Pe
to nate vt aſpicias ad celū
⁊ trã ⁊ ad oīa q̄ i eis ſt: ⁊ itel
ligas q͛ ex nihilo fecit illa
de⁹ ⁊ hoim gen⁹: ita fiet vt
nō tiēas carnificē iſtū ſed
dign⁹ frib₉ tuis effect⁹ par
ceps ſuſcipe mortē vt i il
la miſeratõe cū frib₉ tuis
te recipiã. Cū hec illa ad
huc diceret: ait adoleſcēs
Quē ſuſtinetis. Nō obe
dio p̄cepto regis ſ₃ p̄cepto
legis q̄ data ē nob ꝑ moyſē
Tu vo q̄ inuētor oīs mali
cie fact⁹ es i hebreos: ñ ef
fugies manū dei. Nos eni
ꝑ pctis nr̄is hec patimur.
Et ſi nob ꝓpt increpatōꝫ
⁊ correptōꝫ dñs ds nr̄ mo
dicū irat⁹ ē ſ₃ iterū recōcilia
bit ſuis ſuis Tu ãt o ſcele
ſte ⁊ oīm hoim flagitioſiſſi
me⁹ noli fruſtra extolli va

nis ſpeb₉ i ſuos ei⁹ iflãma
tus Nōdū eni oīpotētꝭ dei
⁊ oīa iſpiciētis iudiciū effu
giſti Nã frēs mei modico
nūc dolore ſuſtēitato: ſub
teſtō etne vite effecti ſt: tu
ꝟo iudicio dei iuſtas ſup
bie tue pēas exolues. ego
aūt ſic ⁊ frēs mei aĩã₃ ⁊ cor
pus meū trado ꝓ p̄trijs le
gib₉ inuocãſ deū maturi⁹
gēti nr̄e ꝓpitiū fieri. teq₃
cū tormētis ⁊ ꝟberib₉ ꝯfite
ri: q̄ ipe eſt ds ſol⁹ In me
ꝟo ⁊ in frib₉ meis deſinet
oīpotētꝭ ira: q̄ ſr̄ oē gen⁹
nr̄m iuſte ſupadducta eſt.
Tūc rex accēſus ira. i hūc
ſup oēs crudeli⁹ deſeuit:
indigne ferēs ſe deriſū Et
hic itaq₃ mūd⁹ obijt ꝑ oīa i
dño ꝯfidēs. Nouiſſime ãt
p⁹ filios ⁊ mr̄ ꝯſūpta ē Igi
ð ſacrificijs ⁊ ð nimijs cru
delitatib₉ ſatꝭ dēm ē. VIII.

Iudas vo machabe⁹ ⁊
q̄ cū illo erãt itroibãt
latēter i caſtella: ⁊ cō
uocãtes cognatos ⁊ ami
cos: ⁊ eos q̄ ꝑmanſerant
i iudaiſmo aſſumētes: edu
xerūt ad ſe ſex milia viros
Et inuocabãt dñm vt re
ſpiceret in ppl'm q̄ ab oīb⁹
calcabat ⁊ miſereret tēplo
quod cōtaminabat ab im
pijs. Miſereret etiã exter
minio ciuitatis q̄ eēt ilico
cōplanãda. ⁊ vocē ſangui
nis ad ſe clamantis audi
ret: mēorarent q̄q₃ iniquiſſi
mas mortes puulor̄ inno
centū ⁊ blaſphemias noī
ſuo illatas. ⁊ indignaret ſr̄
his. At machabe⁹ ꝯgrega
ta multitudie intolerabi
lis gentib⁹ efficiebat. Ira

k Eterne vite effecti ſunt. quã ſine dubio ꝯſeq̄ntur.
l Inuocãs deū maturi⁹.i.cū pōdere effect⁹. m Te
q̄ cū tormētꝭ ⁊c. in h̄ vr̄ ꝓphetice loq̄.q͛ ſic fuit īpletū
de ſuo.vt₃.i.ix.c.cetera patēt. Cap. VIII.
Iudas vo. Deſcripta iudeor̄ tribulatõe ꝑ regē an
tiochū. hic ꝯſr̄ dſcri
bit liberatio ꝑ iudã
machabeum. Circa
quã primō ponit li
beratio ppl'i. ſecūdo
purgatio tēpli.ca.x.
Pria in duas.q͛ pri
mo ponit liberatio
ppl'i a regꝭ ducib₉. ſe
cundo a ꝑſona ei⁹ ſe
q̄nti cap. Prima ad
huc in duas.q͛ p̄io
ponit iude ꝑſpatio.
ſcðo principū antio
chi debellatio: ibi.
Uidēs ãt philippus
Circa primum dicit
a Iudas vero ma
chabe⁹ ⁊c. ab aduer
ſarijs occupata.non
eni hēbant tñ ppl'm
q̄ poſſent potenter
cōmittere bellum.
b Et ꝯuocantes co
gnatos.de q̄b₉ magꝭ
ꝯfidebãt. qui ad h̄
erãt magis ꝑiti.
c Et eos q̄ ꝑmanſe
rãt ⁊c.nã ad pugnã
dū ꝑ lege erãt volū
d Et inuoca ꝯ tarꝭ
bãt dñ₃ ⁊c. ſine cui⁹
auxilio nō poterant
reſiſtere aduerſario
rū nūero allegantes
ad h̄ rões ex pte ppl'i
ꝯculcati .⁊ tēpli cōta
minati ⁊ ciuitatꝭ ele
cte ad cultū dei. ⁊ ſan
guinis innocētꝭ effu
ſi. ⁊ noīs ſui blaſphe
mati. ⁊ pat₃ lr̄a vſq₃
ibi.
e Intolerabil' gen
tib₉ efficiebat. q͛ nō
poterat ipſius impe
tus ſuſtinere. ⁊ ſub
dit cauſa cum dr̄.
f Ira eni dñi i mi
ſericordiã cōuerſa ē.
et ſic hēbant auxiliū
dei.
g Et ſupue.caſtell'
⁊c.ſ.ab aduerſarijs q̄
nō puiderãt ſibi ꝯ ad
uētū ipſi⁹. h Ma
xime aūt noctibus.
quia tūc hoſtes mi
nus poterant ſibi ꝓ
uidere.
i Uidens ãt. Hic

cōſequēter deſcribitur principiū regis debellatio. ⁊ primo po
nitur belli apparatus. ſecūdo afflictus ibi. Ad hec etiā. Prima
in duas. q2 primo deſcribitur apparat⁹ ex parte gētiliū. ſecun-
do ex parte iudeoꝝ. ibi. Judas aūt. Circa primū dr. i Vi
dēs aūt philipp⁹. quē ſcȝ rex antioch⁹ reliquerat hieroſo
limis ad affligendum
pplm iudeoꝝ. vt hr. s.
v. ca. Et dicunt aliq ꝙ
iſte eſt philipp⁹ ille de
quo dicit in fine ca. ſe
quētis. ꝙ transferebat
corp⁹ antiochi defun-
cti. ſȝ hoc nō videt ve-
rū. primo q2 iſte erat in
hierlm. ali⁹ aūt in pſi
deſcū antiocho rege. qñ
fuit iſtud bellum. ſcdo
q2 iſte fuit phriges ge
nere. vt hr. s. v. ca. ali⁹
vero collactane⁹. vt hē
in fine ca. ſe. cetera pa
tent vſqȝ ibi.
h Miſit nichanorē
patrocli. ſ. filium.
l De primoribꝰ ami-
cū. ſic habēt libri corre
cti. Erat eni de princi
palibꝰ amicis ſuis.
m Datis ei de pmi-
gentiꝰ ⁊c. erāt eni colle
cti de diuerſis locis ⁊
ciuitatibꝰ.
n Cōſtituit autē. i.
firmiter promiſit.
o Nichanor regi. i. lo
cū regis in hoc teneti. nā
rex erat in pſide vt di-
ctū eſt. p At tribu.
⁊c. Erat eni rex antio-
ch⁹ tūc tributarius ro
manoꝝ. q De cap.
iude. suppleret. i. de p-
cio iudeoꝝ q̄s in ſuos
et ancillas vēderet. io
ſubdit. Statimqȝ ad
maritimas ⁊c. s. i. lib.
iiij. ca. nō dr ꝙ miſerit.
tñ dat intelligi p hoc qd
dicit. Et audierūt mer
catores ⁊c.
r Nonaginta manci
pia talento. ſ. vno.
s Diſtractuꝝ. dr aūt
mācipiū quaſi manu
captū. q2 p bellū capie
bant et in ſeruos vendebant ſeu redigebant. t Jud.
aūt. Hic ɔſr deſcribit apparat⁹ belli ex parte iudeorū. ⁊ pri
mo ponit aliquoꝝ puſillanimitas cū dr. v Ex qbꝰ q̄.
formi. magnitudinē ⁊ fortitudinē exercit⁹ venientis a ni-
chanore. x Et nō cre. dei iuſ. i. min⁹ debito cōfidētes
de auxilio diuino. ⁊ ſic nō credebant diuine iuſticie. quia
nō credebāt ꝙ de⁹ faceret iuſticiā. i. vindictā de aduerſa
rijs eoꝝ. y In fugā vte. ſubtrahētes ſe occulte de ſocie
tate iude. z Alij vero. Hic ɔñr ponit alioꝝ aioſitas. et
primo in generali. ſcdo ipi⁹ iude in ſpāli. ibi. Cōuocatis au
tē. Circa primū dr. ꝫ Alij vo ⁊c. accipit hic ſi p q2. q2

enī dñi in miſedꝛiam ɔuer
ſa ē. [g] Et ſuperueniēs caſtell
et ciuitatibꝰ improuiſus:
ſuccēdebat eas: ⁊ opportu-
na loca occupās nō paucaſ
hoſtiū ſtrages dabat: [h] ma-
xime aūt noctibꝰ ad huiuſ-
cemodi excurſus ferebat.
et fama virtutis ei⁹ vbiqȝ
diffundebat. Vidēs autē
philipp⁹ paulatim viꝝ ad
pfectū venire: ac frequēti⁹
res ei cedere pſpere. ad pto
lomeū ducē celeſſyrie ⁊ phe
nicis ſcripſit. vt auxiliū fer
ret regis negocijs. At ille
velociter miſit nichanorē
patrocli [l] de primoribꝰ ami-
cū [m] datis ei de pmixtis gē-
tibꝰ armatis. nō min⁹ vigi
ti milibꝰ vt vniuerſū iudeo
rū gen⁹ deleret: adiūcto ei ⁊
gorgia viro militari et ī bel
licis rebꝰ expientiſſimo. [n]
Cōſtituit āt nichanor re-
gi [p] vt tributū qd romanis
erat dandū: duo milia ta-
lētoꝝ [q] de captiuitate iudeoꝝ
suppleret. Statiqȝ ad ma-
ritimas ciuitates miſit cō
uocās ad coemptionem iu
daicoꝝ mācipioꝝ. pmitten
tes ſe nonagita mācipia ta
lēto [s] diſtractuꝝ: nō reſpici-
ens ad vindictā q̄ eū ab oī
potēte eſſet ɔſecutura [t] Ju

das aūt vbi cōperit indica
uit his q̄ ſecū erāt iudeis
nichanoris aduētū [v] Ex qbꝰ
quidā formidātes [x] ⁊ nō cre
dētes dei iuſticie [y] in fugā
vertebant. [z] alij vo ſi qui d
his ſuperāt [a] vendebāt [b] ſilqȝ
dñm deprecabant vt eriperet
eos ab impio nichanore [c] q
eos priuſqȝ in cominus ve
niret [d] vēdiderat [e] Et ſi nō p
pter eos [f] ppt teſtamētū tñ
qd erat ad pr̄es eoꝝ. [g] et p-
pter inuocationē ſancti et
magnifici noīs eius ſuper
ipſos. [h] Cōuocatis aūt ma-
chabeus [i] ſeptē milibꝰ q̄ cū
ipo erāt [k] rogabat ne hoſti-
bus recōciliarent: [l] neqȝ me
tuerēt iniq̄ venientiū aduer
ſum ſe hoſtiū multitudinē
[m] ſed fortiter cōtenderent:
[n] ante oculos [o] habētes con
tumeliā que loco ſancto ab
his iniuſte eſſet illata [p] itēqȝ
ludibrio habite ciuitatis i-
iuriā [q] adhuc etiā veteꝝ in-
ſtituta conuulſa. [r] Nā illi q̄-
dē armis cōfidūt ait ſimul
et audacia [s] Nos aūt ī omni
potēte dño [t] q̄ pōt ⁊ venien
tes aduerſum nos ⁊ vniu-
ſum mundū vno nutu de-
lere cōfidim⁹. [t] Admonuit
aūt eos et de auxilijs dei
q̄ facta ſunt erga parentes

cū iuda remāſerūt. vij. milia. vt hr infra. a Vēdie. cū
iuda. ad pugnandū. b Silqȝ do. deprecabāt. magis in-
nitētes diuine protectiōi q̄ ſue virtuti. c Qui eos pri. in
cō. veni. i. priuſqȝ ad bellādū appropinquaret. d Vēn
di. vt p̄dictū eſt. e Et ſi nō pp. eos. i. ppter eoꝝ merita
eripet eos a nicanore.
ſaltem hoc faceret.
f Propter teſt. ⁊c. i.
ppter pmiſſionē factā
a deo patribꝰ ſcīs de
cōſeruatiōe ſemīs eoꝝ
vel aliter. f Propt
teſt. ⁊c. i. ppter legē da
tā pribꝰ quā volebat
deſtruere totalr antio-
chus. vt ȝ ex ſupradictis
ex ſilr volebāt hoc facere
duces eius.
g Et ppt inuo. ⁊c. q2
dicebant p gētibꝰ cete
ris dei pplis. h Con
uocatis aūt. Hic ɔñter
ponit aioſitas iude in
ſpāli. ⁊ primo ſuos ani-
mando. ſcdo exercitū
ordinādo. ibi. Cōſtitu-
it itaqȝ. Prima in duas.
q2 primo iudas ſuos ani
mat rōnibꝰ. ſcdo exem
plis. ibi. Admonuit āt.
Circa primū dicitur.
h Conuo. aūt macha.
vt exſites ppe magis ī
telligerēt eius verba.
i Sep. mil. i. Mach.
iiij. dicit ꝙ fuerūt tria
milia. Dicendū ꝙ
ibi loquit de ſufficien
ter armatis. vñ ibidē
ſubdit q2 tegumēta et
gladios nō habebāt. ſ.
ad armādū pl̄es ſuffi-
ciēter. ſȝ multi ex mag
deſiderio mori ad pu-
gnādū p patria ⁊ lege
dei fuerūt ibi q̄ſi iner-
mes. ⁊ maxie q2 dixe-
rat iudas meli⁹ ēē mo
ri q̄ videre mala gētiſ
et ſctōꝝ. ⁊ ſic vniuerſo
fuerūt. vij. milia. vt h
dr. ⁊ primo allegat rōnes
ſumptā ex parte aduerſa
rioꝝ cum dicitur.
k Roga. ne hoſ. rec.
reddēdo ſe eis ſub aliqbꝰ cōditiōibꝰ. l Neqȝ met. ⁊c.
q. d. in ſuis iniquitatibꝰ capient. ſcdo adducit rō ex parte dei
cū dicit. m Sȝ for. cō. dimicādo. n Ān. oc. mētis.
o Habē. cōtu. ⁊c. vñ. s. i. li. iiij. ca. vbi tāgit iſta materia
dixit iudas. Meli⁹ ē nobis mori in bello q̄ videre mala
gētis nr̄e ⁊ ſctōꝝ. p Itē. lu. ha. ciui. ſ. hierlm ad dei cul
tū electe. q Adhuc etiā vet. ⁊c. habebāt eni iudei ali-
quas ordinationes extra legē moyſi factas a ſenioribus
ppter bonū regimē ppli. tertio poīt rō ex parte auxilij cū dr.
r Nā illi q̄. ⁊c. i. tm̄ in virtute hūana q̄ eſt defectiua.
s Nos aūt in oī. do. c⁹ virt⁹ ē firmitas infinita. t Ad-

monuit aūt. Hic iudas ſuos animat exēplis. cū dicitur
t Admonuit aūt &c. in exitu iſrl' de egypto Exo. xiiij. c.
v Et qđ ſub ſennacher. &c. ab angelo dei ꝑcuſſa. vt hr̄
iiij. Reg. xix. ca. x Et dep. &c. iſtud bellū non hr̄ in ſcri
ptura ſacra. nec alibi potui reperire. ꝓpter qđ nõ poſſum di
cere niſi illud qđ h ē in
textu. y Ubi ad rem
ven. i. ad pugnandum
actu. z Macedo. ſo
cijs. i. in eodē exercitu
exiſtētibꝰ cum iudeis.
a Heſitātibꝰ. i. formi
dātibꝰ pugnare.
b Ipſi ſex milia ſoli.
ſc3 iudei.
c Pereme. cxx. milia.
nõ ꝓpria vtute ſ3 diuina
d Et bñficia pro his
plurima ꝯſecuti ſunt a
rege. Cõſequēter poni
tur admonitiõis effe-
ctus cū dr. His verbis
cõſtantes effecti &c.
e Conſti. itaq3. Hic
ꝯſtr ponit̄ exercitꝰ ordi
natio cū dr. Cõſtituit
itaq3 fratres ſuos du-
ces. q2 de eoꝝ fortitu-
dine & fidelitate confi
debat magis.
f Utriq3 ordi. ſ. equi
tū & peditū. tñ in q̄lib3
etiā acie erāt aliq̄ equi
tes & pedites. et h ſm
doctrinā vegetij. li. de
re militari. potiſſime
qñ bellū cõmittit̄ i lo-
co aſpero vbi equites
non pñt bñ coniungi.
g Symonē & ioſep.
et iona. ſ. i. li. ij. ca. vbi
ponunt̄ frēs iude non
nomiat̄ ibi aliq̄s ioſe-
phus. ꝓpter qđ dicunt
aliq̄ ꝙ iſte nõ fuit frat̄
carnalis iude. ſ3 tñ le-
galis. vt de eadē lege.
vel hoc de eadē cogna
tione. ſed nõ ē veriſile
ꝙ inter duos fratres
iude carnales ſc3 ſymo
nē & ionathan ponat̄ tāq3 frater eiꝰ aliꝰ q̄ tñ ſit extraneꝰ.
ꝓpter qđ videt̄ meliꝰ dicēdū ꝙ iſte fuit fr̄ carnalis iude. q̄
p̄io libro noiat̄ eleazarꝰ. Añ. xij. libro antiq̄t. iudaice dr̄
ꝙ iſte eleazarꝰ cognominatꝰ ē ſaphꝰ. & videt̄ idē noīe cū
qđ ioſephꝰ abbreuiatū tñ. ſicut nicolaꝰ ꝑ abbreuiationē
aliq̄ñ dr̄ cholaus. h Subiec. vnic. mil. &c. retinens in
acie ſua duo milia q̄ngentos. i Ad h etiā. Poſtq3 de
ſcriptꝰ ē belli apparatꝰ. hic ꝯſtr deſcribit̄ cõflictꝰ. & primo
ponit̄ cõflictꝰ cū nichanore. ſcđo interponit̄ cõflictꝰ cum
timotheo & bachide. ibi. Et ex his. tertio reuertit̄ auctor
ad loquēdū de nichanoris cõfuſiõe. ibi. Facinoroſiſſimꝰ
aūt &c. P̄ia adhuc in duas. q2 p̄io ponit̄ nichanoꝝ de-
bellatio. ſcđo g̃ratiarū actio. ibi. Arma aūt. Circa primū dr̄
l Ad h etiā. i. ad bellandū viriliter. k Ab eſdra lec.
illis ſan. li. vt ꝑapit̄ Deu. xx. Iſte eſdras nõ fuit ille q̄ legē

et ꝙ ſb ſennacherib centū
octogintaq̄nq3 milia perie-
rīt & de ꝑlio qđ eis aduerſus
galathas fuit in babylõia
vt oēs vbi ad rem ventū eſt
macedonibꝰ ſocijs heſitā-
tibꝰ. ipſi ſex milia ſoli peme
rūt cētū viginti milia ꝓpter
auxiliū illis datū de celo &
bñficia ꝓ his plurima ꝯſe-
cuti ſūt. His vbis ꝯſtātes
effecti ſunt: & ꝓ legibꝰ & pa
tria mori parati. Cõſtituit
itaq3 frēs ſuos duces vtri-
uſq3 ordini ſymonē & ioſephū
et ionathan ſubiectis vni-
cuiq3 millenis & q̄ngētenis
ad h etiā ab eſdra lecto il
lis ſcõ libro: & dato ſigno
adiutorij dei: in p̄ma acie
ipſe dux cõmiſit cum nicha
nore. Et facto ſibi adiuto-
re omipotēte interfecerūt
ſup nouē milia hoīm. ma-
iorē aūt partē exercitꝰ nich
anoris vulneribꝰ debilē fa
ctū fugere cõpulerūt. Pe
cunijs vo eoꝝ q̄ ad emptõ
nē ipſoꝝ venerant ſblatis
ipſos vſq3quaq3 ꝯſecuti ſūt
ſ3 reuerſi ſūt ora ꝯcluſi: Nā
erat ante ſabbatū: quā ob
cām nõ ꝑſeuerauerūt inſe-
quētes. Arma aūt ipſoꝝ &
ſpolia cõgregātes ſabbatū
agebāt bñdicentes dñm q
liberauit eos in iſto die mi
ſericordie initiū ſtillans in
eos. Poſt ſabbatū vo de-
bilibus & orphãis & viduis
diuiſerūt ſpolia & reſidua
ipſi cū ſuis habuere. His
itaq3 geſtis & cõiter ab oībꝰ
facta obſecratione: miſeri-
cordē dñm poſtulabāt vt i
finē ſeruis ſuis recõciliare
tur. Et ex his q̄ cum timo
theo & bachide erāt ꝯ ſe cõ
tendētes ſup viginti milia
interfecerūt: & munitõnes
excelſas obtinuerūt: & plēs
p̄das diuiſerūt equā portio
nē debilibꝰ pupillis & vidu
is ſ3 & ſenioribꝰ facientes.
Et cū arma eoꝝ diligēter
collegiſſent oīa cõpoſuerūt
in locis opportunis. Reſi-
dua vo ſpolia hieroſolymā
detulerūt. & philarchē q̄ cū
timotheo erat interfecerūt
viꝝ ſceleſtū: q̄ in multis iu
deos afflixerat & cū epini-
chia agerūt i hieroſolymis
eos q̄ ſacras ianuas incē-
derūt. i. caliſthenē cū in qđ
dam domiciliū refugiſſet

reparauit. nā ille mortuꝰ fuerat diu ante. ſ3 fuit vnus de
ſacerdotibꝰ eiuſdē tñ nois tpe iude. l Et da. ſig. adiu.
dei. nõ dicit̄ hic quale fuerit. ſ3 ꝓbabiliter põt dici ꝙ fuit
clangor ſacrarū tubaꝝ in aggreſſu belli. m In p̄ma
acie ipſe dux &c. ſc3 iudas machabeꝰ. n Inter. ſu. ix. mi
lia. ſ3 in. i. lib. iij. ca. dr
ꝙ ceciderīt vſq3 ad tria
milia. Dicendū ꝙ illa
tria milia ceciderūt in
p̄io cõgreſſu belli. et i
ꝑſecutiõe fugientū tot
alij ceciderūt ita ꝙ in
vniuerſo fuerūt. ix. mi
lia & ampliꝰ vt hic dr.
Cetera patēt vſq3 ibi.
o Sz reue. &c. i. repſ
ſi. nā imminebat hora
decima a q̄ incipiebat
obſeruatio ſabbati. ſed
h ñ videbat̄ ipedire. q2
ſ. i. li. ij. ca. iā erat decla
ratū ꝙ licitū erat eis i
ſabbato bellare. Dicen
dū ꝙ veꝝ ē ſe defendē
do. nā h ē neceſſitatis
nõ aūt inuadēdo ſeu ꝓ
ſequēdo. p Arma
aūt. Hic ob victoriam
ſubdit̄ g̃ratiarū actio. cum
ſubdit̄. q Sabbatū
agebāt ab opibꝰ ſerui-
libꝰ q̄eſcēdo. & diuinis
laudibꝰ vacādo. ideo
ſubdit̄ bñdicētes dñm.
r Poſt ſabbatū vero
&c. q2 ptē p̄de debilibꝰ
et paupibꝰ dederūt &c.
Cetera patent.
s Et ex his. Hic ꝯſtr
interponit̄ de cõflictu
cū thimotheo & bachi
de q̄ plenꝰ hr̄. i. li. v. c.
videt̄ tñ ꝙ iſte bachi-
des ſit aliꝰ ab illo quē
miſit demetriꝰ cū alch
imo ꝯ iudeos. vt hr̄. ſ.
primi li. vij. ca. nā plēs
erāt p̄ncipes & milites
eiuſdē nois ſicut & mō
cetera patent vſq3 ibi
t Et cū epinichia. i.
ſolēnitates de victorijs cõtra timotheū & bachidē obten
tis. Et dr ab epi qđ ē ſupra & nichos qđ ē victoria. Alia
alia trāſlatio habet. Dies victorie. et dicitur in gloſa.
v Eos q̄ ſacras ian. ſc3 tēpli. x Incēderūt. i. caliſthe
nē. inter iſtos p̄ncipalē. y Cū in q̄dā domi. refug. ꝓ
ſui tuitione. z Incēderūt &c. & ſic pena corrñdet culpe.
a Facinoroſiſſimꝰ aūt. Hic reuertit̄ auctor ad loq̄ndū
de ſupradicti nichanoris cõfuſiõe cū dr. b Qui mille
negociātes &c. i. multos. ita ꝙ ponit̄ hic numerus deter
minatꝰ ꝓ numero indeterminato. ſicut aliq̄ñ fit in ſcri-
ptura. put fuit oſtēſum in apocal. c Humili. aux. dñi
ab his. ſc3 iudeis. d Quos nihil. exiſti. i. nullꝰ eē vtiq3
e Depoſita veſte glie. ne cognoſceret̄. f Per mediter
raneā fugiēs. i. ꝑ loca occulta. g Solꝰ venit antioc. i.
cū valde paucis. h ei mõ dr p̄nceps ſolꝰ q̄ñ h3 paucos ſecū

b Predicabat nunc zc. hoc dicebat magis ad excuſatio
nem ſui de ſua deiectione et exercit⁹ ſui debellatiōe q̄z ad
exaltationē diuini nominis. et cōmendationē diuine le-
gis. et obſeruatorum ipſius. Capl'm. IX.

d Sed qui. Hic pōit ponit antiochi pcuſſio. cum dicit.
e Percuſſit eū zc. q̄ſi ia erat intra viſcera. et mortui nit
ex ea. Qui multis z nouis cruciatib⁹ zc. vt. d. patuit i. vij
fratrib⁹. f Licet ille zc. ꝓpter dictā plagā. io dn̄s addi
dit ſcdam. cū ſubdit.

EOdem tēpore. Deſcripta libe
ratione popu-
li ab antiochi ducib⁹.
hic ꝯſit deſcribit libe-
ratio ipſi a pſona ipi⁹
z hoc p diuinā pcuſſio
nem. Circa quā primo
ponit hui⁹ pcuſſionis
ratio. ſcdo ipa pcuſſio
ibi. Sed qui vniuerſa.
tertio pcuſſi humilia-
tio. ibi. Hinc igit. q̄r-
to humiliati extermina
tio. ibi. Igit homici-
da. Ratio vo pcuſſio-
nis antiochi fuit. quia
nō ſufficiebāt ſibi ma-
la que iudeis fecerat.
vt patet ex ſupradictis.
ſed vltra hoc anhelabat
ad gentē iudeorū tota
liter deſtruendā. z ciui
tatē dei hierl'm fundi-
tus ſubuertendā vt ſic
repulſionē ſui de perſi
de et debellationē du
cum ſuorū in iudeos
vindicaret. Et his di-
ctis patet lr̄a paucis
exceptis q̄ diſcurrent.
b Que dicit pſipolis.
hec eſt illa ciuitas que
primo ii. vi. ca. dicitur
elymaida. et hoc ꝓprio
noie. z hic pſipolis. eo
q erat metropolis p-
ſidis circa egbathanā
hec eſt ciuitas que vo
catur egbathanis. i. Eſ
dre. vi. et Iudith. i.
c Celeſti eū iudicio
purgente. i. impellēte.
Ad cui⁹ intelligentiaz
ſciendū q in hac feſti-
natione duo erāt. ſ. in-
tentio antiochi puer-
ſa ad populi delectatō
nē et ciuitatis ſubuer-
ſionē. z h nō erat a deo
impellente q̄ nō ē au-
ctor mali culpe. ſz erat
ab Antiochi malicia.
Aliud erat velocitas
motiōis ad quā ſecut⁹
fuit caſus antiochi et
eius quaſſatio grauis.
et h fuit a deo impellē
te q̄ eſt auctor mali pe
ne. de q̄ dicitur Amos
iij. Nō eſt malū in ciui
tate qd̄ ſi fecerit dn̄s.

incēderūt: digna eis mer-
cede pro impietatib⁹ ſuis
reddita. Facinoroſiſſim⁹
aūt nichanor⁹ qui mille ne
gociantes ad iudeorū ven
ditionē adduxerat: humi-
liatus auxilio dn̄i ab his
quos nullos exiſtimaue-
rat: depoſita veſte glorie
per mediterranea fugiēs.
ſolus venit antiochiā ſum
mam infelicitatem de inte
ritu ſui exercitus conſecu-
tus. Et qui promiſerat ro-
manis ſe tributū reſtitue-
re de captiuitate hieroſoly
morum: predicabat nunc
protectorem deū habere iu-
deos: et ob ipm inuulnera
biles eſſe eo q ſequerētur
leges ab ipſo conſtitutas.

EOdem tē- .IX.
pore antiochus in
honeſte reuerteba
tur de pſide. Intrauerat
enī in eam qui dicitur per-
ſipolis. et tentauit expolia
re templum: et ciuitatē op
primere: ſed multitudine
ad arma concurrente in fu
gam verſi ſunt. et ita conti
git vt antiochus poſt fugā
turpiter rediret. Et cū ve-
niſſz circa egbathanā reco-
gnouit q̄ erga nichanorez
z thimotheum geſta ſunt.
Elatus autem in ira arbi-
trabatur ſe iniuriā illoruz
qui ſe fugauerant poſſe in
iudeos retorquere. ideoqz
iuſſit agitari currum ſuuz
ſine intermiſſiōe agēs iter.
celeſti eū iudicio purgēte.
eo q ita ſuperbe locut⁹ eſt
ſe venturū hieroſolymam:
et cōgeriem ſepulcri iudeo
rum eā facturū. Sed qui
vniuerſa conſpicit dn̄s de-
us iſrael percuſſit eum inſa-
nabili et inuiſibili plaga.
Ut enī finiuit huncipſum
ſermonē apprehēdit eum
dolor dirus viſcerū z ama
ra internorum tormenta.
Et quidem ſatis iuſte: qp-
pe qui multis z nouis cru
ciatib⁹ aliorum torſerat vi
ſcera licet ille nullo modo
a ſua malicia ceſſaret. Su
per hoc autē ſuperbia re-
pletus ignē ſpirans aīo in
iudeos z precipiens accele
rari negocium contigit il-
lum impetū euntē de cur-
ru cadere: et graui corpor-
is colliſione membra vexari.
Iſqz qui ſibi videbatur
etiā fluctib⁹ maris impera
re: ſupra humanū modum
ſuperbia repletus: et mon
tiū altitudines in ſtatera
appendere: nunc humilia-
tus ad terrā in geſtatorio
portabat manifeſtā dei vir
tutē in ſemetipſo cōteſtās:
ita vt de corpore impij ver
mes ſcaturirēt ac viuētes
in doloribus carnes ei⁹ ef
fluerēt: odore etiā illius et
fetore exercit⁹ grauaretur.
Et q̄ paulo ante ſydera ce
li cōtigere ſe arbitrabat: eū
nemo poterat ꝓpter intole
rātiā fetoris portare. Hic
igit cepit ex graui ſupbia
deduct⁹ ad agnitionē ſui
venire diuina admonitus
plaga: p momēta ſingula
doloribus ſuis augmēta ca
pientib⁹. Et cū nec ipſe iā
fetorē ſuū ferre poſſet: ita
ait. Iuſtū eſt ſubditū eſſe
deo: et mortalē non paria
deo ſentire. Orabat autē
hic ſceleſtus dn̄m a quo nō
eſſet miſedriam cōſecutur⁹.

g Cōtigit illū impetu
zc. p vexatione curr⁹
ex tali feſtinatione.
h Iſqz qui ſibi vide-
bat zc. hyperbole eſt. ad
deſignādum ſupbiē
ſue magnitudinem.
i Manifeſtā dei vir.
zc. ſ. facto ex duplici p-
cuſſione.
k Ita vt de corpore
impij vermes zc. ex pu
trefactione inteſtinoꝝ.
l Ac viuētes in dolo
rib⁹ carnes ei⁹ zc. p ſa-
niem apoſtematum.
m Et q̄ paulo an ſy-
celi cōtingere zc. hyper
bole eſt. ad exprimēdū
eius ſuperbiam.
l Hinc igit zc. Hic
ꝯſit deſcribit percuſſi
humiliatio. z p͡io co-
ram deo. ſcdo corā hoī
bus. ibi. Sed nō ceſſā-
tibus. Circa primū dr.
n Hic igit cepit ex
graui ſupbia. deduct⁹
ab alto ad infimum.
o Ad agnitionez ſui
venire. q: vexatio dat
intellectū. Eſaie. xxviij.
Cetera patēt vſqz ibi.
p Orabat autē hic
ſceleſtus dn̄m. a q̄ non
eſſet miſedriam cōſecu-
turus. qd̄ duplr pōt in-
telligi. Uno mō q̄ntū
ad relaxationem pene
corporalis. que nō ſem
per remittit orantib⁹
etiā vere penitētibus.
Nā aliqn̄ non expetit
eis. et ſic licet forſitan
vere penituerit. tamē
q̄ntū ad euaſionē mor
tis corporalis nō fuit
miſedriam conſecutus
ſed tn̄ q̄tū ad veniaz
peccatorum. Alio mō
etiā q̄ntum ad remiſſio
nem peccatorū. qd̄ te-
net cōiter dicendo q
eius penitētia nō fuit
va. q: ſi fuit ꝓpt offē. ſa
dei. ſz tn̄ ꝓpter euaſio
nem corpalis flagelli.
et ſic nō fuit miſedriam
cōſecut⁹ q̄tū ad remiſ
ſionē culpe. nec pene.
Cetera patēt vſqz ibi.

q Equales nſſe athe
nieſibꝫ q̄ multas liber
tates habebant ꝓpter
ſapientie ſtudium . qđ
fiebat ibidem.
r Et predicaturū dei
poteſtatē oīa hec ad
cuaſionē pene ꝓmit
tebat ſcḋm oīez opinioꝫ
s Sed nō ceſſātibꝫ.
Hic ꝓſit deſcribit eius
humiliatio corā hoībꝫ
ſcꝫ iudeis. quos añ ſu
pra modū cōtēpſerat.
ſcribens eis epl̄am de
precatoriā. vtꝫ vſqꝫ ibi
t Et ex ſententia vob.
cuncta ſunt. i. ad volū
tatē vr̄am vobis eue
v Nō deſpe (niant.
rans memetipm̄ de in
firmitate curari . i hoc
videt̄ manifeſte mēti
ri. qꝛ ſupra dicit̄ ꝙ nō
ceſſantibꝫ doloribꝫ de
ſperās ſcripſit ad iude
os ꝛc. Et h̄ eni videtur
verꝫ qđ ſupra dictū eſt
ſcꝫ ꝙ ei⁹ penitentia nō
fuit vera.
x Reſpiciēs autē ꝙ
pater meus. ad huc vi
uens ordinauit ḋ ſuo
ſucceſſore. vt in caſibꝫ
magnis ⁊ dubijs ſciret
homines regni ad quē
deberent determinate
recurrere.
y Ad hec cōſiderās.
id ē iuxta hec cogitās.
a De proximo potē
tes quoſqꝫ ꝛc. i. ꝙ pri
cipes potentes iuxta
regnū noſtrū exiſtētes
diligēter attendant op
portunitatem tp̄is in
quo poſſint nocere re
gno. quod potiſſime cō
tigit qñ hoīes regni
ſunt in dubio ad quē
debeant recurrere pro
regni defenſione.
b Deſignaui filium
ꝛc. q̄ adhuc iuuēis erat
c Quē ſepe recurrēs
ꝛc. ſ. medie ⁊ ꝑlidis.
d Multis veſtrū cō
mendabā . tali modo
loquit̄ ne mēdaciū ei⁹
ꝑcipiat̄. qꝛ ſi diceret ſe
ſcripſiſſe cōmunitati .
vel aliqbꝫ ꝑſonis eas
nominando. ſtatī poſ
ſet percipi falſitas di
cti ſui . ſed quia dicit
multis nullā noīando

et ciuitatē ad quā feſtinās
veniebat vt eam ad ſolum
deduceret: ac ſepulcrū con
geſtorū faceret nunc optat
liberam reddere: ⁊ iudeos
quos nec ſepultura quidē
ſe dignos habiturū: ſꝫ aui
bus ac feris diripiendos
traditurum ⁊ cū paruulis
exterminaturum dixerat:
equales nunc athenienſi
bus facturum pollicetur.
templum etiam ſanctum
quod prius expoliauerat:
optimis donis ornaturus
et ſancta vaſa multiplica
turum et pertinētes ad ſa
crificia ſumptus: de reddi
tibus ſuis preſtaturū, ſup
hec et iudeum ſe futurum
et omnem locum terre per
ambulaturū et predicatu
rum dei poteſtatem. Sꝫ
nō ceſſantibus doloribus.
ſuperuenerat eī i eū iuſtū
dei iudicium . deſperans
ſcripſit ad iudeos in hunc
modum deprecatōnis epi
ſtolam . hec continentem.
Optimis ciuibus iudeis
plurimam ſalutem et bene
valere. et eſſe felices: rex et
princeps antiochus. Si
bene valetis et filij veſtri:
et ex ſententia vobis cūcta
ſunt: maximas agim⁹ gra
tias. Et ego in infirmita
te conſtitutus: veſtri autē
memor benigne reuerſus
de perſidis locis ⁊ infirmi
tate graui apprehenſus ne
ceſſarium duxi ꝓ cōmu
ni vtilitate curam habere
non deſperans memetipꝫ
ſed ſpem multam habens
effugiendi infirmitatē Re
ſpiciens autem ꝙ et pater
meus quibus temporibus
in locis ſuperioribus du
cebat exercitum oſtendit
qui poſt ſe ſuſciperet prin
cipatum vt ſiquid contra
rium accideret: aut diffici

le nunciaretur ſcientes hi
qui in regionibus erāt cui
eſſet rerum ſumma dereli
cta non turbarentur: ad
hec conſiderans. de proxi
mo potentes quouſqꝫ et
vicinos temporibus inſidi
antes et euentum expectā
tes deſignaui filium meū
antiochum regem quem
ſepe recurrens in ſuperio
ra regna multis veſtrum
commendabam et ſcripſi
ad eum que ſubiecta ſunt.
Oro itaqꝫ vos et peto, me
mores beneficiorum pub
lice et priuatum: vt vnuſ
quiſqꝫ conſeruet fidem ad
me et ad filium meum. Cō
fido enim eum modeſte et
humane acturum: et ſeqn
tem propoſitum meum et
communē vobis fore. Igi
tur homicida et blaſphe
mus peſſime percuſſus: ⁊
vt ipſe alios tractauerat:
peregre in montibus miſe
rabili obitu vita funct⁹ eſt.
Transferebat autem cor
pus philippus collactane
us eius qui metuens filiū
antiochi ad ptolomeū phi
lometorē in egyptū abijt.

Machabeus .X.
Machabeus autē et q̄ cū eo erāt
domino ſe protegē
te templum quidem ⁊ ciui
tatem recepit. Aras autē
quas alienigene per plate
as extruxerant: itemqꝫ de
lubra demolitus ē. Et pur
gato templo aliud altare
fecerunt: ⁊ de ignitis lapi
dibus igne concepto ſacri
ficia obtulerunt: poſt bien
nium: et incenſum et lucer
nas et panes propoſitiōis
poſuerunt. Quibus geſtis
rogabant dominū proſtra
ti in terram ne amplius tali
bus malis inciderēt. Sꝫ
et ſi quando peccaſſent vt
ab ipſo mitius corriperēt

non poterat ſic percipi
quia poterat quilibet
opinari talē cōmenda
tionē eum feciſſe in ſe
creto. et hoc verbo vel
ſcripto.
a Et ſcripſi ad eū ꝛc.
ſcꝫ de ſubſtitutione ipſi
us in regnum et de ei⁹
recommendatione.
b Memores benefi
ciorꝫ. tā et ſupioribꝫ nō
apparet aliquod bene
ficium ab eo iudeis ꝓ
ſtitutꝫ niſi vnum ſcꝫ de
vindicta . mortis oīs
ſupra poſita ca. uīj . Et
quantū ad hoc ſubdit.
c Publice. hoc enim
fuit publicum.
d Et priuatim. licet
hoc videat̄ falſum pro
pter magna mala que
fecit iudeis. vt patet ex
ſupradictis. tamen nō
poterat percipi in hoc
ſuum mendaciū. nam
beneficia priuata non
ſic veniunt ad noticiā
aliorum.
e Sequētem propo
ſitum meū. i. volunta
tem meā erga vos bo
nam.

f Cōmunem. i. conde
ſcendentē.
g Vobis fore igitur.
Hic vltimo ponit̄ ei⁹
exterminatio. cū dicit̄.
h Igit̄ homicida et
blaſphemus. vt patet
ex ſupradictis in mul
tis caſibus.
i Peſſime ꝑcuſſus.
Nam ex hoc nō fuit ꝑ
verā penitentiā emen
datus. ideo ſubdit̄.
k Miſerabili obitu
vita defunctus eſt. Si
eni emēdat⁹ fuiſſet eī⁹
obitus miſerabilis nō
diceretur.

et nō barbaris ac blaſphe-
mis hoībꝫ traderet̃. Qua
die autē tēplū ab alienige-
nis pollutū fuerat, cōtigit
eadē die purificationē fie-
ri viceſima ⁊ .v. mēſis qui
fuit caſleu. Et cum leticia
diebꝫ octo egerūt in modū
tabernaculorū, recordātes
ꝙ ante modicū tpis diē ſo
lennē tabernaculoꝝ in mō
tibꝫ ⁊ in ſpelūcis more be-
ſtiarū egerāt. ꝓpter quod
thyrſos ⁊ ramos virides ⁊
palmas preferebant ei q̄ ꝓ
ſperauit mūdare locū ſuū.
et decreuerūt cōi pcepto ⁊
decreto vniūſi gēti iudeo-
rū oībꝫ annis agere dies
iſtos. Et antiochi qdē qui
appellat᷑ eſt nobilis vite ex
ceſſus ita ſe habuit. Nunc
autē de eupatore antiochi
impij filio q̄ geſta ſunt nar
rabimus breuiātes mala
q̄ in bellis geſta ſunt. Hic
enī ſuſcepto regno cōſtitu-
it ſup negocia regni lyſiaꝫ
quendā phenicis ⁊ ſyrie mi
litie principē. Nā ptolome
us q̄ dicebat᷑ macer iuſti te
nax erga iudeos eſſe ꝯſtitu
it: ⁊ pcipue ꝓpter iniq̄tatē
q̄ facta erat in eos: et paci
fice agere cū eis. Sed ob
hoc accuſatus ab amicis
apud eupatorē, cū freq̄uē
ter ꝓditor audiret eo ꝙ cy
prū creditā ſibi a philome
tore, deſeruiſſet: ⁊ ad anti-
ochū nobilē trāſlatus etiā
ab eo receſſiſſet veneno vi
tā finiuit. Gorgias aūt cū
eſſet dux locoꝝ aſſumptis
aduenis frequēter iudeos
debellabat. Judei vo qui
tenebāt opportunas muni
tiones fugatos ab hieroſo
lymis ſuſcipiebāt ⁊ bellare
tētabāt. Hi vo q̄ erāt cum
machabeo ꝑ orōnes dn̄m
rogātes vt eēt ſibi adiutor
impetū fecerūt in munitō
nes idumeoꝝ, multaq̄ꝫ vi
inſiſtentes loca obtinuerūt
occurrētes interemerunt ⁊
oēs ſimul nō min⁹ vigītiq̄ꝫ
ꝙ milibus trucidauerūt.
Quidā aūt cū cōfugiſſent
in duas turres valde mu-
nitas oēm apparatū ad re-
pugnādū habētes, macha
beus ad eoꝝ expugnatiōeꝫ
relicto ſymone ⁊ ioſepho:
itēq̄ꝫ zacheo: eiſq̄ꝫ qui cum
ipſis erāt ſatis multis: ipſe

l Transferebat aūt cor. ei⁹. ad locū ſepulture pēm ſuoꝝ.
m Philippus collactane⁹ ei⁹. i. de eodē lacte nutritus.
hic eſt philippus cui tradidit diadema ⁊ ſtolā ſuā ⁊ anu
lum vt inſtitueret regē filiū ſuū. vt hr̄. i. li. vi. ca.
n Qui metuēs filiū antiochi. timi. q2 lyſias q̄ filiū anti
ochi nutrierat eū ꝯtra
philippū incitauerat.
ne ꝓpter eū a negocijs
regni elōgaret̃. et quia
philippus ciuitatē regi
am occupauerat. vt hr̄
ibidē. ⁊ infra. xiij. cap.
quā nō potēs defende
re ꝯtra regem fugit ad
ptolomeū egypti regē.

Capl'm. X.

Machabe⁹ autē.
m Deſcripta libe-
ratione ppl'i.
hic ꝯſr de cribꝫ purga
tio tēpli q̄ diffuſi⁹ de-
ſcribitur. ſ. i. li. iiij. ca.
et ibidē expoſita ē. pro
pter qd̄ i hac parte re-
ſtat niſi breuiter aliq̄
vocabula diſcurrere.
b Et de ignit̃ lapi. i.
aptis ad hꝰ ꝙ inde ex-
cuciatur ignis.
c Poſt bienniū. ſ. in
tertio āno a pollutiōe
eius eadē die qua fue-
rat ante pollutū. vt hr̄
prio li. iiij. ca. et. ij. par-
te iſta. ⁊ ſic hꝰ fuit in cō
pletiōe triennij ſed nō
poſt trienniū. Pōt eti-
am aliter dici poſt biē
niū. nō incipiendo a
pollutiōe tēpli. ſꝫ a pri
cipio belloꝝ inde ma-
chabei. q̄bꝫ poſt regis
receſſuꝫ debellauit ad
uerſarios iudeorum.
d Propter qd̄ thyrſ.
Eſt aūt thyrſus frutex
medi⁹ q̄runcūq̄ꝫ her
bar. vl' ꝑcedunt rami
hinc et inde. Et eſt no-
mē cōpoſitū a terra et
ſurſuꝫ. eo ꝙ a t̄ra ſurſuꝫ cōſcendit. e Nūc deſcri. libera
tione ppl'i p iudā tpe antiochi nobilis. hic ꝯſr ponit̃ ei⁹
liberatio tpe antiochi eupatoris. Et diuidit̃ in duas par
tes. q2 prio pmittit̃ duplex pambulū. ſcdo accedit̃ ad ꝓ-
poſitū. ibi. Gorgias aūt. Primū pambulū ē de mō ſcri-
bēdi ea q̄ ſequunt̃ cū dr̄. f Narrabim⁹ breuiātes ma. q̄
in bellis geſta ſūt. ꝑ hoc vt dicit gloſa Rabbani innuit̃ ꝙ
bellū hui⁹ antiochi ꝯtra iudeos qd̄. i. li. vi. ca. diffuſe ſcri
bit̃ hic ab ordine hyſtorie ꝑtermitit̃. ſꝫ ſi raban⁹ intelli-
gat ꝙ in hꝰ. ij. li. ꝑtermittat̃ ſimplr̄ nō videt̃ ver. qa infra
xiij. ca. plenī⁹ ponit̃ vt ibidē videbit̃ dn̄o cōcedēte. Si aūt
intelligat̃ ꝙ ꝑtermittat̃ ſm ordinē hyſtorie tn̄ ſic habet
apparētiā dictū ſuū. Quia hꝰ bellū videt̃ fuiſſe in principio
regni ſui qd̄ tn̄ ponit̃ hic in fine. g Hic enī. Hic poni
tur ſcdm pambulū qd̄ eſt de regni ordinatiōe. Nā princi-
pes a rege ordinati mouerūt bella ꝯtra iudeos. vt ex ſeq̄n
tibꝫ apparebit. ſic ḡ dicit̃. g Hic ei. ſ. antiochꝰ eupator.
h Cōſtituit ſup ⁊c. pri⁹ enī a patre ei⁹ fuerat cōſtitut⁹
ſup negocia regni in parte. ſ. a flumine euphrate vſq̄ꝫ ad
flumē egypti. vt hr̄. iij. ca. primi li. ſꝫ iſte cōſtituit eū ꝓcu
ratorē ſuum ſup nego
cia regni generalr̄. Et
ſubdit̃ cauſa hui⁹ inſti
tutionis. cum dicitur.
i Nā ptolomeus ⁊c.
Jſte enī videt̃ fuiſſe i eo
dem officio. ſꝫ fuit de-
poſit⁹ duplice ratōne.
Pria ē. q2 erga iudeos
ſe habebat modeſte cō
tra intētionē antiochi
epiphanis. Scda ē. q2
notabat̃ apd̄ regē de ꝓ
ditiōe. ꝙ cū eſſet prio
cū rege egypti relinq̄n
do cyprū ſibi traditam
ad cuſtodiā. et poſtea
trāſiēs ad antiochū re-
gē nō fidelr̄ ſe habuiſſe
et ſic dato ſibi veneno
periit. et loco ei⁹ lyſias
inſtitutus fuit. ⁊ hꝰ eſt
qd̄ dr̄ h. Nā ptolome⁹
⁊c. q. d. io lyſias inſti-
tus fuit ꝙ ptolomeus
fuit deſtitut⁹ ⁊ veneno
interfect⁹. Et q2 hec lit
tera intricata ē. et i ali
q̄ detruncata. io iunga
tur ſic. Nā ptolome⁹ q̄
dicebat̃ macer. ſic. ſ. co-
gnominatus ad diffe-
rentiā illi⁹ ptolomei q̄
ſ. iiij. ca. induxit antio-
chū epiphanē ad dan-
dū ſnīam iniquam.
k Juſti ten. et. iude.
id eſt firm⁹ ſeruator iu
ſticie ad eos. Et ſubdi-
tur cauſa cum dicitur.
l Eſſe cōſtitu. ſ. cū iu
deis iuſte et modeſte.
m Et pcipue ꝓpt ini.
⁊c. ꝑ antiochū epipha
nē. vtꝫ ꝑ ſupradicta.
n Et paci. age. cū eiſ.
in aliquā recōpenſationē dicte malicie ꝯtra eos facte.
o Sꝫ ob hꝰ accu. ⁊c. ſ. ab amicis eupatoris. p Cū fre
quēter ⁊c. i. cū frequēter diceret̃ eupatori hic ptolome⁹ ꝓ
ꝓditor vti⁹. q Eo ꝙ cyprū creditā ſibi. i. traditā ſue cu
ſtodie. r A philometore egypti rege. s Deſeruiſſet.
infideliter eā cuſtodiēdo. t Et ad anti. nobi. trāſlat⁹. i.
de ei⁹ familia fact⁹. v Etiā ab eo receſ. nō exequēdo cir
ca iudeos ei⁹ intētionē. x Vene. periit. ſ. iniuſte q̄rtū
ad cāmꝫ de iudeis. q̄cq̄d ſit de alia. y Gorgy. aūt. Hic
ꝯſr accedit̃ ad ꝓpoſitū. ſ. ad deſcribēdū cōflict⁹ inde ꝑ li-
beratiōe ppl'i tpe eupatoris. Et diuidit̃ in duas ptes. q2
prio deſcribit̃ hic cōflict⁹ cū regis ducibꝫ. ſcdo cū pſona
ipi⁹. xiij. ca. Pria diuidit̃ in q̄nq̄ꝫ ptes ſm nūez ducū et
gētiū cū q̄bꝫ iudas ⁊ ei⁹ ſocij pugnauerūt. Jgit̃ prio ponit̃
ei⁹ cōflict⁹ cū gorgia ⁊ adherētibꝫ ſibi cū dr̄. y Gorgi.

autē ⁊c. ꝓpinquorum
iudee. ſ. idumee. vt vi-
det̄ ꝑ ſequētia. et habe
tur expreſſe. xij. capit.
z Iudei vo ⁊c. inter
iudeam ⁊ idumeam.
a Fugatos. gētiles.
b Ab hieroſolimis.
ꝑ iudeos ibidē exiſtētes
c Suſcipiebant eis.
viriliter repugnando.
d Impetū fecerāt ⁊c.
mori ꝓpter inimicias eo
rū. cetera patēt vſq ibi.
e Accuſauit ꝙ pecu
niā ⁊c. dimittēdo effu-
gere aduerſarios iude
orū q̄ poſtea plures de
iudeis interfecerūt. et
plures captiuauerūt.
f Hos igit̄ ꝓditores
factos. i. iudeos de di-
cta ꝓditiōe conuictos.
g Interfecit. ſic me-
ruerant.
h Et timotheus. Hec
eſt ſcda pars in q̄ agit̄
de cōflictu iude cū thi
motheo cum dicitur.
h Et timotheus ⁊c. vt
dictū eſt. ſ. viij. capit.
i Couocato exercitu
ꝑegrine multitudis. i.
gentiliū extraneorum.
k Et cōgregato aſia-
no equitatu. i. equitib
de aſia.
l Machabeus vero et
qui cū ⁊c. videntes ꝙ
virtute ꝓpria reſiſtere
non poterant.
m Appropinquante
illo ⁊c. vt ferret eis au
xilium.
n Caput terra aſper
gētes. ſ. in ſignū humi
liationis et afflictōis.
q: ſicut dicit̄ Eccl. xxxv
Oratio humiliātis ſe
nubes penetrabit.
o Ad altaris. ſcz ho-
locauſti.
p Crepidinē ꝓuolu
ti. vt eorū oratio eſſet
magis exaudibilis.
q Sicut dic lex. De-
utero. vij. vbi dr. Tra-
detq̄ reges eoꝝ in ma
nus tuas. nullus pote
rit reſiſtere tibi.
r Longius de ciuita-
te. i. hieruſalem.
s Procedētes. nō ꝑ-
mittētes aduerſarios
terram intrare.
t Reſederūt. ad ali-

ad eas q̄ amplius purge-
bant pugnas cōuerſus eſt
Hi vero qui cum ſymone
erant cupiditate ducti [z] a q̄
buſdam qui in turrib[us] erāt
ſuaſi ſūt pecunia: ⁊ ſeptua
ginta milib[us] didragmis ac
ceptis dimiſerunt quoſdā
effugere. Cū autē macha-
beo nunciatū eſſet quod fa
ctum eſt principib[us] populi
cōgregatis [e] accuſauit ꝙ pe
cunia fratres vēdidiſſent:
aduerſarijs eorū dimiſſis.
[f] Hos igit̄ ꝓditores factos
[g] interfecit: et confeſtim du
as turres occupauit. Ar-
mis autē ac manib[us] omnia
ꝓſpere agendo in duabus
munitionib[us] pluſq̄ vigin-
ti milia peremit. [h] Et timo
theus qui prius a iudeis
fuerat ſuperatus: [i] cōuocato
exercitu peregrine multitu
dinis [k] et cōgregato equita
tu aſiano aduenit: quaſi ar
mis iudeā capturus. [l] Ma
chabeus autē et qui cū ipſo
erant: [m] appropinquante il-
lo deprecabant̄ dñm [n] caput
terra aſpergētes lumboſq̄
cilicijs precincti: [o] ad altaris
[p] crepidinē ꝓuoluti: vt ſi-
bi propicius. inimicis autē
eorū eſſet inimicus: et adu
ſarijs aduerſaret̄ [q] ſicut di-
cit lex. Et ita poſt orationē
ſumptis armis [r] lōgius de
ciuitate [s] procedentes: et ꝓ
ximi hoſtib[us] effecti [t] reſede
runt. Primo autē ſolis or
tu vtriq̄ cōmiſerunt. Iſti
quidē victorie et proſperi-
tatis ſponſorem cū virtu-
te dñm habentes: illi autē
ducem belli animum ha-
bebant. Sed cū vehemēs
pugna eſſet: [x] apparuerunt
aduerſarijs de celo viri qn
q̄ in equis: frenis aureis
decori: ducatum iudeis ꝑ-
ſtātes. ex quibus duo ma-
chabeum medium haben

tes armis ſuis circūſeptū
incolumem conſeruabāt.
in aduerſarios autem tela
et fulmina iaciebāt. ex quo
et cecitate confuſi ⁊ repleti
perturbatione cadebant.
Interfecti ſunt autem vi-
ginti milia quingenti pedi
tum et equites ſexcēti. Ti-
motheus vero confugit in
gazaram preſidium muni-
tum: [y] cui preerat cereas.
machabeus autem et qui
cum eo erant letantes ob-
ſederunt preſidium die-
bus quatuor. At hi qui in
tus erant loci firmitate cō
fiſi [z] ſupra modum maledi-
cebāt. [a] et ſermones nephā
dos iactabāt. Sz cum di-
es quinta illuceſceret: vigi
ti iuuenes ex his qui cum
machabeo erant [b] accēſi ani
mis propter blaſphemiā
viriliter acceſſerūt ad mu-
rum et feroci animo incē-
dentes aſcendebant. ſed et
alij ſimiliter aſcendentes:
turres portaſq̄ ſuccende-
re aggreſſi ſunt: atq̄ ipſos
maledicos viuos cōcrema
re. Per continuum autē
biduum preſidio vaſtato
timotheum occultātem ſe
in quodam repertum loco
peremerunt: et fratrem il-
lius ceream et apollopha-
nem occiderunt. [c] Quib[us]
geſtis in hymnis et confeſ
ſionibus benedicebant do
minum qui magna fecit in
iſrael. et victoriam dedit il
lis. .XI.

[a] Sed paruo poſt tē-
pore [b] lyſias procu-
rator regis [c] et propinquus
ac negociorum prepoſitus
[d] grauiter ferens de his q̄
acciderant congregatis oc
toginta milibus et equita
tum vniuerſo veniebat ad
uerſum iudeos [e] exiſtimās
ſe ciuitatem quidē captam

quantulū quieſcendū.
et ad bellatores ordi-
nandum.
v Iſti quidē victo-
rie. i. iudei confidebāt
de virtute diuina. gen
tiles vero de ſui ducis
animoſitate. et hic de
poteſtate humana.
x Apparuerūt aduer
ſarijs ⁊c. i. angeli ī ſpe
cie virorum. cetera pa
tent vſq ibi.
y Cui ꝑerat cereas.
frater timothei. vt pa-
tet ex littera ſequenti.
z Supra modū male
dicebant. iude ⁊ ſocijs
eius.
a Et ſermōes neph.
id eſt blaſphemias cō-
tra deum iactabant. i.
ſuperbe pronūciabāt.
b Accenſi animis.
cū blaſphemijs contra
deum quas magis hor
rebant q̄ ꝓpriā mortē.
c Quib[us] geſtis forti
ter in hymnis ⁊c. attri
buendo ſibi totaliter vi
ctoriam.

Capitm. XI.

Sed paruo poſt
tpe. Hec ē ter-
tia pars ī qua
ponit̄ conflictus iude
contra lyſiam. Et diui
ditur in duas partes.
q: prio deſcribit̄ lyſie
debellatio. ſcdo ipſius
cū iudeis federatio. ibi
Et qua nō inſenſatus.
Circa primum dicitur
b Lyſias procurator
regis. generaliter in re
gni negocijs. vt habet̄
capit. precedenti.
c Et ꝓpinquus. Nam
erat de genere regali.
vt habetur. i. li. iij. cap.
d Grauiter ferēs ⁊c.
ſcz de debellatione du
cum regis.
e Eſtimans ſe ciuita
tem ⁊c. ſ. hieruſalem.
f Gentib[us] habitacu-
lū facturū. iudeis interfe
ctis vel inde eiectis.
g Templū vo in pecu
nie queſtū. Nā oblatō
nes ⁊ oēs ꝓuentus in
tēdebat conuertere ī lu-
crum regis.
h Nuſq̄ recogitans
⁊c. ſed ſolū humanā.
i Sz mēte effr. i. ſine

freno rōnis in ſupbiā elatus. k Intervallo quīqȝ ſta
dioꝝ. q̄ faciūt dimidiū miliare ⁊ q̄rtā partē vltra. Nā ſta
dia octo faciūt miliare. Cetera patet vſqȝ ibi. l Appa-
ruit p̄cedēs eos eques. i. angel⁹ in ſpē hoīs equitis p haſ-
ſte vibrationē deſignās eis victoriā affuturā. m Et
muros ferreos ⁊c. hy-
perbole ē. ad exprimē-
dū magnitudinē ɔſtā-
tie. quā cōceperunt ex
dicta apparitione.
n Plures aūt ⁊c. pro
iecētes arma ſua vt ſic
velocius currerent.
a Et q̄r. Hic ɔſir de-
ſcribit ip̄ lyſie recon
liatio cū iudeis. Et di-
uidit in duas partes.
q̄r p̄io ponit hec recō-
ciliatio. ſcđo eiuſdē cō
firmatio. ibi. lyſias. cir
ca primum dicitur.
a Et q̄r nō inſenſat⁹
erat. min⁹ dicēdo pl⁹
ſignificat. ſ. q̄ iſte lyſi-
as erat valde ſenſat⁹.
b Secū reputās ipe
id eſt in aīo ſuo cōſide
rans.
c Factā erga ſe dimi
nutionē ſui exercit⁹ in
bellatoribꝫ. armis. ten
torijs ⁊ ſilibꝫ. que fugi
entes ſolent perdere.
d Et intelligens inui
ctos ⁊c. non virtute p-
pria ſed diuina.
e Miſit ad eos. pro
pace reformāda nolēs
pugnare cōtra deum.
f Et regē cōpulſurū.
nō vi ſꝫ p̄cibꝫ ⁊ cōſilio.
nā erat ei⁹ nutriti⁹. vt
patet. i. li. iiij. ca. et eius
procurator generalis. vt
dictū eſt ca. p̄ce. ⁊ iō fa
ctū fuit. ideo ſequitur.
g Ea rex cōceſſit. que
tñ decēs erat cōcedi p
tpe. vꝫ ex lr̄a ſequēti.
h Lyſias. Hic ɔſiter
ponit recōciliatōis cō
firmatio. ⁊ hꝫ p lr̄as. et
diuidit ī quattuor par
tes ſm lr̄as q̄druplices
q̄ patebūt p̄ſequendo.
Prio igit ponit tenor
lr̄aꝝ lyſie ad iudeos. et
patet littera vſqȝ ibi.
i Quecūqȝ igitᵣ regi.
⁊c. bono mō.
k Expo. p lit. vel nū
ciū. q̄d ptꝫ ex reſcripto
regis ad lyſiā. vt hꝫ in
pte ſeq̄nti. ⁊ ſic rn̄dit
ſibi ſicut abſenti.
l Et q̄ res pmit. i. q̄d

[f]gētibꝫ habitaculū facturū
[g]tēplū vo in pecunie q̄ſtum
ſicut cetera delubra gentiū
habiturā. ⁊ p ſingulos an-
nos venale ſacerdotiū nuſ
q̄ recogitās dei poteſtatē:
[i]ſed mēte effrenatus ī mul
titudine peditū et in mili-
bus equitū et in octoginta
elephantis cōfidebat. In-
greſſus autē iudeā ⁊ appro
piās bethſure que erat ī an
guſto loco ab hieroſolyma
[k]interuallo quinqȝ ſtadioꝝ
illud p̄ſidiū expugnabat.
Ut autē machabeus ⁊ qui
cum eo erāt: cognouerunt
expugnari p̄ſidia. cum fle-
tu et lachrymis rogabant
dominū et omnis turba ſi-
mul: vt bonum angelum
mitteret ad ſalutē iſrael.
Et ipſe primus machabe-
us ſumptis armis ceteros
adhortatus eſt ſimul ſecū
periculum ſubire et ferre
auxilium fratribus ſuis.
Cūqȝ pariter prompto ani
mo procederent hieroſoly-
mis: [l]apparuit precedens
eos eques in veſte cādida
armis aureis: haſtam vi-
brans. Tunc oēs ſimul be-
nedixerunt miſericordem
dn̄m. et conualuerunt ani-
mis nō ſolum homīes ſed
et beſtias ferociſſimas: [m]et
muros ferreos parati pe-
netrare: Ibant igitᵣ p̄mpti
de celo habētes adiutorē
et miſerantē ſuper eos do-
minū. Leonum autē more
impetu irruētes in hoſtes
proſtrauerūt ex eis vndecī
milia peditum ⁊ equitum
mille ſexcētos. vniuerſos
autem in fugam verterūt.

[n]plures autē ex eis vulne-
rati nudi euaſerūt. Sed ⁊
ipſe lyſias turpiter fugiēs
euaſit. [a]Et quia non inſen
ſatus erat [b]ſecum ipſe repu
tans [c]factam erga ſe dimi-
nutionem [d]⁊ intelligens in
uictos eſſe hebreos omni-
potētis dei auxilio nitētes
[e]miſit ad eos promiſitqȝ ſe
conſenſurū omibus que iu
ſta ſunt: [f]et regē cōpulſurū
amicū fieri. Annuit autē
machabeus p̄cibus lyſie: ī
omnibus vtilitati cōſulēs.
Et quecunqȝ machabeus
ſcripſit lyſie de iudeis: [g]ea
rex cōceſſit. Nam erāt ſcri-
pte iudeis epiſtole a lyſia
ſiquidē hunc modū conti-
nentes. [h]Lyſias populo iu-
deorum ſalutē. Johannes
et abeſſalon qui miſſi ſunt
a vobis tradentes ſcripta
poſtulabant. vt ea que per
illos ſignificabātur imple-
rem. [i]Quecunqȝ igitᵣ regi
potuerunt perferri [k]expo-
ſui. [l]et que res permittebat
conceſſit. [m]Si igitᵣ in nego
cijs [n]fidē conſeruaueritis:
et deinceps [o]bonorum vo-
bis cauſa eſſe tentabo. de
ceteris autem per ſingula
verba [p]mandaui et iſtis: [q]et
his qui a me miſſi ſunt [r]col
loqui vobiſcum. Bene va-
lete. [s]Anno centeſimo qua
drageſſimooctauo menſis
[t]dioſcori die viceſima et q̄r
ta. [v]Regis autem epiſtola
iſta continebat. Rex antio
chus [x]lyſie fratri ſalutem.
[y]Patre noſtro inter deos
tranſlato: nos volentes
eos qui ſunt in regno no-
ſtro: ſine tumultu agere

decēs et iuſtū erat cōceſſit. l. rex. ſic et hꝫ ī libris correct.
m Si igitᵣ in negocijs. regni. n Fidē cō. i. fidelitatē.
o Bonoꝝ vobiſcū. al's bonoꝝ vobis cā eſſe tētabo. apd
regē p vobis interpellādo. de ceteris vo q̄ rex nō ɔceſſit.
p Mādaui ⁊ iſtꝫ. q̄s ad me miſiſtis. q Et his q̄ a me
miſſi ſunt. ad vos.
r Colloq̄ vobiſ. ꝓpter
cōe bonū. ⁊ ſubdit da-
ta ep̄le cū dr̄. s An
no. cxlviij. regni greco
t Dioſcori. i. in (rū.
iunio. q̄ ſic noīat eo q̄
ſol ī illo mēſe intrat ſi-
gnū geminoꝝ. q̄s grece di
oſcori noīant. ⁊ ab eis
mēſis iunij dioſcor⁹ ap
pellat. Sꝫ ꝯ dicta vi-
det eē q̄d dr̄. i. li. vi. ca.
q̄ antiochus epipha-
nes mortu⁹ fuit anno
cxlix. Hec aūt lr̄a data
fuit poſt ei⁹ mortē. vn̄
in miſſiōe ſui filij ſubdi
tur p̄re nr̄o inter deos
trāſlato ⁊c. Sꝫ lr̄a ei⁹
ad iudeos data fuit an
no. cxlviij. vt hꝫ infra
eo. c. Dicēdū q̄ idē an
nus fuit q̄ p̄io li. dr̄. cx
lix. ⁊ hic. cxlviij. Nā an
nus aliter incipit apd
diuerſos. ſicut patꝫ q̄
renouatio date ān̄i in
cipit ī italia a natiuita
te dn̄i. in frācia vo ab
ei⁹ reſurrectiōe. ꝓpt q̄d
illō q̄d fit tpe īterme-
dio āno dn̄i M. ccc. x
ix. ſm nūeratōeꝫ frācie
diceret eē fctm̄ āno dn̄i
M. ccc. xx. ſm nūera-
tionē italie. Et ſi reno-
uatio date retardaret
vſqȝ ad feſtū oīm ſctō
rū. totū tps īntermediū
eēt h⁹ ɔditiōis. Sic āt
fuit ī ꝓpoſito. Nā mor
tuo antiocho epiphāe
fili⁹ ei⁹ antioch⁹ eupa-
tor ſtatī regnare cepit
et ſm diuerſas incepti
ones āni ille ān⁹. cxlix.
et. cxlviij. dr̄. Et eodē
mō inſeq̄ntibꝫ ſoluat.
v Regiſ āt epi. Hec ē
ſcđa ps ī q̄ ponit rn̄ſio
regiſ lyſie de negocio p̄-
dicto cū dr̄. x Lyſie
frī ſalutē. erat enī ē co
gnatiōe ei⁹. vt p̄dictū ē
ꝓpter q̄d vocat eū fra-
trem.
y Patre noſtro inter
deos trāſlato. Erat enī
opinio gētiū q̄ patres
eoꝝ ī morte trāſferebāt

ad ꝯſortium deoꝝ ſicut de homīs [christianis] dicimus
ꝙ transferunt ad conſortiū angeloꝝ. z Sine tumul
tu agere. i. in pace viuere. z Et rebus ſuis adhibere
diligentiā. qḋ non poſſunt niſi habebant pacem.
a Audiuim⁹ iudeos nō ꝯſenſiſſe ⁊c. ſꝫ magis volebāt ſu
ſtinere martyriū. vt ꝫ
per predicta. cap. vi.
et. vij.
b Iudicauim⁹ tē
plū reſtitui illis. i. cul
tū templi liberū. Nā
iam templū hēbant.
cetera patent.
c Ad iudeos vero.
Hec eſt tertia ps in
qua ponit tenor lr̄e
regis ad iudeos. cū dr̄.
d Rex antioch⁹ ſe
natui iudeoꝝ. i. colle
gio ſenioꝝ pplm re
gentiū. et dr̄ ſenatus
a ſenes ⁊ nat⁹. q̄ ſe
nes etate ⁊ moribus
ad hoc eligebant.
e Si valetis ⁊c. i. vo
luntas noſtra eſt vt
bene ſit vobis.
f Adijt nos mene
laus. a vobis miſſus
et eſt hic alr̄ a mene
lao qui vſurpauit ſi
bi ſacerdotiū. vt di
ctū eſt. s. c. iiij.
g Dicens vos velle
deſcendere ⁊c. ſicut enī
dictū eſt. s. i. ca. p re
ges egypti ⁊ ſyrie mlti
iudei erant diſper
ſi extra iudeā inter
ydolatras habitātes
ꝓpter qḋ aliqui peri
ti in lege hitātes in
iudea volebāt eos vi
ſitare ad ꝯfirmādū
eos in legis obſuantia
petētes ad hoc ſecu
ritatē a rege quā ipe
conceſſit vſqꝫ ad tem
h De his q̄ (pus
per ⁊c. Hoc dr̄ ꝓpter
bella q̄ duces ſuos
geſta. ⁊ ſubdit h⁹ lr̄e
data. cū dr̄. i An
no. cxlviij. xandici
mēſis. qui correſpondet
aprili. xv. ſcꝫ die.
k Miſerūt āt etiā
Hic ꝯſr ponit tenor
lr̄e romāoꝝ ad iude
os. et pꝫ lr̄a ⁊ ē eiuſ
dē dāte cū lr̄a regis p̄
cedēte. Et iſtꝫ pꝫ ꝙ ly
ſias iſtas lr̄as regis et
romanoꝝ ad iudeos
procurauit. ⁊ poſtea
ſcripſit iudeis litterā

ᵃet rebus ſuis adhibere di
ligentiā. ᵃaudiuim⁹ iudeos
nō cōſenſiſſe patri meo vt
trāſferrent ad ritū grecoꝝ
ſꝫ tenere velle ſuū inſtitu
tū: ac ꝓpterea poſtulare a
nobis ꝯcedi ſibi legitia ſua.
Volētes igit hāc q̄ꝫ gentē
q̄etē eſſe ſtatuētes ᵇiudica
uim⁹ tēplū reſtitui illis vt
agerēt ſm̄ ſuoꝝ maioꝝ cō
ſuetudinē. ᶜBn̄ igit feceris
ſi miſeris ad eos ⁊ dextrā de
deris vt cognita nr̄a volū
tate bono aīo ſint ⁊ vtilita
tibꝫ ꝓprijs deſeruiāt. ᶜAd
iudeos vero regis ep̄la talis
erat. ᵈRex ātioch⁹ ſenatui
iudeoꝝ ⁊ ceteris iudeis ſalu
tē. ᵉSi valetis ſic eſt vt vo
lum⁹ ſed et ipſi bn̄ valem⁹.
ᶠAdijt nos menela⁹ ᵍdicēs
vos velle deſcēdere ad ve
ſtros q̄ ſunt apd̄ nos. His
igit qui cōmeāt vſqꝫ ad di
em triceſimū menſis xan
dici dam⁹ dextras ſecuri
tatis vt iudei vtant cibis
et legibus ſuis ſic et prius
et nēo eoꝝ vllo mō moleſti
am patiat. ʰDe his q̄ p ig
norātiā geſta ſūt. Miſim⁹
aūt ⁊ menelaū q̄ vos alloq̄
tur. Valete. ⁱAnno centeſi
mo q̄dragesſioctauo xan
dici menſis q̄ndecima die
ᵏMiſerūt aūt etiā romani
epiſtolā ita ſe hn̄tē. Quin
tus memmi⁹ et tyt⁹ manili⁹
legati romāoꝝ pplo iudeo
rū ſalutē. De his q̄ lyſias
cognat⁹ regis ꝯceſſit vobis
et nos ꝯceſſim⁹. de q̄bꝫ aūt
ad regē iudicauit referen
dū: ꝯfeſtim aliquē mittite
diligenti⁹ int vos ꝯferen
tes. vt decernam⁹ ſicut cō

gruit vobis. Nos enī anti
ochiam accedim⁹. ideoqꝫ
feſtina te reſcribere vt nos
quoqꝫ ſciamus cuius eſtis
voluntatis. Bene valete.
Anno centeſimo quadra
geſimo octauo quintadeci
ma die menſis xandici.

His factis .XII.
pactionibꝫ lyſias p
gebat ad regem ᵇiu
dei autem agriculture ope
ram dabant. ᶜSed hi qui
reſederant ᵈthimotheus ⁊
apollonius gemnei filius:
ſed et hieronymus ⁊ ᵉdemo
phon ſuperbus: ᶠet nicha
noꝝ cypriarches ᵍnon ſine
bant eos in ſilentio agere ⁊
quiete. ʰIopite vero tale
quoddam flagitiū perpe
trarunt. Rogauerunt iude
os cum quibus habitabāt
ⁱaſcendere ſcaphas ᵏquas
parauerant cum vxoribus
et filijs quaſi nullis inimi
cicijs inter eos ſubiacenti
bus. ᵐScd̄m cōmune ita
qꝫ decretum ciuitatis: et
ipſis acquieſcentibꝫ paciſqꝫ
cauſa nihil ſuſpectum ha
bentibus cum in altum p
ceſſiſſent ſubmerſerunt nō
minus ducentos. Quam
crudelitatem iudas in ſue
gentis homines factam vt
cognouit precepit viris q̄
erant cum ipō. et inuocato
iuſto iudice deo: venit ad
uerſus interfectores fratꝝ
et portum quidē nocte ſuc
cēdit: ſcaphas exuſſit. Eos
au em qui ab igne refuge
rant gladio peremit. Et cū
hec ita egiſſet diſceſſit q̄ſi
iterum reuerſurus: et vni
uerſos iopitas eradicatu

ſuā ſupra poſitā que data fuit eodē anno. cxlviij. die mēſis
iunij. et ſic poſt illas. Capitulum. XII.
a His factis pactionibꝫ. Hec eſt quarta pars in qua
deſcribit conflictus iude cū timotheo ⁊ ſocijs ei⁹.
Et diuidit in tres partes. q̄ pmo hui⁹ conflictus
cauſa ponit. ſcd̄o dila
tio interponit. ibi. Io
pite vero. tertio ꝓpoſi
tum relinquit. ibi. Iu
de diceſſerunt. Circa
primū primo ponitur
continuatio ad capitu
lum pcedens. cū dicit.
His factis pactionibꝫ
ſcriptis ca. precedēti.
b Iudei agriculture
⁊c. datis treugis et pa
ctionibus pdictis. q. d.
ante non poterāt vaca
re ꝓpter vrgentia bella
Conſequēter ſubdit oc
caſio conflictus iude cū
timotheo. cum dicit.
c Sed hi qui reſede
rant. i. remanſerant in
locis circa iudeā poſt
receſſum lyſie.
d Timotheus. iſte ē
alius ab illo q. s. x. ca.
legit occiſus. Quī eī
duces ⁊ milites erant
eiuſdē nois ſicut ⁊ mō
e Demophon ſuper
bus. cognomē ei⁹ eſt.
f Et nichanoꝝ cypri
arches. i. princeps cypri
g Non ſinebant eos
in ſilentio agere. Nā in
ſultus faciebant ipſo
in extremitatibꝫ iudee
in abſentia lyſie. ꝓpter
qḋ iudas decreuit de
bellare ipſum.
h Iopite vero. Hic
ꝯſr ponitur dilatō con
flictus iude cum timo
theo ꝓpter quedā inſur
gentia in quibꝫ iudas
fuit occupat⁹. ⁊ primū
fuit flagiciū gentilium
in iope habitantium
cum quibꝫ habitabant
multi iudei quoꝝ iopi
te plures ſubmerſerūt
pditioſe. faciētes eos
aſcēdere nauiculas ſub
ſpecie pacis ⁊ amicicie
ad videndū ludū quē
debebant in mari exer
cere qḋ flagiciū voluit
iudas ante oīa vin
dicare. Et patet littera
paucis exceptis.
i Aſcēdere ſcaphas.
id eſt paruas nauiculas
k Quas par. iopite.

l Cū vxoribꝰ ⁊ filijs.
iudeorum.
m Scdm̄ cōe itaqꝫ
decretū. Decreuerant
enī iopite latenti dolo
iudeos ſic ſubmergere
n Sed cū cognouiſ.
Hic ꝯñr ponit vindi-
cta de iamnitis qui ſi
milē dolū volebant fa
cere. ⁊ pꝫ lr̄a vſqꝫ ibi.
o Ab ſtadijs ducen-
tis. xl. Faciūt aūt octo
ſtadia vnū miliare. et
xvi. vnam leucam.
p Inde cū abiſſent.
Hic ꝯñr ponit aliud im
pedimentū ſeu dilatio
conflictus iude cū thi
motheo p arabes mo-
uentes in via bellum
contra iudā et ſocios
eius. Et pꝫ vſqꝫ ibi.
q Promittentes pa.
ſe datu. terra enī illoꝝ
erat multū paſcualis.
et iudei ꝓpe illā terram
habitantes habebant
plura aīalia. ⁊ ſic pax
cū illis vtilis erat iu-
deis.
r Diſceſſere ad taber
na. ſua. ſ. arabes q non
habitāt in ciuitatibus.
ſed in tentorijs.
s Aggreſſus eſt. Hic
ponit alia dilationis
cauſa ex obſidione cu-
iuſdā ciuitatis nociue
iudeis. cuiꝰ nomē erat
caſphin. ⁊ pꝫ vſqꝫ ibi.
t Remiſſius agebāt.
quaſi parū curātes de
obſidione reputātes i-
expugnabilē ciuitatē.
v Et loquen. q phas
nō eſt. ſ. blaſphemias
cōtra deum iudeorū.
x Tpibꝰ ieſu. i. ioſue
qui alio noīe dictus ē
ieſus naue.
y Precipita. hierich.
vt hr̄ Ioſue. vi. Cete-
ra patent.
z Inde diſceſſerunt.
Hic reſumit qd̄ ſupra
poſitū fuit de cōflictu
iude cū timotheo. Et
primo ponit cōflictus
cōtra timotheū. ſcd̄o
debellatio cuiuſdā ci-
uitatis aduerſarie iu-
deorū. ibi. Poſt horū
fugā. Circa primū po-
nit timothei inſecutō.
cū dicit. Inde diſceſſe

tus.[n] Sed cum cognouiſ-
ſet et eos qui erant iamnie
velle pari modo facere ha
bitantibꝰ ſecum iudeis: iā
nitis quoqꝫ nocte ſuperue-
nit: ⁊ portum cū manibus
ſuccēdit: ita vt lumē ignis
appareret hieroſolimis[o] ab
ſtadijs ducentis quadra-
ginta.[p] Inde cum iam ab-
iſſent nouem ſtadijs ⁊ iter
facerēt ad timotheum: cō-
miſerūt cum eo arabes qn
qꝫ milia viri: et equites qn
genti. Cumqꝫ pugna valida
fieret ⁊ auxilio dī ꝓſpe ceſ
ſiſſet: reſidui arabes victi
petebant a iuda dextras ſi
bi dari[q] promittentes ſe pa
ſcua daturos: et in ceteris
profuturos. Judas autē
arbitratus vere in multis
eos vtiles promiſit pacem
dextriſqꝫ acceptis[r] diſceſſe
re ad tabernacula ſua.[s] Ag
greſſus eſt autem et ciuita
tem quandam firmam pō
tibus muriſqꝫ circūſeptā
que a turbis habitabatur
gentium promiſcuarum:
cui nomen caſphin. Hi ve
ro qui intus erant confidē
tes in ſtabilitate murorū
et apparatu alimoniarum
[t]remiſſius agebant, male-
dictis laceſcentes iudam
et blaſphemantes[v] ⁊ loquē
tes que fas nō eſt. Macha
beus autem inuocato ma-
gno mundi principe qui ſi
ne arietibus et machinis:
[x]temporibus ieſu[y] precipi-
tauit hierico: irruit feroci-
ter muris et capta ciuitate
per dn̄i voluntatē innume
rabiles cedes fecit: ita vt
adiacēs ſtagnum ſtadiorū
duorum latitudinis ſan-
guine interfectorū fluere
videretur.[z] Inde diſceſſe-
runt ſtadia ſeptingenta qn
quaginta. et[a] venerunt in
tharacha:[b] ad eos qui di-

cuntur tubianei iudeos. et
thimotheum quidem in il
lis locis non comprehēde
runt: nulloqꝫ negocio per-
fecto[c] regreſſus eſt[d] relicto i
quodam loco firmiſſimo ꝑ
ſidio. Doſitheꝰ autē ⁊ ſoſi-
pr̄ q erāt duces cū macha-
beo peremerūt a timotheo rli
ctos ipſidio. x. milia viros
At machabeus ordinatis
circum ſe ſex milibus et cō
ſtitutis per cohortes, adu-
ſus timotheum proceſſit:
habentem ſecum centum
viginti milia peditum, eq̄
tumqꝫ duo milia quingen
tos. Cognito autē iude ad
uentum[e] timotheus premi
ſit mulieres et filios: et re-
liquum apparatum in pre
ſidium quod carnion dici-
tur. Erat enim inexpugna
bile et acceſſu difficile: pro
pter locorum anguſtias.
Cumqꝫ cohors iude prima
apparuiſſet:[f] timor hoſtibꝰ
incuſſus ē ex preſentia dei,
qui vniuerſa conſpicit ⁊ in
fugam verſi ſunt alius ab
alio:[g] ita vt magis a ſuis
deijcerentur et gladiorum
ſuorum ictibꝰ debilitaren
tur.[h] Judas autem vehe-
menter inſtabat puniens
prophanos. ⁊ proſtrauit ex
eis triginta milia virorū.
[i] Ipſe vero thimotheus in
cidit in partes doſithei et
ſoſipatris: et multis preci-
bus poſtulabat, vt viuus
dimitteretur:[k] eo ꝙ multo
rum ex iudeis parētes ha-
beret ac fratres[l] quos mor
te eius decipi eueniret. et
cum fidem dediſſet reſtitu
turum ſe eos ſcd̄m conſtitu-
tum illeſum eum dimiſe-
runt propter fratrum ſalu
tē. Judas aūt regreſſus eſt
a carnion interfectis vigi-
tiquinqꝫ milibꝰ.[m] Poſt ho
rū fugā ⁊ necē mouit exer-

runt. ſ. iudas ⁊ exercitꝰ
eius.
a Venerunt in tara.
credentes inuenire ti-
motheū in locis illis.
b Ad eos qui ⁊c. ſcd̄m
gloſam erāt quidā po-
puli cū iudeis federati
⁊ ideo dicebāt iudei tubi
anei qſi tubiānei. i. aliēa
tuba vocati ſeu ꝯducti.
c Regreſſus eſt. ſ. ti-
motheus.
d Relicto in quodā
loco ⁊c. i. multitudine
armatoꝝ ad reſiſtēdū
iudeis. cetera patēt vſ
qꝫ ibi.
e Timotheus pmi.
⁊c. q: d̄ facili ab aduer
ſarijs capiuntur.
f Timor hoſtibꝰ ⁊c.
et nō ex magnitudine
vel fortitudine exercitꝰ
iude machabei.
g Ita vt magis a ſu.
deijce. ⁊c. ſicut contigit
in exercitu zabee et ſal
mana. Judicum. vij. ⁊
viij. Et in ſtatione phi
liſtinorū. i. Reg. xiiij.

h Judas aūt vehemē
ter inſtabat. fugientes
perſequendo.
i Ipſe vero timothe
us incidit ⁊c. i. in illā
partē exercitus quā re
gebant. et ceperunt eū
viuum. et multis preci
bus poſtulabat ⁊c. alle
gans quod ſubditur.
k Eo ꝙ multorum
⁊c. in ſuis vinculis de
tentos.
l Quos morte eius
decipi eueniret. i. occi
di in vindictam mor
tis eius. Cetera patēt
m Poſt horū fugam.

Hic ꝯſit deſcribit captio cuiuſdā ciuitatis q̄ multa ma-
la fecerat iudeis. n Et robuſti iuuenes. de ciuitate.
o Pro muris defendēdis. p Cōſiſtē. forti. repugn.
exercitui iude. Et ſubdit repugnādi facultas. cum dicitur
q In hac aūt machi. mul. ⁊c. qb⁹ poterāt inuadētes re-
pellere. r Sꝫ cū oipo. inuo. ⁊c. Ex q̄ patꝫ q ciuitas illa
capta nō fuit humana
ſed diuina virtute.
s Inde ad ciuitatez
ſcythar. cui⁹ habitato
res erāt beniuoli iude
is. licꝫ eſſent gentiles.
Propter qd iudas eis
regratiādo ptranſijt ro-
gādo vt eſſent beniuo
li de futuro. ſicut fue-
rāt de preterito. Et ſic
patet vſq; ſibi.
t Die ſolēni ⁊c. i. die
penthecoſtes. q̄ enūe-
ratis ſeptē hebdoma-
dib⁹ plenis ab altero
die ſabbati. in q̄ obtu-
lerūt manipulū primi
tiarū ꝓcipit celebrari.
Leui. xxiij. v Et poſt
penthe. Hec ē pars ſc̄a
in q̄ deſcribit bellū
ꝯ gorgiā. et p̄io ponit
hec pugna. ſcd'o de iu-
deis mortuis cura. ibi
et ſeq̄nti die. Circa pri
mū ptꝫ lr̄a vſq; ibi. Cō
tigit paucos iudeor. ſc̄
cā ponit infra eo. cap.
x Poſitheus ⁊c. Di-
cunt aliqui q bizaceni
erāt gētiles cōfederati
iude vel ab eo condu-
cti. ſꝫ meli⁹ vi'r q fue-
rūt iudei a ciuitate vn̄
erant ſic nominati.
y Atq; ita gorgi. effu
git in mare. nomen eſt
fortalicij.
a At illis q̄ cū eſdrī
erāt. iſte eſdrin fuit de
ſocijs gorgie. ⁊ reman
ſit in bello ipſo fugiēte
b Et fatigatis. ſ. ſocijs
eſdrin. vt dicunt aliq̄.
ſꝫ meli⁹ vi'r dici de ſo
cijs iude ꝓpter qd inuo-
cauit auxiliū diuine po
tentie. c Incipiens
voce pa. i. ſm doctrinā
patrū ſanctor. ⁊ ſic il-
la victoria fuit magis
oratione q̄ȝ gladio. ſic
Exo. xvij. orōnib⁹ moy
ſi vict⁹ fuit amalech.
d Et cū ſeptia dies
ſuperueniret. i. ſabbatū.
e Scd'm cōſuetudi.
purifica. aqua luſtra-
tionis poſt contactum

citū ad ephrō ciuitatē mu-
nitā in qua multitudo di-
uerſarū gentiū habitabat:
ⁿet robuſti iuuenes° ꝓ mu-
ris^p conſiſtentes fortiter re-
pugnabant. ^q In hac autez
machine multe: ⁊ telorum
erat apparatus. ^r Sed cū
omnipotentē inuocaſſent
qui poteſtate ſua vires ho-
ſtium confringit, ceperunt
ciuitatē et ex eis qui intus
erant viginti quinq; milia
proſtrauerunt. ^s Inde ad
ciuitatem ſcytharum abie-
runt: que ab hyeroſolymis
ſexcentis ſtadijs aberat.
Conteſtātib⁹ autē his qui
apud ſcythopolitas erant
iudeis q benigne ab eis
haberent et temporib⁹ in-
felicitatis q modeſte ſecū
egerint: gratias agētes eis
et exhortati etiā deceteto
erga genus ſuū benignos
eſſe: venerūt hyeroſolymā
^t die ſolēni ſeptimanarum
inſtante. ^v Et poſt penthe-
coſten abierunt contra gor-
giam prepoſitum idumee.
Exiuit autem cum pediti-
bus tribus milibus et eq-
tibus quadringētis. Qui-
bus congreſſis cōtigit pau-
cos ruere iudeorum. ^x Po-
ſitheus vero quidam de
bachenoris eques vir fortis
gorgiam tenebat: et cū vel
let illū capere viuū eques
quidam de tracibus irru-
it in eum: humerumq; ei⁹
amputauit: ^y atq; ita gorgi-
as effugit in mareſa. ^z At il-
lis qui cū eſdrin erāt diu-
tius pugnātib⁹ ^b et fatigatis
inuocauit iudas dominum

adiutorem et ducem belli
fieri: ^c incipiens voce patria
et cum hymnis clamorem
extollens fugam gorgie mi-
litibus incuſſit. Iudas au-
tem collecto exercitu venit
in ciuitatem odollam. ^d Et
cum ſeptima dies ſuperue-
niret ^e ſm conſuetudinem
purificati: ^f in eodem loco
ſabbatum egerunt. ^g Et ſe-
quenti die venit cum ſuis
iudas vt corpora proſtrato-
rum tolleret: et cum paren-
tibus poneret in ſepulcris
paternis. ^h Inuenerunt au-
tem ſub tunicis interfecto-
rum de donarijs ydolorū
que apud iamniam fuerunt
^i a quibus lex prohibet iu-
deos. ^k Omnib⁹ ergo mani-
feſtum factum eſt, ob hanc
cauſam eos corruiſſe. Om-
nes itaq; benedixerunt iu-
ſtum iudicium dñi qui oc-
culta fecerat māifeſta. ^k At-
q; ita ad preces cōuerſi ro-
gauerunt: ^l vt id quod fa-
ctum erat delictum obliui-
oni traderetur. At vero for-
tiſſimus iudas hortabat
populum conſeruare ſe ſi-
ne peccato: ſub oculis vi-
dentes que facta ſunt pro
peccatis eorum qui ꝓſtra-
ti ſunt. Et facta collatione
duodecim milia dragmas
argenti miſit hieroſolymā
offerri pro peccatis mortu-
orum ſacrificium, bene et
religioſe de reſurrectiōe co-
gitans. Niſi enim eos qui
ceciderant reſurrecturos
ſperaret ſuperfluum vi-
dere ⁊ vanū orare ꝓ mortuis
Et q2 ꝯſiderabat q hi q cū

in prelio mortuor. vt precipit Num. e. xviij. f In eo-
dem loco ⁊c. diuinis laudib⁹ vacando. g Et ſequenti
die. Hic ꝯſit ponit cura de iudeis in bello mortuis. ⁊ pri-
mo ratiōe corpor. ſcd'o rōne animar. ibi. Atq; ita. Pria
vero cura fuit de ſepeliēdis corporib⁹ in paternis ſepul
cris ſm morē iudeorū. h Inuenerāt autē ſub tu. ⁊c. i.
de reb⁹ p̄cioſis cultui
eorum dedicatis.
i A quib⁹ lex ꝓhibet
Deut. vij. cetera patet
k At ꝗ ita. Hic ꝯſit
ponit cura de aiab⁹. et
hoc. ſ. dupl'r i orando.
l Vt id qd factū ⁊c.
id ē vt ad punitōnē nō
reſeruaret vltra corā
dn̄o. in q̄ tn̄ nulla cadit
obliuio. ⁊ mittēdo pe-
cuniā in hierlm. vt ibi
offerret ſacrificiū ꝓ re-
miſſiōe peccati mortu-
orū. et ptꝫ lr̄a. Sꝫ forte
videret alicui q factū
fuiſſet illud fruſtra. eo
q vidēt ſibi mortui fu-
iſſe in pct̄o mortali ha
bentes ſecū donaria
idolorū. Dicēdū q iu-
das ⁊ ſocij ei⁹ debebāt
ꝓbabiliter iudicare q
penituiſſet in morte. ⁊
ſic orationes ⁊ ſacrificia
valebāt eis eo q mor-
tui fuerūt in ſtatu ſalu
tis.

Capitulum XIII.

Anno. cxlix. De-
ſcripto conflic-
tu iude cū re-
gis ducib⁹. hic ꝯſit po
nit cōflict⁹ eiuſdē cū ꝑ
ſona ipſi⁹. Et diuiditur
in tres partes. q2 p̄io
ponit belli apparatus.
ſcd'o cōflict⁹. ibi. Et da
to ſigno. t'rio reg. egreſ
ſus. ibi. At aūt cognoſ
uit. Pria in duas. quia
p̄io ponit apparatus
belli ex parte regis an
tiochi. ſcd'o ex pte iu-
de machabei. ibi. Qui
bus iudas cogni. pria
in duas. q2 p̄io poni-
tur regis apparat⁹. ſe-
cūdo menelai interit⁹

ibi. Cõmiſcuit autẽ. Circa primũ autẽ ſciendũ ꝙ iſte bel-
li apparatus et etiã cõflictus magis diffuſe ponit̃ .i. li. vi.
ca. tñ hic aliqua ponunt̃ q̃ vident̃ dictis ibidẽ diſſonare.
primo qḋ dicit̃ peditũ .cx. milia et equitũ .v. milia ꝛ elephã
tes .xxij. Nã ibi habet̃ .c. milia peditũ .et .xx. milia eqtũ.
et elephanti .xxxij. põt
dici ꝙ primo fuerũt cen-
tũ milia peditũ tñ. vt
dicit̃ .i. li. et poſtea fue-
rũt additi .x. milia que
cũ primis hic numerã
tur. De equitibꝫ vo di
cẽdũ ꝙ i vniuerſo fue
rũt .xx. milia. ſꝫ tñ erãt
v. milia electi p̃ ceteris
exñtes in acie regis et
illi ſoli hic numerant̃.
et alij tacent̃ ꝛc. Et de
elephãtis põt dici eo-
dem mõ ꝙ .xxij. erãt p̃
ceteris fortiores q̃ nũe
rant̃ hic. ꝛ reſidui .x. ta
cent̃. In talibꝫ eni freq-
quẽter nũeratio diuer-
ſimode accipitur.
b Currus cũ fallaci.
trecẽtos. Talibꝫ eni an
tiq̃tus in plijs vtebantur.
vt habet̃ in libris
Ioſue ꝛ iudicũ. in pluri
bus locis tñ de iſtis cur
ribꝫ nõ fit mẽtio i pri
mo li. ſicut etiã i euan-
geliis. ꝛ qḋ vnus euan
geliſta tacet alius ex-
primit.
c Commiſcuit autẽ.
Hic ↄ̃ñt deſcribit̃ me-
nelai interit' q̃ retor-
ſit ſe i ſũmũ ſacdotiũ .ꝫ.
iiij. c. de quo dicit̃ hic.
c Cõmiſcuit aũt ſe il
lis .i. iudeoꝝ adverſarijs
d Depc̃abat̃ antioc.
pugnare fortiter cõtra
iudã machabeũ. ideo
ſubdit̃.
e Nõ p patrie ſalu.
ſꝫ p ↄ̃rio. iõ ſubdit̃.
f Sperãs ſe cõſtitui
in princi. i. ſũmi ſacer-
dotij p victoriã antio-
chi a q̃ fuerat amotuſ
p patrẽ ei' .ꝫ. iiij. ca.
g Sꝫ rex regũ. qui iu
dex eſt ſordium.
h Suſci. ani. antioc.
in petõrem. menelauꝫ.
i Et ſugger. lyſia ꝛc.
Nã ꝓpter ei' ambitio-
nem ꝛ ſacrilegia in tẽ-
plo cõmiſſa p ei' cõſiliũ. vt hr̃ .ꝫ. iiij. capit. ſecuta ẽ rebel-
lio iudeoꝝ ↄ regẽ. Cetera patẽt vſqꝫ ibi. k Sꝫ rex. Nã
ex morte menelai poſſꝫ aliqs credere regẽ iudeis paccatũ
eſſe. iõ remouet̃ hoc cũ dr̃. k Sꝫ rex mẽte effrena. i. ſine
freno rõnis in ſupbiã elatus. l Veniebat. ↄtra iudeã

pietate dormitionẽ accepe
rãt optimã haberẽt repoſi
tã gratiã. Sancta ergo et
ſalubris eſt cogitatõ p de-
functis exorare: vt a pecca
tis ſoluantur. .XIII.

Anno cẽteſimo q̃-
dragesimonono co
gnouit iudas anti
ochum eupatorẽ venire cũ
multitudine aduerſus iu-
deã: et cũ eo lyſiã procura-
torẽ et p̃poſitũ negocioꝝ
ſecũ habentẽ peditũ centũ
decẽ milia et equitũ quiqꝫ
milia et elephãtes viginti-
duos [b]currus cũ falcib' tre
centos. [c]Cõmiſcuit aũt ſe
illis ꝛ menelaus: ꝛ cũ mul
ta fallacia [d]depc̃abat̃ antio
chum [e]nõ pro patrie ſalute
[f]ſed ſperans ſe conſtitui in
principatũ. [g]Sed rex regũ
[h]ſuſcitauit animos antio-
chi in peccatorẽ [i]et ſuggerẽ
te lyſia hũc eſſe cauſam om
nium maloꝝ iuſſit vt eis ẽ
cõſuetudo app̃hẽſum i eo-
dem loco necari. Erat aũt
in eodẽ loco turris q̃nqua-
ginta cubitoꝝ. aggeſtũ vn-
diqꝫ habẽs cineris hec pro
ſpectũ habebat i preceps.
Inde in cinerẽ deijci iuſſit
ſacrilegũ oĩbꝫ eũ ꝓpellenti
bus ad interitũ. Et tali le-
ge p̃uaricatorẽ legis conti
git mori: nec terre dari me
nelaũ. Et quidẽ ſatis iuſte
nã q: multa erga aram dei
delicta cõmiſit. cui' ignis
et cinis erat ſanct': ipſe in
cineris morte dãnatus eſt
[k]Sed rex mẽte effrenatus
[l]veniebat [m]nequiorẽ ſe p̃re
ſuo iudeis oſtẽſurus [n]Qui
bus iudas cognitꝭ p̃cepit
ꝓplo: vt die ac nocte dñm i
uocarẽt: qꝫ ſicut ſp ꝛ nunc
adiuuaret eos. q̃ppe q̃ le-
ge et patria ſanctoqꝫ tẽplo
priuari vererent̃. [o]ac ꝓplm
q̃ nup paululũ reſpiraſſet:
ne ſineret blaſphemis tur
ſus nationibꝫ ſubdi. Om
nibꝫ itaqꝫ ſil' id faciẽtibꝫ et
petẽtibꝫ a dño miſc̃diaꝫ cũ
fletu ꝛ ieiunijs [p]p triduum
cõtinuũ ꝓſtratis [q]hortat' ẽ
eos iudas vt ſe p̃pararent
[r]Ipſe vo cũ ſenioribꝫ cogi-
tauit prius q̃ rex admoue
ret exercitũ ad iudeã et ob
tineret ciuitatẽ exire ꝛ dñi
iudicio cõmittere exitũ rei
dãs itaqꝫ ptãtem oĩm deo
mũdi creatori et hortatus
ſuos vt fortiter dimicarẽt
et vſqꝫ ad mortẽ ꝓ legibus
tẽplo: ciuitate: patria et ci-
uibꝫ ſtarẽt circa modin ex-
ercitũ cõſtituit. [s]Et dato
ſigno ſuis dei victorie [t]iu-
uenibꝫ fortiſſimis electis:
[v]nocte aggreſſus aulam re-
giam in caſtris interfecit
viros quattuordecim mi-
lia. [x]et maximũ elephanto
rum cum his qui ſuperpo
ſiti fuerãt. Summoqꝫ me
tu ac perturbatione hoſti-
um caſtra r̃plẽtes rebuſqꝫ

m Nequiorẽ ſe ꝛc. ſꝫ p rumores cõtrarios ab hoc fuit
impeditus. vt hr̃ infra eo. ca. n Quibꝫ iudas cognit.
Hic ↄ̃ñt deſcribit̃ apparat' iude machabei. ꝛ primo p ora-
tiones deuotas de q̃bꝫ magis q̃ꝫ de armis cõfidebat. Et
patet vſqꝫ ibi. o Ac ꝓplm ꝛc. i. cõſolat' fuiſſet p ciuita
tis ꝛ tẽpli recuperationẽ
et aduerſarioꝝ multi-
plicẽ raſionẽ. vt patet
ex dictis dep̃ſſionẽ.
p Per triduũ conti.
ꝓſtratis horis .ſ. ad h̃
aptis. q: in illo triduo
oportuit eos refectiõꝫ
accipe ꝛ ſomnũ tpe cõ-
petẽti. ſcḋo ponit̃ appa
ratus p arma cõſilia.
cum dicitur.
q Hortat' ẽ eos ꝛc.
et p arma ꝛ victualia.
r Ipſe vero cũ ſenio
ribꝫ cogitauit. occurre
re regi anteq̃ꝫ vaſtaſſꝫ
terra. tertio ponit̃ ap-
parat' p exhortatiões
optimas ad cõfortan-
dum aĩos bellatoꝝ ad
fortiter dimicandum.
Et patet littera.
s Et dato ſigno. Hic
ↄ̃ñt ponit̃ cõflict'. Ad
cui' intellectũ ſciẽdũ.
ꝙ iudas cũ rege habu
it in cãpo duplicẽ cõfli
ctũ. vnũ circa finẽ no-
ctis. de q̃ tacet̃ in primo
li. aliũ de clara die ꝛ ſo
le refulgẽte in clypeos
aureos ꝛ aureos ꝛ ere-
os q̃ diffuſe ſcribit̃ .i. li
bro. vi. ca. Hic autẽ de
vtroqꝫ cõflictu breui-
ter ꝛ cõmixtim fit mẽ-
tio. Nã hic liber ſcḋus
eſt quedã abbreuiatio.
vt dictũ eſt .ꝫ. ij. ca. igi
tur de primo cõflictu dr̃.
s Et dato ſigno ſuis
dei victorie. i. victorie
a deo ↄ̃ſequẽde. quod
aũt fuerit h̃ ſignũ non
dicit̃ hic. ſꝫ videt̃ fuiſſe
quedã reuelatio facta
iude que nõ explicatur
ꝓpter breuitatẽ ſectan
dam.
t Iuuenibus fortiſſi
mis electis. Et hoc vi
det̃ ꝙ in iſto primo cõ
flictu nõ fuerũt oẽs
iude ſocij. ſed aliq̃ ad h̃
ſpecialiter electi. in ſe-
cundo vero conflictu fuerũt oẽs iude bellatores. vt hr̃
primo li. vi. ca. v Nocte aggreſſus ꝛc. i. partẽ exercit'
in qua erant regis tentoria.
x Et maximũ elephantoꝝ. iſtud fuit factũ in eo conflic
ctu q̃ fuit clara die. vt ſcribit̃ .i. li. vi. ca. ſatis diffuſe.

y Hoc aūt ⁊c̄. q: hoc fuit cōpletū in fine noctis. ſ. q̄ſtū ad interfectionē duoꝝ miliū de hoſtibꝫ. Aliq̄ tñ libri habēt. xij. milia. ⁊ q̄ſtū ad pturbationē caſtroꝝ. nō aūt q̄ſtū ad elephātoꝝ interfectionē. vt dictū eſt. z Sed rex accepto ⁊c̄. Nā p dictā inuaſionē habuit experientiā de audacia eorum.

a Arte. i. prudenter ⁊ caute.

b Difficultatē locoꝝ. id eſt fortalicia.

c Tētabat. ſupple capere. ideo ſubditur.

d Et bethſure ⁊c̄. iudeis armatis.

e Caſtra admoue. i. applicabat ad ipſm capiendum.

f Sed fugabaꝭ. Nā intus exiſtētes aliquādo exeuntes ſubito repellebāt ꝓpe exiſtētes. et aliq̄s occidebāt ⁊ redibāt ad fortaliciū anteq̄ tot' exercit' poſſet armari.

g Enūciauit āt ⁊c̄. i. ſecreta iude ⁊ eoꝝ qui erant bethſure.

h Rodochus q̄dam ⁊c̄. q̄ capt' ab aduerſarijs p tormēta ad h̄ fuit compulſus.

i Iterū rex ſermo. ⁊c̄. de fortalicio reddēdo saluis ſuis corpibꝫ qui cōſenſerūt eo q victualia eis deficiebāt. vt hēt primo libro. vi. ca.

k Abijt. ſ. rex d̄ bethſura relicta ibi ſuoꝝ cuſtodia. vt hēt. i. li. vi. ca.

l Cōmiſit cū iuda. i hoc tāgiꝭ ſcd̄s cōflict' q̄ fuit de die clara et alia die. vt vid̄r q̄ pri'

m Supat' ē. ſ. iudaſ et ei' exercit'. Nā vidētes virtutē regis ⁊ impetū exercit' ei' diuerterūt ſe ab eis. vt habetur. i. li. vi. ca.

n Ut aūt cognouit. Hic ꝯſir deſcribiꝭ regis receſſus de iudea vt iret cōtra philippū q̄ occupauerat antiochiam. Ex q̄ pz q iſtud bellū antiochi ꝯ iudeā eſt idē cū illo qd̄ ſcribiꝭ. i. li. vi. ca. Nā ibidē poniꝭ receſſ' regis ꝓpter eandē cām. Aliqua tñ hic ponunꝭ q̄ ibi taceꝭ et ecōuerſo. Nā hic taceꝭ fractio iuramēti regis q̄ ibidem exprimiꝭ in deſtructiōe munitiōis. o Et recōcia. obtulit ſacri. p ſacerdotes tñ. Cetera vero vſq̄ ꝓpe finē huius capli taceꝭ primo li. p Machabeū amplexat' ē. in ſignū recōciliatiōis. Cetera patēt vſq̄ ibi. q Ne forte fedus irrumperet. ſ. iudas ⁊ eos grauaret qd̄ tñ nō fecit. ſed magis rex fed' rupit. vt dictū ē. r Tūc aſcendit lyſias tribunal. i locū eminentē ad pſuadendū gentē. et expoſuit rationē. Dicēdo q ꝓpter bonū cōmune facta eſt conuentio regis ⁊ iude. s Regreſſuſq̄ eſt antiochiā. Hic aūt omittiꝭ qualiter inde fugauit philippū. q: ſ. ix. ca. p anticipationem poſitū fuit.

proſpere geſtis abierunt. Hoc aūt factū eſt die illuceſcēte adiuuāte eū dñi ꝓtectiōe. Sꝫ rex accepto guſtu audacie iudeorū: [a]arte [b]difficultates locoꝝ [c]tentabat [d]⁊ bethſure q̄ erat iudeorū pſidiū munitū [e]caſtra admouebat [f]ſꝫ fugabaꝭ: impingebaꝭ: minorabaꝭ. His aūt q̄ intus erāt iudas neceſſaria mittebat. [g]Enūciauit aūt myſteria hoſtibꝫ [h]rodochus q̄dā de iudaico exercitu q̄ req̄ſit' cōprehēſus eſt ⁊ cōcluſus. [i]Iterū rex ſermonē habuit ad eos q̄ erāt in bethſura: dexterā dedit: accepit [k]abijt: [l]cōmiſit cū iuda: [m]ſupat' eſt. [n]Ut autē cognouit rebellaſſe philippū antiochie q̄ relict' erat ſup negocio: mēte ꝯſternatus: iudeos depcans ſubdituſq̄ eis iurat de oībus qbꝫ iuſtū viſum ē. [o]Et recōciliat' obtulit ſacrificium: honorauit tēplū: et mūera poſuit [p]Machabeū amplexat' ē. ⁊ fecit eū a ptolomaide vſq̄ ad gerrenos ducē et pncipē. Ut āt venit ptolomaidā grauiter ferebāt ptolomēſes amicicie cōuentionē, indignātes [q]ne forte fedus irrūperēt. [r]Tūc aſcēdit lyſias tribunal: et expoſuit rationē ⁊ ppl'm ſedauit [s]regreſſuſq̄ eſt antiochiā. Et h̄ mō regis ꝓfectio et redit' proceſſit.

.XIIII.

SEd poſt trienniū tēps cognouit iudas ⁊ q̄ cū eo erāt demetriū ſeleuciū cū multitudie valida ⁊ nauibꝫ p portum tripolis [b]aſcēdiſſe ad loca opportuna: [c]et tenuiſſe regiones aduerſus antiochū et eius ducē lyſiam. [d]Alchimus autē q̄dā q̄ ſumm' ſacerdos fuerat [e]ſꝫ volūtarie coinquinat' eſt [f]tpibꝫ commixtiōis [g]cōſiderās nullo mō ſibi eſſe ſalutē [h]neq̄ acceſſum ad altare [i]venit ad regē demetriū cēteſimo q̄nquageſimo anno [k]offerens ei coronā aureā ⁊ palmam [l]ſup hec et tallos q̄ tēpli eē videbanꭓ. [m]Et ipſa q̄dē die ſiluit. Tps aūt opportunū demētie ſue nact' cōuocatus a demetrio ad cōſiliū: interrogat' quibꝫ rebus ⁊ conſilijs iudei niterētur reſpondit. [n]Ipſi qui dicūtur aſſidei iudeorū quib' preeſt iudas machabeus bella nutriūt et ſeditiōes mouent: nec patiuntur regnū eſſe quietum. Nam et ego defraudatus parētum gloria. Dico autem ſummo ſacerdotio huc veni. [o]pmo quidem vtilitatibus regis fidem ſeruans. Secundo autem etiam ciuibus cōſu

Caplm. XIIII.

SEd poſt trēniū tēps. Deſcripto iude cōflictu tpe antiochi nobilis ⁊ eupatoꝛ ei' filij. hic tertio poniꝭ eius conflictus tpe demetrij. Et diuiditur in tres partes. q: primo poniꝭ demetrij ſublimatio. ſcd̄o iude ſociorūq̄ ei' accuſatio. ibi. Alchim' autē. tertiō eorū extermīnij iuſſio. ibi. Qui ſtatim. Circa primum dicitur.

a Sed poſt triēniū tēpus ⁊c̄. iſtud trienniū accipiꝭ a morte antiochi epiphanis ⁊ intronizatiōe filij ſui eupatoris. qd̄ ſm numerationē in hoc libro poſitā contigit anno. c. xl vij. vt dictū ē. ſ. xi. capi. Demetrius autem regnū obtinuit anno. cl. qui ē idem annus cum cli. quo dicꭓ demetri' intraſſe regnū ſm computationē poſitā. i. li. ca. vij. et ſic trienniū nō fuit cōpletū ſꝫ intelligiꝭ p ſynodochen. ſic corpus chriſti dicꭓ fuiſſe p triduū in ſepulcro.

b Aſcendiſſe ad loca opportuna. i. fortia et munita.

c Et tenuiſſe regio. ⁊c̄ quos ad mandatum demetrij exercitus interfec. vt hēt. i. li. vij. ca.

d Alchimus autem. Hic ꝯſir deſcribiꝭ iude ſociorumq̄ eius accuſatio cum dicitur.

d Alchimus autē quidē ⁊c̄. non de iure ſed de facto intruſus. primo p antiochum epiphanē. quia licꝫ eſſet de genere aaron. tñ nō deſcenderat ab eo p lineā ſacerdotalem. vt dictum fuit ſupra. i. li. vij. ca.

e Sed volun. coinqui. eſt cibis ⁊ ſacrificijs gentilium.

f Temporibus commixtiōis. i. q̄ñ antiochus illuſtris

cōgebat iudeos ad ſu
ſcipiēdū ritū gētilium
ita qꝫ inter iudeos ⁊ gē
tiles nulla eſſet diſtin
ctio.
g Cōſiderans nullo
mō ſibi eſſe ſalutē cor
poris.
h Nec acceſſum ad
altare. q̄diu iudex ſta
ret in poteſtate.
i Venit ad regē ⁊c.
et ſic in regni ſui princi
pio.
k Offerēs ei ⁊c. in ſi
gnū victorie ⁊ dignita
tis regie.
l Sup hec ⁊ talos .i.
vaſa offertoria in mo
dū turrīs facta. quibus
vtebantˀ ſacerdotes in
ſolennitatibꝫ magnis.
m Et ipſa quidē die
ſiluit. vt donū ſuū regi
magis eſſet gratioſum
Cetera patēt vſqꝫ ibi.
n Ipſi q̄ dicuntˀ aſſi
dei .i. aſſidue vacātes
diuino cultui. tpibus
tamē ad hoc aptis.
o Prio quidē ⁊c. mē
titur ſicut hō fallax. qꝛ
venerat ad obtinendū
ſummum ſacerdotiū.
p Scdm humanita
tem ⁊c .i. ſm benigni
tatē tuam .ſ. famoſam.
q Et ceteri amici eiˀ
ſcꝫ alchimi.

r Qui ſtati. Hic ꝯſir
ponitˀ iuſſio regis d ex
terminio iudaice gen
tis. Et diuiditˀ in tres
partes. Nā ad hoc agē
dum primo nichanor
mittitˀ. ſcdo cū iuda fe
dere iungitˀ. ibi Nicha
nor tñ. tertio fedus hu
iuſmodi rumpitˀ. ibi.
Alchimˀ autē. Primū
patet vſqꝫ ibi.
s Tūc gētes q̄ de iu
dea fugerāt iudā. eo qꝫ
erāt ꝑuaricatores legꝭ.
Cetera patent vſqꝫ ibi.
t Cōſperſi terra rog.
eū. Nā in ꝑcibꝫ deuo
tis magis qꝫ in armis
confidebant.
v Qui ꝓplm ſuū con
ſti .i. in eter .ſ. duraturū.
Nā lex vetˀ nō ē amo
ta p xpm ſed magis ꝑ
fecta. Mat. v. Nō veni
ſoluere legē ſꝫ adīplere.
nec ꝑ ꝯſīs ppls ē ap. no

lens. Nam illoꝝ prauitate
vniuerſum genus nr̄m nō
minime vexatˀ. Sꝫ orō his
ſingulis o rex cognitis et
regioni ⁊ generi [k] ſm huma
nitatē tuā promulgatā om
nibus ꝓſpice. Nā q̄diu ſu
pereſt iudas impoſſibile ē
pacē eſſe negocijs. Talibꝫ
autē ab hoc dictis [q] ⁊ ceteri
amici hoſtiliter ſe habētes
aduerſus iudam [r] inflāma
uerunt demetriū. [s] Qui ſta
tim nichanorē prepoſitum
elephantoꝝ ducem miſit
in iudeam, datis mandatis
vt ipm quidē iudā caperet
viuū, eos vero qui cū illo
erāt diſpgeret ⁊ ꝯſtitueret
alchimū maximi tēpli ſum
mū ſacerdotē. [t] Tunc gen
tes que de iuda fugerant
iudam, ſegregatim ſe nich
anori miſcebant, miſerias
et clades iudeoꝝ proſperi
tates rerum ſuarum exiſti
mantes. Audito itaqꝫ iu
dei nichanoris aduentu ⁊
conuentu nationū [u] conſper
ſi terra rogabant eum [v] qui
populū ſuū conſtituit: in et
num cuſtodiret: [x] quiqꝫ ſuā
portionē ſignis euidentibꝫ
protegit. Imperante autē
duce ſtatim inde mouerūt
cōueneruntqꝫ ad caſtellū
deſſau. Symon vero fratˀ
iude cōmiſerat cū nichano
re: ſed conterritus eſt repē
tino aduētu aduerſarioꝝ.
[y] Nichanor tamē audiens
virtutē comitū iude: ⁊ ani
mi magnitudinē quā ꝓ pa
trie certaminibꝫ habebāt
[z] ſanguinis iudiciū facere
metuebat. Quobrem premi
ſit poſſidoniū et theodoci
um ⁊ mathiā vt darent de
xtras atqꝫ acciperēt. Et cū
diu de his cōſiliū ageretur
et ipſe dux ad multitudinē
retuliſſet oīm vna fuit ſnīa
amicicijs annuere. Ita

qꝫ diem conſtituerūt qua
ſecreto inter ſe agerent et
ſingulis ſelle p̄olate ſunt
et poſite. Precepit autem
iudas armatos eſſe locis
opportunis, ne forte ab ho
ſtibꝫ repente mali aliquid
oriretur. Et congruū collo
quium fecerunt. Morāba
tur aūt nichanor hieroſoly
mis: nichilqꝫ iniq̄ agebat.
[a] Gregeſqꝫ turbarū [b] que cō
gregate fuerant dimiſit.
Habebat autē iudam ſem
per carum ex animo ⁊ erat
viro inclinatus. Rogauit
qꝫ eum ducere vxorē: filioſ
qꝫ procreare. Nuptias fec:
quiete egit: cōmuniterqꝫ
viuebant. [d] Alchimus aūt
videns caritatē illoꝝ ad
inuicem ⁊ cōuentiones: ve
nit ad demetriū [e] ⁊ dicebat
nichanorem rebus alienis
[f] aſſentire. Iudamqꝫ regni
inſidiatorē [g] ſucceſſorē ſibi
deſtinaſſe. Itaqꝫ rex exa
ſperatus ⁊ peſſimis huius
criminationibꝫ irritatˀ ſcri
pſit nichanori dicens, gra
uiter quidē ſe ferre de ami
cicie conuētione: iubere ta
men machabeum citius vī
ctum mittere antiochiam.
Quibꝫ cognitis nichanor
conſternabatˀ ⁊ grauiter fe
rebat, ſi ea que cōuenerāt
irrita faceret, nihil leſus
viro, ſed quia regi reſiſtere
nō poterat, opportunitatē
obſeruabat qua preceptū
ꝑficeret. [h] At machabeˀ [i] vi
dens ſecum auſterius age
re nichanorē et cōſuetum
occurſum ferocius exhibē
tem, intelligens non ex bo
no eſſe auſteritatem iſtam [k]
paucis ſuorum congregatis
[l] occultauit ſe a nichanore
[m] Quod cum ille cognouit
fortiter ſe a viro ꝑuentum
venit ad maximum et ſan
ctiſſimum tēplum et ſacer

tus. ſꝫ ꝑfectior factˀ. ſi
cut frequēter oſtēdi in
libris noui ac veteris
teſtamenti.
x Quiqꝫ ſuā portio.
⁊c. ſicut dictū eſt pluri
es i. h li. Cetera patet.
y Nichanor tñ. Hic
ꝯſir ponitˀ cōfederatio
nichanoris ⁊ iudee. et
ptꝫ lr̄a paucis exceptis
z Sang. iudic. ⁊c .i. ꝑ
effuſione ſanguinis iu
deoꝝ. ꝓpter qd elegit
pacē facere cū eo. ⁊ pa
tet vſqꝫ ibi. a Gre
geſqꝫ turba .i. bellatoꝝ
b Que cōgrega. fue.
ad bellandū ꝯtra iudā
et ſocios eius.
c Dimiſit .i. re ad lo
ca ſua eo qꝫ pax eſſet fa
d Alchimˀ āt. (cta
Hic ꝯſir ponitˀ ruptio
dicti federis. ⁊ prio po
nitur huiˀ ruptionis ꝓ
curatio. ſcdo eiˀ mani
feſtatio. ibi. At macha
beˀ. Circa primu dicitˀ
d Alchimˀ aūt ⁊c. q̄
ſuit eā rumpe eo qꝫ ha
beret iudā odioſum.
e Et dicebat ⁊c .ſ. ab
vtilitate regni.
f Aſſētire iudāqꝫ ⁊c.
falſo eū notās crimine
aſſerebat.

g Succeſſorē ſi. deſt.
qd ſimiliter erat falſū
Cetera patent.
h At machabeˀ. hic
ꝯſir deſcribitˀ federꝭ vi
olati manifeſtatio. Et
prio ſignis cū dicitur.
i Vidēs auſterˀ ⁊c.
qꝛ i ſpoſitō cordis vix
pōt celari quin appare
at in exterioribꝫ ſignis
vt i geſtu vultu ⁊ aſpe
ctu.
k Paucis ſuoꝝ cōn
gregatis. qbꝫ. dicit con
ceptū ſui animi.
l Occultauit ſe a ni
chanore, ne ſubito ca
peretˀ ab ipſo. ſcdo ma
nifeſtatˀ verbis cum di
citur.
m Quod cum ille co
gnouit ⁊c. Et ſequitˀ.

n Iuſſit ſibi tradi vir. ſ. iudā. o Et tēplū hoc ⁊c̄. i. ba
cho, ſicut dictū eſt. ſ. ca. vi. o Et his dictis abijt. cum
indignatiōe de tēplo. p Cōſerua inteternū ⁊c̄. contra
nichanoris cōtaminationē. q Que nuꝑ mūda. ē. a ſoꝛ
doꝛibꝫ luxurie ⁊ ydolatrie, vt hr̄. ſ. x. ca. r Razias autē.
Hic ɔ̄ſtr ponit̄ federis
violati manifeſtatō, in
factis, ⁊ prio ī inuaſio
ne razie. ſcdo ī īpugna
tione iude, ca. vlti. Cir
ca primum dicitur.
r Razias aūt. quidā
de ſenioꝛibꝫ etate ſciē
tia ⁊ moꝛibꝫ.
s Delatus ē nicha.
id ē accuſatus, ꝙ eſſet
amic⁹ ⁊ fautoꝛ iude.
t Vir amatoꝛ ciuita
tis. i. boni cōmunis.
v Et bn̄ audiēs. pau
peres ſicut ⁊ diuites
ad eos inſtruendum ⁊
dirigendum.
x Hic multis tꝑibus
⁊c̄. ex quo patet ꝙ cōti
nentia carnis tpe ve
teris teſtamēti fuit lau
dabilis.
y Putabat enī ſi illū
decepiſſet al's deperiſ
ſet ꝑtrahendo ad gen
tilem ritum.
z Seſe cladē maxias
iudeis illaturū. nā ei⁹
exēplo multi fuiſſent
ad hoc ꝑtracti.
a Cū iā cōprehende
rēt. i. eſſet ꝓpe ad compꝛe
henſionem.
b Gladio ſe petijt. ſe
ipſum percutiendo.
c Eligens nobili. ⁊c̄.
cui⁹ duplex erat cauſa.
vna ne forte vi tormen
toꝝ inclinaret̄ ad gen
tilē ritū. qđ erat maxi
mum malū iō ſubdit̄.
d Q̄ ſubditus fieri
peccatoꝛibꝫ. ipſum ad
ydolatriā trahere q̄rē
tibus. Alia ne in cōtē
ptū dei celi ei⁹ vita in
ludibrio haberet̄. ſicut
ſanſon ſe īterfecit. Iu
dicū. xvi. ⁊ ſaul. i. Reg.
vl. vt dictū fuit ibidē.
Et in his duobꝫ caſibꝫ
dicūt hebrei ꝙ nō ſolū
licitū ē. ſꝫ etiā merito
riū interficere ſeipm̄.
q: talis interfectio oꝛ
dinat̄ in deū. Si autē
hoc faciat aliq̄s ꝓpter
ſemetipm̄. vtpote ad
euadendū lōgum vel
grauem cruciatū vel in
famiā ſui ⁊ ſuoꝝ ſi moꝛiat̄ vili morte, hoc ſemꝑ ē illicitū.
Et vt dicūt aliq̄ hoc mō intelligēdū eſt dictū Aug. quod
habet̄ hic in glo. que talis eſt. Hic exceptis quos lex iuſta
generaliter. ⁊ ipe fons iuſticie deus ſpāliter occidi iubꝫ.
Quiſquis hominū vel ſeipm̄ vel quēlibet aliū occiderit:
homicidij crimine in
nectet̄. Vn̄ ⁊ ſcriptura
libri hui⁹ que recepta
eſt ab eccleſia ad lege
dum ꝓ informatione
moꝛū. nō videt̄ hic ra
ziam arguere ſed magꝭ
cōmendare de ſuſpꝛ⁹
interfectione. Si autē
p̄dicta nō ſufficiūt ad
eius excuſationē. pōt
dici ꝙ fecit hoc ꝑ ſpā
lem inſtinctū ſpūſſan
cti. Omnes enī homi
nes ſunt deo moꝛtē de
bitoꝛes. qđ debitū deo
pōt repetere q̄ñcunq;
vult. ⁊ quocunq;. vtpo
te ꝑ manū ꝓpriam ſiue
per alienā. Cetera pa
tent, vt in littera.

dotibus ſolitas hoſtias of
ferētibꝫ: [n] iuſſit ſibi tradi vi
rū. Quibꝫ cū iuramento
dicentibꝫ neſcire ſe vbi eēt
qui q̄rebat̄, et extēdēs ma
nū ad tēplū iurauit dicēs.
niſi iudā mihi vinctū tra
dideritis: iſtud dei phanū
in planiciē deducā: ⁊ alta
re effodiā: ⁊ templū hoc li
bero patri conſecrabo. [o] Et
his dictis abijt. Sacerdo
tes aūt ꝓtēdentes manus
in celū inuocabāt eum qui
ſemꝑ ꝓpugnatoꝛ eſſet gen
tis ipoꝝ hec dicentes. Tu
dn̄e vniuerſoꝝ qui nullius
indiges: voluiſti tēplū ha
bitatiōis tue fieri in nobis
Et nūc ſancte ſanctoꝝ om
nium dn̄e: [p] cōſerua inter
num impollutā domū iſtā
que [q] nuꝑ mundata ē. [r] Ra
zias autē quidā de ſenioꝛi
bus ab hieroſolymis [s] dela
tus eſt nichanoꝛi: [t] vir ama
toꝛ ciuitatis [v] ⁊ bene audēs
qui pro affectu pater iude
oꝛum appellabat̄. [x] Hic mł
tis tꝑoribꝫ continentie ꝓ
poſitū tenuit in iudaiſmo.
corpuſq; ⁊ aīam tradere cō
tētus ꝑ pſeuerātia. Volēs
autē nichanoꝛ manifeſtare
odiū quod habebat ī iude
os: miſit milites quingen
tos vt eū comprehēderēt.
[y] Putabat enī ſi illū dece
piſſet: [z] ſeſe cladem iudeis
maximā illaturū. Turbis
aūt irruere in domū ei⁹ et
ianuā diſrumpe atq; ignē
admouere cupiētibus [a] Cū
iam cōprehenderēt [b] gladio
ſe petijt: [c] eligens ſe nobilit̄
mori poti⁹ [d] q̄ ſubdit⁹ fieri
peccatoꝛibus ⁊ cōtra nata
les ſuos indignis iniurijs
agi. Sed cum per feſtina
tionem non certo ictu pla
gam dediſſet. et turbe īter
oſtia diſrumperent. recur
rens audacter ad murum
precipitauit ſemetipm̄ vi
riliter in turbas. quibꝫ ve
lociter locum dantibꝫ ca
ſui eius: venit ꝑ mediā cer
uicem. Et cū adhuc ſpira
ret accēſus animo ſurrexit
et cū ſanguis eius magno
fluxu deflueret et grauiſſi
mis vulneribꝫ eſſet ſauci
us: curſu turbam ꝑtrāſijt.
et ſtans ſupra quandā pe
tram ꝑruptam et iā exan
guis effectus, complexus
inteſtina ſua vtriſq; mani
bus proiecit ſuꝑ turbas in
uocās dominatorem vite
ac ſpūs vt hec illi iterū red
deret: atq; ita vita defun
ctus eſt. .XV.

Nichanoꝛ autē vt
cōperit iudam eſſe
in locis ſamarie [b] cogitauit
cū omni impetu die ſabba
ti [c] cōmittere bellū [d] Iudeis
vero qui illū ꝑ neceſſitatē
ſequebantur dicentibꝫ ne
ita ferociter et barbare fe
ceris: ſꝫ honorē tribue diei
ſanctificationis: et honora
eū qui vniuerſa conſpicit.
At ille īfelix īterrogauit ſi
ē potēs in celo qui impera
uit agi diem ſabbatorum.
et rn̄dentibꝫ illis [e] eſt dn̄s
viuus ipe in celo potens q̄
iuſſit agi ſeptimam diem.
At ille ait. Et ego potens
ſum ſuꝑ terram qui impe
ro ſumi arma ⁊ negocia re
gis impleri. [f] Tamē nō ob
tinuit vt conſiliū ꝑficeret.

Capitulum. xv.

Nichanoꝛ autē.
Hic ɔ̄ſtr ponit̄
tur manifeſta
tio violati federis in
īpugnatiōe iude. Cir
ca qđ ponit̄ primo bel
li apparatus. ſcdo con
flictus. ibi. Nichanoꝛ
aūt. tertio laudabilis
terminus. ibi. Cumq;
ceſſaſſent. Prima ī du
as. q: primo ponit̄ ap
paratus ex parte nicha
noris. ſcdo ex pte iu
de machabei. ibi. Ma
chabeus autem. Circa
primū dicitur.
b Cogitauit die ⁊c̄.
id eſt poteſtate ſua.
c Cōmittere bellū.
credēs ꝙ iudas ⁊ ſocij
ſui minus ſe defende
rēt, ꝓpter quietem diei
ſabbati.
d Iude. ⁊c̄. nā ad

hoc ſub pena mortis cogebant. Dicentibus ⁊c. Sequit.
e Et dñs viuus ⁊c. ſcʒ celebrē ⁊ quietatū vt hr̄ Exo. xx.
f Tamē nō obtinuit ⁊c. ſcʒ de captiōe iude ⁊ ſociorum
ſuorū, diſperſiōe ſm regis mādatū ca. p̄ce. g Machabe
us aūt. Hic ꝯñr ponit apparat⁹ ex parte iude, ⁊ p̄io p̄ bo
nā exhortatiōe. ſcd̄o
p̄ deuotā oratiōe. ibi
Et cū iā oēs. P̄ria i du
as. q̄ꝛ p̄io poit exhor
tationis actus. ſcd̄o ef
fect⁹. ibi. Exhortati ita
qꝫ. P̄ria in duas. quia
primo ponit exhortatō
generalis. cum dicit.
h Cōfidebat ſp̄ cum
oīni ſpe. ſcʒ victorie af
future nō virtute hūa
na ſed diuia. iō ſubdit
i Et hortabat ſu. ne
formi. allegans q̄ ma
ius auxiliū haberēt. ſ.
diuinum.
k Sʒ in mente habe
rent adiutoria ſibi factā
de celo. ⁊ ſic bñficijs p̄
ſtitis ſperarēt de p̄ſta
dis. l Et allocutus
eſt eos de leg: ⁊ p̄phe.
admonētib⁹ pugnare
p̄ patria ⁊ legib⁹ diuis
m Admonēs etiam
certamina q̄ fecerant
prius. quoꝝ p̄derāt lau
dem ⁊ meritū ſi fuge
rent vt effeminati.
n Simul oñdēs gen
tiū fallaciā. ſcʒ Nicha
noris ⁊ ſuoꝝ q̄ fed⁹ fre
gerūt iuramēto firmatū
o Singulos aūt. hic
ꝯñter ponit exhortatio
ſpecialis p̄ expoſitiōeʒ
cuiuſdā viſionis facte
iude. cui⁹ ſeries ponit
cū dr. p Erat auteʒ
hmōi viſus. i. viſio in
ſomnijs iude oſtenſa.
q Onias q̄ fuerat ſū
mus ſac. vt hr̄. ꝰ. iij. c.
r Uir bonū. q̄tū ad
mētis virtutem.
s Et benignum. erga
pauperes.
t Uerecundū viſu. i.
horrētē oēʒ turpitudi
nem. v Modeſtaʒ
morib⁹. i. in oīni actu
et geſtu.
x Man⁹ p̄tēdentem
orare. ſupplendum eſt.
hoc videbat iudas in
viſione.
y Poſt hꝰ apparuiſſe.
ipſi iude.
z Et aliū vir etate et
glīa mirabilē. ipi iude.

Et nichanor q̄dē cū ſum
ma ſuperbia erectus cogi
tauerat cōmune tropheū
ſtatuere de iuda. ᵍ Macha
beus autē ſemp⁹ cōfidebat
cum omni ſpe auxiliū ſibi
a dño affuturū: ⁱ et horta
batur ſuos ne formidarēt
aduentū nationū ᵏ ſed i mē
te haberēt adiutoria ſibi fa
cta de celo. et nūc ſperarēt
ab omnipotēte ſibi affutu
ram victoriā. ˡ Et allocut⁹
eos de lege ⁊ p̄phetis: ᵐ ad
monēs etiā certamina que
fecerāt prius promptiores
conſtituit eos. Et ita ani
mis eoꝝ erectis ⁿ ſil oſtēde
bat gentiū fallaciā: et iura
mentorū p̄uaricationem.
ᵒ Singulos autē illorū ar
mauit nō clypei ⁊ haſte mu
nitionē ſed ſermonib⁹ opti
mis exhortationib⁹ expo
ſito digna fide ſomnio: per
quod vniuerſos letificauit
ᵖ Erat autem hmōi viſus.
ᵠ Oniā qui fuerat ſūmus
ſacerdos ʳ virum bonum ˢ ⁊
benignum ᵗ verecundū vi
ſu: ᵛ modeſtū morib⁹: ⁊ elo
quio decorum: et quia pue
ro in virtutib⁹ exercitatus
ſit ˣ manus protēdentē: ora
re pro omni p̄p̄lo iudeorū.
ʸ Poſt hoc apparuiſſe ᶻ ⁊ ali
um virū etate et gloria mi
rabilem: et magni decoris
habitudinē circa illū. ᵃ Rū
dentē vero oniam dixiſſe.
ᵇ Hic eſt fratrum amator ⁊
populi iſrael: hic eſt q̄ mul
tū orat pro populo ⁊ viniu
ſa ſancta ciuitate ᶜ hieremi
as propheta dei. ᵈ Extēdiſ
ſe autem hieremiam dexte
ram ⁊ dediſſe iude gladiū

aureum dicentem. Accipe
ſanctum gladium munus
a deo: in quo deijcies adū
ſarios populi mei iſrael.
ᵉ Exhortati itaqꝫ iude ſer
monibus bonis valde de
quibus extolli poſſet impe
tus et animi iuuenum con
fortari: ᶠ ſtatuerunt dimica
re et confligere fortiter. vt
ᵍ virtus de negocijs iudica
ret: eo q̄ ciuitas ſancte et
templum periclitarentur.
ʰ Erat enim pro vxoribus
et filijs, itemqꝫ pro fratri
bus et cognatis minor ſol
licitudo. maximus vero ⁊
prim⁹ pro ſanctitate timor
erat templi. Sed et eos q̄ in
ciuitate erāt non minima
ſollicitudo habebat p̄ his
qui congreſſuri erant. ⁱ Et
iam cū omnes ſperarēt iu
dicium futurum: ᵏ hoſteſqꝫ
adeſſent ˡ atqꝫ exercitus ᵐ eſ
ſet ordinatus. beſtie eq̄tes
qꝫ oportuno loco cōpoſiti
ⁿ Cōſiderans machabeus
aduentum multitudinis ⁊
apparatum varium ar
morum. ac ferocitatē beſti
arum: ᵒ extendens manus
in celū prodigia facientem
dominum inuocauit. qui
non ſm armorum potenti
am. ſed prout ipſi placʒ dat
dignis victoriam. Dixit
autem inuocans hoc mo
do ᵖ Tu domine qui miſiſti
angelum tuū ſub ezechia
rege iuda: et interfeciſti de
caſtris Sennacherib cen
tum octogintaquinqꝫ mi
lia. et nunc dominator celo
rum mitte angelum tuum
bonum ante nos in timo
re et tremore magnitudis

Et p̄pter hāc admirationē ſubdit. a Reſpondentem
vero oniaʒ dixiſſe. ipi iude. b Hic eſt fratrū amator. i.
iudeoꝝ. ⁊ ſubdit nomē ſuū cū dicit. c Hieremias pro
pheta dei. fuit eni vnus de magnis prophetis. d Ex
tendiſſe autē hieremiā ⁊c. videbat ei iude q̄ hieremias
traderet ſibi gladiū p̄
mittens q̄ auxi ſari
os deuinceret p̄ ipm.
Et p̄ iſtā viſionē intel
lexit iudas affuturā ſi
bi victoriam. et ſic ex
poſuit bellatorib⁹ ſuis
vt p̄mittitur. Expoſito
digna fide ſomnio. i. re
uelatione diuine in ſō
nijs facta. iō iſtud tace
tur p̄mo li. vij. ca. vbi
deſcribitur iſtud bellū
e Exhortati ita. Hic
ꝯñr ponit exhortatōis
effectus cum dicit. Ex
hortati itaqꝫ iude ſer
monib⁹ bonis valde.
ſequitur.
f Statuerūt dimica.
cōſtāter ⁊ ſtrenue.
g Ut virtus de nego
cijs iudicaret. i. vt for
titudo bellantiū litem
inter eos ⁊ aduerſari
os dirimiret.
h Erat eni p̄ vxorib⁹
et filijs ⁊c. multū eniʒ
timebant de morte p̄
pria ⁊ ſuoꝝ. qꝫ de viola
tione tepli in contem
ptum dei.

i Et iam cū. Hic ꝯñr
ponit apparatus per
orationē deuotā. ⁊ p̄i
mo ponit orādi neceſſi
tas cum dicitur.
i Et iam cū oēs ſpe
rarēt iudiciū futurū. i.
p̄liū contētionē deter
minans iude ⁊ aduer
ſariorum.
k Hoſteſqꝫ adeſſe. de
propinquo.
l Atqꝫ exercitus. Ni
chanoris.
m Eſſet ordinatus.
ſm militarē diſciplinā
n Cōſiderās macha.
aduē. mul. ⁊c. vidēs ſe
nō poſſe reſiſtere virtu
te humana.
o Extē. ma. i. celū. in
uocāo diuinū auxiliū.
p Tu dñe q̄ miſiſti
āgelū tuū ſub Ezechie
rege iude ⁊ cetera. Hec

brachiȷ̄ tui vt metuāt! q̄ cū blaſphemia veniūt aduerſus ſpl'm tuū. Et hic q̄dez ira potauit. Nichanor autē ꝛ qui cū ipo erāt: cū tub et cāticis admouebāt. Judas vo ꝛ qui cū eo erāt inuocato deo p orōnes ꝯgreſſi ſūt: manu quidē pugnātes: ſed et dn̄m cordibꝫ orātes pſtrauerūt nō min' triginta q̄nq̄ꝫ milia p̄ntia dei magnifice delectati. Cūq̄ꝫ ceſſaſſent ꝛ cū gaudio rediꝛēt: cognouerūt nichanorē ruiſſe cū armis ſuis. Facto itaq̄ꝫ clamore ꝛ ꝑturbatiōe ſuſcitata patria voce omipotentē dn̄m bn̄dicebant. Precepit aūt iudas qui p oīa corpore et aīo mori p ciuibꝫ parat' erat: caput nichanoris ꝛ manū cū humero abſciſam hieroſolymā pferri. Quo cū ꝑueniſſet cōuocatis cōtribulibꝫ ꝛ ſacerdotibꝫ ad altare: accerſiȷ̄t et eos q̄ in arce erāt. Et oſtēſo capite nichanoris: ꝛ manu nepharia quā extenderat ꝯ domū ſanctā oīpotētis dei magnifice gloriat' ē.

Linguā etiā impiȷ̄ nichanoris p̄ciſam iuſſit particulatim auibꝫ dari: manū autē dementis ꝯ templū ſuſpendi. Oēs igiꝭ celi bn̄dixerūt dn̄m dicētes, bn̄dictus q̄ locū ſuū incōtaminatū ſeruauit. Suſpēdit aūt nichanoris caput in ſumma arce vt euidēs eſſet ꝛ manifeſtū ſignū auxiliȷ̄ dei. Jtaq̄ꝫ oēs cōi cōſilio decreuerūt nullo mō diē iſtū abſq̄ꝫ celebritate p̄terire, habere aūt celebritatē tertiadecia die mēſis adar: q̄ dicitꝭ voce ſyriaca pridie mardochei die. Igitꝭ his erga nichanorē geſtis ꝛ ex illis tpibꝫ ab hebreis ciuitate poſſeſſa, ego q̄ꝫ in his faciā finē ſermōis. Et ſiquidē bn̄: vt hyſtorie ꝯpetit, hoc ꝛ ip̄e velim. Si aūt min' digne cōcedendū eſt mihi. Sicut enī vinū ſp bibere, aut ſp aquā ꝯtriū eſt: alterꝰ aūt vti delectabile, ita legētibꝫ ſi ſp exact' ſit ſermo nō erit grat': hic ergo erit conſummatus.

Explicit liber ſecūdus Machabeorum.

hyſtoria habetꝭ. iiiȷ̄. Reg. xix. q Nichanor aūt. Premiſſo apparatu hic ꝯſiter ponitꝭ cōflict' q̄ erat ex parte nichanoris p̄rerius ꝛ ſupbꝰ ꝛ pompoſus. iō ſubditur. r Cū tubis ꝛ cāticis admouebāt. i. applicabāt ad cōgreſſuꝫ ita letāter ac ſi iudā ꝛ ſocios ſuos iā tenerēt cōprehēſos. ex parte vero iude humilis ꝛ deuot'. iō ſubditꝭ. s Manu q̄dē pug. ſed ꝛ cordibꝫ dn̄m orātes pſtrauerūt ꝛc. pugnāre in clādi dextera iō ſubditꝭ. p̄ntia di ꝛc. t Cūq̄ꝫ ceſſaſſent. hic ꝯſīr ponitꝭ laudabilis termin'. p̄mo in grāꝝ actione. ſcdo in celebritatis inſtitutione. ibi Jtaq̄ꝫ omnes. Circa p̄mū p̄mo ponitꝭ laus diuina vbo ꝛ ꝑte. ſcdo ſacto cum dicitur. v Precepit aūt iud. q̄ per oīa corpore ꝛ aīo mori p ciuibꝫ paratus erat. mor' enī animi fortis redūdat ad mēbra corporis.

x Caput nichanoris et manū cū humero abſciſam hieroſolymam pferri. ſicut dauid ad dei laudē ibi portauit caput Goliath philiſtei. vt hꝫ. i. Reg. xviȷ̄. y Ad altare. ad offerēdū deo ſacrificium. z Accerſiȷ̄t ꝛ eos q̄ in arce erāt ꝛc. ad eos deterrendum. ꝫ Linguā etiā nichanoris in particulas p̄ſciſam iuſſit ꝛc. ꝑpter blaſphemiā ab eo prolatā. Cetera patent. a Jtaq̄ꝫ. Hic ꝯſīr ponitꝭ celebritatis inſtitutio p. dicta victoria. et patet littera. Notādū tamē ꝙ hic nō fit mentio de inuitatione iudeoꝝ in egypto habitantiū ad huius ſolēnitatis obſeruātiā. ſicꝫ nec. i. li. ca. viȷ̄. vbi de hac ſolēnitate fit mētio. ꝑpter q̄d nō videtꝭ bn̄ dicere illi q̄ dicunt ꝙ totū q̄d poſitū eſt a principio tertiȷ̄ ca. hu' libri vſq̄ꝫ huc poſitū eſt principalꝭ ad incitādū iudeos ī egypto habitantes ad obſeruationē hu' ſolēnitatis. ꝑpter quod proceſſus quē tenui videt mihi magis cōſon' lr̄e h' libri. b Jgr. Hic in fine ponitꝭ breuis epylogatio circa predicta. ꝛ patet littera vſq̄ꝫ ibi. c Jta legentibꝫ ſi ſp exact' ꝛc. i. diſquiſitiuus vſq̄ꝫ ad partes ſingulas qualis ē ſermo hyſtoricus cui cōpetit partes ſingulas diligēter inquirere. vt dictum eſt. ꝯ. ca. ȷ̄. d Nō erit gratus. ꝑpter ꝓlixitatē ſcripture ꝛ vnitatē materie q̄ ſolēt faſtidiū generare ſed ſermo abbreuiat' q̄lis eſt in hoc ſecūdo libro. qui eſt quedā hyſtoriarū abbreuiatio. vt ibidē dictū fuit. eſt magis delectabilis ꝑpter q̄d ibidē dicitꝭ vt legentibꝫ ſit animi oblectatio ꝛc. e Hic ḡ erit cō. ſm illud Jſie. x. Cōſummationē. i. abbreuiationē dn̄s de' exercituū faciet in medio oīs terre. Q̄d fecit p impletiōeꝫ myſteriȷ̄ vbi incarnati. Cui cū p̄re ꝛ ſp̄uſancto ſit honor et gloria in ſecula ſeculoꝝ amen.

Explicit poſtilla nicolai de lyra ſup vetus teſtm̄ cū expoſitōibꝫ britōis in plogos hieronimi. ꝛ cū additōibꝫ Pauli epi bur. ꝛ correctoriȷ̄s earūdē additōnū editis a Mathia doringk ordis minoꝝ. Jdē q̄ꝫ nicola' d lyra in ſcōa ꝓtatiōe aſi initꝭ poſtille ſup vet' teſtm̄ poſita excuſat ſe de expoſitiōe plogoꝝ biblie. Sole eī expoſitiōes plogoꝝ ī q̄tuoꝛ euāgeliſtas ſunt ipi' nicolai de lyra. Omniū autē reliquorum prologoꝝ vtriuſq̄ꝫ teſtamēti expoſitiones in hoc totali ope per alios inſerte recepte ſunt ex tractatu Britonis de expoſitionibus prologorum biblie.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF